

WÓJT GMINY RUDNIKI

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY RUDNIKI**

[ZMIANA 1]

**TEKST ZMIANY STUDIUM – ZAŁ. NR 1
DO UCHWAŁY NR XXIII/181/09
RADY GMINY W RUDNIKACH
Z DNIA 03 LUTEGO 2009 ROKU.**

RUDNIKI – luty 2009r.

Wykonawca: Biuro Projektowo - Konsultingowe **BIPROK**, 45-082 OPOLE, ul. Piastowska 17
Główny projektant: mgr inż. arch. Ewa Ogłęcka, upr. urb. nr ewid. 1488, członek ZOIU nr Z-187

Spis treści

strona

Wstęp.	
PODSTAWA I ZAKRES ZMIANY STUDIUM	5
Rozdział I.	
UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	7
1. Podstawowe informacje o gminie	8
1.1. Położenie, podział administracyjny	9
1.2. Podstawowe dane statystyczne	9
1.3. Funkcje gminy	9
2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenów. Stan prawny gruntów. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.	9
2.1. Struktura przestrzenna gminy	9
2.2. Struktura funkcjonalna gminy	11
2.3. Struktura przestrzenna i funkcjonalna wsi	11
2.4. Stan prawny gruntów	13
2.5. Ocena ładu przestrzennego	14
2.5.1. Obszar gminy	14
2.5.2. Obszary zabudowane	15
2.6. Podsumowanie	16
3. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego	16
3.1. Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego	16
3.1.1. Położenie i rzeźba terenu	16
3.1.2. Budowa geologiczna	17
3.1.3. Surowce mineralne	18
3.1.4. Wody podziemne	19
3.1.5. Wody powierzchniowe	20
3.1.6. Gleby	21
3.1.7. Świat roślin i zwierząt	23
3.1.8. Krajobraz	25
3.1.9. Warunki klimatyczne, higiena atmosfery i klimat akustyczny	26
3.2. Obszary ograniczonego użytkowania i zagrożone poważnymi awariami	28
3.3. Elementy środowiska chronione i wymagające ochrony	28
3.3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną	28
3.3.2. Elementy środowiska wymagające ochrony	29
3.4. Zagrożenia i konflikty ekologiczne	31
3.5. Podsumowanie	32
4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	34
4.1. Zabytki i dziedzictwo kulturowe	34
4.1.1. Wymagania w zakresie ochrony zabytków wynikające z przepisów prawnych	34
4.1.2. Zabytki architektury i budownictwa	35
4.1.3. Zabytkowe obszary kulturowe wymagające ochrony	36
4.1.4. Zabytki archeologiczne	37
4.2. Dobra kultury współczesnej	39
4.3. Podsumowanie	39
5. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze rozwoju przestrzennego gminy.	39
5.1. Warunki i jakość życia mieszkańców	39
5.1.1. Warunki mieszkaniowe	39
5.1.2. Dostęp do usług	40
5.1.3. Możliwości zatrudnienia	43
5.1.4. Bezpieczeństwo	44
5.1.5. Ogólna ocena warunków i jakości życia mieszkańców	44
BIPROK	2

5.2. Potrzeby rozwoju gminy	44
5.2.1 Prognoza zmian ludnościowych na okres 2000 - 2020	45
5.2.2. Potrzeby mieszkaniowe	45
5.2.3 Sytuacja na rynku pracy	45
5.2.4 Potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej	46
5.2.5 Potrzeby wynikające z dokumentów strategicznych rozwoju gminy	46
5.2.6 Potrzeby wynikające z wniosków indywidualnych	48
5.3. Możliwości rozwoju gminy	49
5.3.1. Możliwości wynikające z warunków naturalnych oraz stanu zagospodarowania gminy	49
5.3.2. Finansowe możliwości rozwoju gminy	55
5.4. Podsumowanie	55
6. Infrastruktura komunikacyjna i techniczna	56
6.1. Stan systemów komunikacji	56
6.1.1 Komunikacja drogowa	56
6.1.2 Komunikacja kolejowa	61
6.2. Stan infrastruktury technicznej	62
6.2.1 Gospodarka wodno-ściekowa	62
6.2.2 Gospodarka energetyczna	63
6.3. Gospodarka odpadami	66
6.3.1. Odpady komunalne	66
6.3.2 Odpady przemysłowe	66
6.4. Podsumowanie	66
7. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	67
7.1 Zadania wynikające ze strategii rozwoju województwa ujęte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego.	67
7.2 Powiązania zewnętrzne struktury przestrzennej gminy	68
7.3. Podsumowanie	69
Rozdział II.	70
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	
1. Podstawy rozwoju przestrzennego gminy	71
1.1. Cele i podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy	71
1.2. Założenia do kierunków rozwoju przestrzennego gminy	71
1.2.1 Funkcje gminy	71
1.2.2. Prognozowane zmiany ludnościowe	72
1.2.3. Planowany rozwój sieci osadniczej	72
2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy	73
2.1. Generalne kierunki zmian	73
2.1.1 Zabudowa mieszkaniowa	73
2.1.2 Zabudowa usługowa	74
2.1.3 Zabudowa produkcyjno-składowa	74
2.1.4 Rekreacja	74
2.2 Planowana struktura przestrzenna gminy	75
3. Kierunki zmian w przeznaczeniu terenów oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów	76
3.1. Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów w wyznaczonych strefach funkcjonalno-przestrzennych	76
3.2. Klasyfikacja przeznaczenia terenów	85
4. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, oraz ochrony przyrody	87
4.1. System Przyrodniczy Obszaru (SPO)	88
4.2. Ochrona zasobów przyrody nieożywionej	92

4.3. Ochrona zdrowia ludzi i mienia	94
5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej	95
6. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	98
7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji	99
7.1. Drogi	99
7.1.1. Komunikacja samochodowa	99
7.1.2. Drogi transportu rolnego	99
7.1.3. Trasy rowerowe	99
7.2. Komunikacja kolejowa	99
8. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	100
8.1. Zaopatrzenie w wodę	100
8.2. Gospodarka ściekowa	100
8.3. Energetyka	100
8.3.1. Zaopatrzenie w gaz przewodowy	100
8.3.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną	101
8.3.3. Alternatywne źródła energii	101
8.4. Gospodarka odpadami	101
9. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego	102
9.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	102
9.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	102
10. Obszary wymagające opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	102
10.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenia mpzp.	102
10.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić mpzp.	103
11. Podsumowanie	103
11.1. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań	103
11.2. Synteza ustaleń Studium	104

Wstęp

PODSTAWA I ZAKRES ZMIANY STUDIUM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki opracowane zostało w 2002r. i przyjęte uchwałą Nr XXXI/226/02 Rady Gminy w Rudnikach z dnia 19 kwietnia 2002r.

Stosownie do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), w 2006r. dokonana została ocena aktualności *Studium*, która wykazała potrzebę aktualizacji tego dokumentu. Obowiązek oceny aktualności *Studium* wynika z art. 32 ustawy. Zgodnie z tym artykułem oceny aktualności „*Studium*” dokonuje się na podstawie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz oceny postępów w opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzji o warunkach zabudowy wydawanych w przypadku braku planu miejscowego, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego.

Ocena aktualności dała podstawę Radzie Gminy w Rudnikach do podjęcia uchwały w sprawie aktualności *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki* i uchwały w sprawie przystąpienia do zmiany *Studium*. W uchwałach określony został zakres zmiany *Studium*, zgodnie z wnioskami wynikającymi z tej oceny, który uwzględniony został w niniejszym dokumencie. Zakres ten obejmuje:

- doprowadzenie ustaleń *Studium* do pełnej zgodności z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenów przewidzianych do zalesienia w zasięgu granicy polno-leśnej,
- uwzględnienie wniosków o zmianę planu miejscowego niezgodnych z ustaleniami *Studium*, zgodnie z wynikami analizy wniosków pod kątem uwarunkowań,
- aktualizację i uzupełnienie ustaleń *Studium*, zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- dostosowanie ustaleń *Studium* dotyczących zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego do nowych regulacji prawnych oraz zaktualizowanie kategorii dróg.

Ponieważ zmiana studium w ww. zakresie, w szczególności dostosowanie studium do wymogów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wymagało wprowadzenia licznych uzupełnień do dotychczas obowiązującego dokumentu a także zmiany formy tego dokumentu, w ramach zmiany studium sporządzony został nowy tekst zawierający opis uwarunkowań oraz ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz nowy rysunek studium określający kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Rozdział I

UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Podstawowe informacje o gminie

1.1. Położenie, podział administracyjny

Gmina Rudniki położona jest w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim. Od Opola (również od Częstochowy) oddalona jest o około 60 km, od Olesna o 30 km.

Gmina sąsiaduje:

- od północy - z gminą Pątnów (pow. wieluński, woj. łódzkie),
- od wschodu z gminą Lipie (pow. kłobucki, woj. śląskie),
- od wschodu i południa z gminą Krzepice (pow. kłobucki, woj. śląskie),
- od południa z gminą Radłów (pow. oleski, woj. opolskie),
- od zachodu z gminą Praszka (pow. oleski, woj. opolskie).

Administracyjnie gmina podzielona jest na 21 sołectw, obejmujących 38 miejscowości:

Lp.	Miejscowość sołecka	Pozostałe miejscowości w sołectwie
1	Bobrowa	
2	Bugaj	Stary Bugaj, Nowy Bugaj, Borek,
3	Cieciulów	Brzeziny Cieciulowskie, Stawki Cieciulowskie
4	Chwiły	
5	Dalachów	
6	Faustianka	
7	Janinów	
8	Jaworek	
9	Jaworzno	Jaworzno Bankowe
10	Jelonki	Banasiówka, Kuźnica Żytniowska, Wytoka,
11	Julianpol	
12	Kuźnica	
13	Łazy	
14	Młyny	
15	Mirowszczyzna	
16	Mostki	Polesie
17	Odcinek	
18	Porąbki	
19	Rudniki	Teodorówka
20	Słowików	
21	Żytniów	Bliźniaki, Hajdamaki, Ignachy, Pieńki, Stawki Żytniowskie, Żurawie

Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi krajowe: nr 42 – (Namysłów) Kluczbork – Działoszyn (Starachowice) i nr 43 – Wieluń – Rudniki – Kłobuck – Częstochowa, a także linia kolejowa łącząca Śląsk z Wielkopolską. Dzięki niej gmina posiada dogodne połączenie kolejowe ze Śląskiem i Poznaniem poprzez dwie stacje: w Janinowie – stacja osobowo-towarowa i w Jaworznie – stacja osobowa.

1.2. Podstawowe dane statystyczne

Powierzchnia gminy wynosi 10 052 ha (100,52 km²)¹. Obszar gminy jest zwarty. Jego rozciągłość z południa na północ wynosi 13,2 km, z zachodu na wschód 19,5 km.

Punkty skrajne gminy zlokalizowane są następująco:

na północy 51° 04' 55"

na południu 50° 57' 51"

na zachodzie 18° 31' 15"

na wschodzie 18° 41' 57"

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2007r. liczba mieszkańców gminy wynosi 8.496 osoby, co daje gęstość zaludnienia 84,52 mieszkańca na 1km² (średnia w województwie opolskim wynosi 116 M/km²).

1.3. Funkcje gminy

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo. Funkcje uzupełniające to drobna przedsiębiorczość, mieszkalnictwo i rekreacja (indywidualna i agroturystyka).

2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenów. Stan prawny gruntów. Stan ład przestrzennego i wymogi jego ochrony.

2.1. Struktura przestrzenna gminy

Podstawową strukturę przestrzenną obszaru kształtują: tereny zainwestowane (zabudowa i komunikacja), tereny rolne, tereny leśne i tereny wód otwartych (rzeki, zbiorniki wodne). W gminie Rudniki tereny te występują w następujących proporcjach.

- tereny zainwestowane	5,6%
- lasy i grunty leśne	4,2%
- wody	0,4%
- tereny rolne i pozostałe	89,8%

Struktura użytkowania gruntów w granicach wsi i ogółem w gminie przedstawia się następująco:

Tab. 1 Struktura użytkowania gruntów w gminie Rudniki

Lp	Wieś	Powierzchnia ogólna gruntów	Użytki rolne	Lasy i grunty leśne	Zadrzewienia i zakrzewienia	Tereny zabudowane*	Tereny komunikacji	Grunty pod wodami	Pozostałe
		ha	%	%	%	%	%	%	%
4	2	3	5	6	7	8	9	10	12
1	Bobrowa	501	92,6	1,4	0,0	3,0	2,0	0,2	0,8
2	Bugaj	840	95	0,6	0,0	2,7	1,4	0,0	0,2
3	Cieciulów	792	93,8	0,0	0,1	3,3	2,4	0,0	0,4
4	Dalachów	752	86,6	5,2	0,1	4,8	2,3	0,7	0,4

¹ Jest to powierzchnia geodezyjna gminy, powierzchnia ewidencyjna (wg ewidencji gruntów) wynosi 10039 ha.

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

4	2	3	5	6	7	8	9	10	12
5	Faustianka	293	92,8	0,0	0,0	3,1	2,0	0,7	1,4
6	Janików	164	90,2	3,7	0,0	2,4	3,7	0,0	0,0
7	Jaworek	431	94,4	0,7	0,0	2,6	1,2	0,7	0,5
8	Jaworzno	432	87,2	5,4	0,2	3,3	3,3	0,2	0,2
9	Jaworzno Bankowe	314	94,3	0,6	0,0	1,9	2,9	0,0	0,3
10	Jaworzno Polesie	179	79,9	16,2	0,0	1,7	2,2	0,0	0,0
11	Jelonki	371	72,5	22,1	0,0	2,2	1,6	0,8	0,8
12	Julianpol	534	93,4	2,1	0,2	2,2	1,7	0,2	0,2
13	Kuźnica	186	91,4	0,0	0,0	3,2	3,2	2,2	0,0
14	Łazy	249	90,0	2,4	1,2	2,8	2,4	0,8	0,4
15	Mirowszczyzna	284	88,4	2,5	0,0	3,5	4,9	0,4	0,4
16	Młyny	250	76,8	7,2	0,4	4,4	7,6	1,6	2,0
17	Mostki	246	82,9	10,6	0,4	3,3	2,0	0,4	0,4
18	Odcinek	460	84,3	10,2	0,2	1,1	2,2	1,1	0,9
19	Rudniki	384	84,9	0,3	0,0	8,9	4,4	0,3	1,3
20	Porąbki	111	92,8	0,0	0,0	3,6	1,8	0,9	0,9
21	Słowików	401	74,8	19,2	0,2	1,7	2,7	0,4	0,7
22	Żytniów	1874	92,6	1,6	0,0	2,9	2,2	0,3	0,4
23	Razem gmina	10039	89,2	4,2	0,1	3,1	2,5	0,4	0,5

Tab. 2

Struktura użytków rolnych w gminie Rudniki

Lp	Wieś	Powierzchnia użytków rolnych [ha]	W tym:		
			Grunty orne [%]	Trwale użytki zielone [%]	Sady [%]
1	2	3	5	6	7
1	Bobrowa	464	74,8	24,1	1,1
2	Bugaj	798	78,3	21,2	0,5
3	Cieciulów	743	83,2	16,3	0,5
4	Dalachów	651	74,2	24,1	1,7
5	Faustianka	272	80,5	17,3	2,2
6	Janików	148	83,1	14,9	2,0
7	Jaworek	407	80,3	17,0	2,7
8	Jaworzno	369	85,4	14,1	0,5
9	Jaworzno Bankowe	296	90,5	8,5	1,0
10	Jaworzno Polesie	143	76,2	23,8	0,0
11	Jelonki	269	75,8	23,1	1,1
12	Julianpol	499	72,7	24,3	3,0
13	Kuźnica	170	73,5	25,3	1,2
14	Łazy	224	54,0	43,8	2,2
15	Mirowszczyzna	251	75,7	19,5	4,8
16	Młyny	192	74,0	21,8	4,2
17	Mostki	204	77,5	21,5	1,0
18	Odcinek	388	64,9	34,8	0,3
19	Rudniki	326	73,0	22,1	4,9
20	Porąbki	103	78,6	19,5	1,9
21	Słowików	300	81,0	17,3	1,7
22	Żytniów	1736	80,8	18,0	1,2
23	Razem Gmina	8953	77,7	20,7	1,6

Powyższe zestawienia obrazują strukturę przestrzenną wsi i gminy w aspekcie wielkościowym. Wynika z nich, że we wszystkich wsiach, podobnie jak ogólnie w gminie, dominują użytki rolne, a wśród nich grunty orne; (wyjątkiem jest wieś Łazy, gdzie powierzchnie gruntów orných i użytków zielonych są zbliżone). Najwyższy wskaźnik terenów zabudowanych ma wieś Rudniki (8,9%), najwyższy wskaźnik zalesień wsie Jelonki (22%) i Słowików (19%). W porównaniu do innych gmin wiejskich w województwie opolskim gmina Rudniki wyróżnia się bardzo małą powierzchnią lasów.

Poza wielkością terenów o różnym sposobie użytkowania, istotnym elementem charakteryzującym strukturę przestrzenną obszaru jest rozmieszczenie tych terenów. W gminie Rudniki są one rozdrobnione i rozproszone, ogólnie nie tworzą czytelnej struktury przestrzennej. Największy zespół zwartej zabudowy znajduje się we wsi Rudniki, położonej centralnie na obszarze gminy. Większe tereny zwartej zabudowy znajdują się ponadto we wsiach: Dalachów - w północnej części gminy, Żytiów – w południowej części gminy, oraz Jaworzno – położonej w części zachodniej. Zabudowa tych wsi nie tworzy jednak zwartych zespołów lecz ma układ ulicowy, podobnie jak zabudowa wszystkich pozostałych mniejszych wsi. Poza tymi układami na obszarze gminy rozproszona jest duża ilość zabudowy zagrodowej pojedynczej lub skupionej w niewielkie zespoły.

Lasy występują w postaci licznych, ale niewielkich powierzchniowo enklaw wśród użytków rolnych. Największa enklawa ma powierzchnię ok.80ha.

Użytki zielone, wśród których zdecydowanie przeważają łąki, występują głównie w formie ciągów w dolinach rzek i mniejszych cieków wodnych rozmieszczonych dość równomiernie na obszarze całej gminy. Jedyny pozadoliny większy obszar łąk znajduje się po stronie północnej zabudowy wsi Żytiów.

Ogólnie strukturę przestrzenną gminy można scharakteryzować jako mozaikę różnych drobnych form użytkowania na tle dominujących powierzchniowo gruntów orných.

2.2. Struktura funkcjonalna gminy

Struktura funkcjonalna gminy jest prawidłowa. Sieć osadniczą tworzy 21 wsi sołeckich i 8 jednostek osadniczych rozmieszczonych stosunkowo równomiernie na obszarze gminy. Ośrodek obsługi lokalnej skupiającej ważniejsze usługi publiczne, w tym Urząd Gminy i Gimnazjum, położony jest centralnie i posiada dogodne połączenie ze wszystkimi większymi jednostkami osadniczymi. W ośrodkach stopnia podstawowego, tj. w Dalachowie, Żytiowie, Jaworznie i Ciecuiowie zlokalizowane są podstawowe usługi użyteczności publicznej (patrz tabela nr 3).

2.3. Struktura przestrzenna i funkcjonalna wsi

Podstawowe elementy zagospodarowania przestrzennego obszarów zainwestowanych w poszczególnych wsiach przedstawia poniższe zestawienie.

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

Tab. 3 Podstawowe elementy zagospodarowania terenów zainwestowanych w gminie Rudniki

Lp	Sołectwo	Liczba mieszkańców / liczba domostw*	Liczba gospodarstw rolnych / liczba gospodarstw mogących utrzymać się na poziomie zarobków w gospodarce narodowej	Ważniejsze obiekty produkcyjne i usługowo-komercyjne	Ważniejsze obiekty infrastruktury społecznej i użyteczności publicznej	Tereny zieleni urządzonej i tereny urządzenia sportowe**
1	2	3	4	5	6	7
1	Bobrowa	379/101	86/15	1. Zakład Usług Leśnych „KNIEJA” 2. Zakład Stolarski W. Borecki 3. GŁADYSZ AGRO – przetwórstwo warzyw	OSP	Plac przy OSP
2	Bugaj	562/120	129/29	1. Piekarnictwo, cukiernictwo NANA		1. Park dworski 2. Boisko
3	Cieciulów	667/171	161/27	P.P.H.U. „DAKO” J. Bojek czyszczenie odlewów	1. Szkoła podstawowa 2. Przedszkole 3. OSP 4. Kościół	1. Cmentarz 2. Boisko 3. Plac przy OSP
4	Dalachów	1286/378	261/15	1. Młyn Handlowo-Usługowy G. i S. Korczakowscy 2. Piekarnia – Usługi Grądyśowie 3. Firma PHU T. Badera – roboty na drogach, 4. Firma HU K. Łyczko – usługi transportowe 5. Firma HU GAJA-TRANS usługi transportowe	1. Szkoła podstawowa 2. Oddz. przedszkolny 3. OSP	1. Cmentarz 2. Boisko
5	Faustianka	170/45	45/6	Cegielnia		Boisko
6	Janinów	142/30	35/4	P.P.H.U. „DASTA” ubojnia i masarnia		
7	Jaworek	192/75	52/9	Stacja paliw JAWOR		
8	Jaworzno	915/239	194/13	1. Zakład Stolarski A. Rošek 2. Zakład Instalacji Elektrycznych.	1. OSP 2. Kościół 3. Stacja PKP	Cmentarz
9	Jelonki	218/60	54/7		OSP	
10	Julianpol	518/158	131/15	1. PPHU Kompleks-Bau M. Kołodziejczyk 2. Zakład Stolarski G. Stasiak 3. P.H.U. MOTO-MIR mechanika pojazdowa i sklep	Ośrodek szkolno-wychowawczy	Boisko
11	Kuźnica	91/19	32/16			
12	Łazy	159/43	48/4			
13	Młyny	339/103	86/4	P.P.H.U. „JAR – POL” – szycie bielizny	Stacja PKP	Zbiornik wodny
14	Mirowszczyzna	222/64	50/8	1. Zakład Produkcyjno – Usługowy „ART. - RAM” 2. P.P.H.U. „FEKS” 3. Restauracja, Motel "Złota Kaczka" 4. Zajazd „Roman”	1. Szkoła podstawowa 2. Oddz. przedszkolny	Centrum sportowo-rekreacyjne
15	Mostki	197/68	72/6	1. P.P.U.H. K. Markisz, K. Orzełek 2. Zakład Usług Komunalno – Transportowych	OSP	Boisko
16	Odcinek	208/65	57/3			

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

17	Porąbki	88/25	31/2			
18	Rudniki	982/280	179/6	1.Z.P.H. Hurtownia „RUDMAR” 2. Młyn Usługowo – Handlowy 4. Stolarstwo P. Duda 5. Usługi Brukarskie BRUK-REM-BUD R. Cymer	1. Urząd gminy 2. Gimnazjum z halą sportową 3. Filia szkoły podst. 4. Przedszkole 5. Gminny Ośrodek Kultury 6. Biblioteka Gminna 7. Ośrodek zdrowia 8. Przychodnia weterynaryjna 9. OSP 10. Kościół 11. Urząd pocztowy 12. Dwie apteki	1. Cmentarz 2. Park wiejski 3. Centrum sportowo-rekreacyjne
19	Słowików	170/54	58/16	Skup Żywca Ł. Jura	Galeria malarstwa SET	
20	Żytniów	1187/320	325/48	P.P.H.U. „WACŁAW” – J. Nicpoń – skup Żywca	1. Szkoła podstawowa 2. Oddz. przedszkolny 3. Ośrodek zdrowia 4. OSP 5. Kościół 6. Punk apteczny 7. Świetlica wiejska	1. Cmentarz 2. Park podworski 3. Dwa boiska
21	Chwily	132/32				

* Wg stanu na rok 2000; liczba domostw nie uwzględnia pojedynczych rozproszonych siedlisk

**Bez urządzeń przyszkolnych

Jak wynika z powyższego zestawienia, na terenach zabudowanych wszystkich wsi zdecydowanie dominuje zabudowa zagrodowa, tj. zabudowa w rodzinnych gospodarstwach rolnych, których – wg kart gospodarstw – jest ogółem w gminie 2086. Ze względu na niską dochodowość gospodarstw, w wielu z nich prowadzona jest – poza działalnością rolniczą – inna działalność gospodarcza. Zabudowa zagrodowa sukcesywnie uzupełniana jest zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

Wykazane ważniejsze obiekty produkcyjne to nieduże zakłady położone we wszystkich przypadkach na obrzeżach istniejącej zabudowy zagrodowo-mieszkaniowej (bezkolizyjnie).

Wykazane ważniejsze obiekty infrastruktury społecznej i użyteczności publicznej położone są we wszystkich wsiach centralnie. Wieś Rudniki ma ładnie wykształcone centrum usługowe, wieś Żytniów, Mirowszczyzna - Jaworzno i Ciecuiów mają miejsca predysponowane do wykształcenia takich centrów przy istniejących obiektach usługowych.

Zieleń urządzona zajmuje niewielkie powierzchnie, ale, właśnie z tego względu, powinna być szczególnie chroniona. Wszystkie cmentarze położone są w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, bez zachowania odległości wynikającej z obowiązkowej strefy sanitarnej.

2.4. Stan prawny gruntów

Na terenie gminy zdecydowanie dominuje sektor prywatny do którego należy ponad 90% powierzchni gruntów. W posiadaniu gminy jest niespełna 1% powierzchni gruntów, co daje niewielkie możliwości kreowania polityki przestrzennej. Należy jednak zauważyć, że gmina wykazuje znaczną aktywność w pozyskiwaniu gruntów na cele budowlane.

2.5. Ocena ładu przestrzennego.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez "ład przestrzenny" - należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

2.5.1. Obszar gminy.

Z punktu widzenia funkcjonalnego zagospodarowanie przestrzenne gminy jest ogólnie prawidłowe, o czym przesądza rozmieszczenie jednostek osadniczych wokół centralnie zlokalizowanego ośrodka gminnego. Zastrzeżenia z tego punktu widzenia budzi:

- rozproszenie zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej, ze względu na utrudniony dostęp mieszkańców tej zabudowy do usług podstawowych,
- przebieg dróg krajowych przez zwarte tereny zabudowy wsi Rudniki i Jaworzno, ze względu na połączenie na tych odcinkach dróg ruchu tranzytowego rangi krajowej z ruchem lokalnym związanym z obsługą posesji przylegających do dróg.

Z punktu widzenia społeczno-gospodarczego niekorzystne jest przede wszystkim rozproszenie zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej. Zabudowa taka generuje duże koszty obsługi w zakresie komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej (dowozy do szkół, zapewnienie bezpieczeństwa) i, z tego powodu, niemożliwe jest zapewnienie mieszkańcom zabudowy rozproszonej pożądanym standardów jakości tej obsługi (pozostanie ona w wielu przypadkach zabudową substandardową).

Z punktu widzenia środowiskowego ład przestrzenny w gminie ocenia się ogólnie pozytywnie.

Zwarte tereny zabudowy wsi położone są generalnie zgodnie z warunkami fizjograficznymi.

Korzystne – z punktu widzenia środowiskowego - jest stosunkowo równomierne rozmieszczenie na obszarze gminy cieków wodnych z towarzyszącymi im ciągami zieleni łąkowej i łąkowej, które, jako lokalne korytarze ekologiczne, zapewniają prawidłowe funkcjonowanie lokalnego systemu przyrodniczego. W kilku miejscach występują kolizje korytarzy ekologicznych z trasami dróg krajowych i istniejącą zabudową.

Zastrzeżenia budzą:

- bardzo niewielka powierzchnia lasów (lasy wpływają korzystnie na ogólny stan środowiska, przede wszystkim na klimat lokalny, stosunki wodne, wrażliwość powierzchni ziemi na erozję i wrażliwości powietrza oraz wód na zanieczyszczenia);
- rozproszenie zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej - przede wszystkim ze względu na problem z objęciem takiej zabudowy zorganizowanym systemem gospodarki ściekowej.

Ocena ładu przestrzennego z punktu widzenia kulturowego oraz kompozycyjno-estetycznego dokonana została w opracowaniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i zabytków. Zgodnie z tą oceną historyczne układy przestrzenne wsi są stosunkowo dobrze zachowane. Nowa zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa przeważnie uzupełnia zabudowę istniejącą nie niszcząc istniejących układów lecz je zagęszczając. Zachowane zo-

stały funkcje historycznych centrów wsi. Zastrzeżenia budzi rozwój zabudowy wzdłuż dróg wylotowych, ponieważ powoduje to znaczne oddalenie zabudowy od historycznych centrów.

Krajobraz kulturowy w gminie nie wyróżnia się szczególnymi walorami. Wsie - ze względu na układ zabudowy wzdłuż dróg i przeważnie półzwarty charakter - nie tworzą ciekawych krajobrazowo sylwet. Rudniki – jedyna wieś o charakterze zwartym (typu wielodrożnego) – również nie ma ciekawych ekspozycji krajobrazowych, co wynika z ukształtowania terenu.

Zabudowa rozproszona na obszarze gminy na ogół nie budzi zastrzeżeń z punktu widzenia kompozycyjno – estetycznego; przeważnie ma ona tradycyjną wiejską architekturę i jest związana z gospodarstwem rolnym, na terenie którego się znajduje, dlatego harmonizuje z krajobrazem rolniczym, jaki mamy na terenie gminy.

2.5.2. Obszary zabudowane

Jak wynika z opisu struktury przestrzennej i funkcjonalnej terenów zainwestowanych wsi, rozmieszczenie terenów o podstawowych funkcjach, tj. zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej, usługowej i produkcyjnej, jest we wszystkich wsiach prawidłowe.

Wątpliwości może budzić mieszanie zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej i wytwórczej. Łączenie tych funkcji jest możliwe, i – w warunkach gospodarstw dwuzawodowych oraz pożądanej komasacji drobnych gospodarstw rolnych – wskazane, pod warunkiem wykluczenia obiektów i działalności uciążliwych dla funkcji mieszkaniowej.

Jedyny wyraźny konflikt funkcji na terenach zainwestowanych to - poza przebiegiem przez te tereny dróg krajowych, co zostało wymienione wcześniej, jako generalny problem dotyczący obszaru gminy - występowanie zabudowy mieszkaniowej w strefach ochrony sanitarnej wszystkich cmentarzy.

Ogólnie, poza wyżej przedstawionymi zastrzeżeniami, ład przestrzenny terenów zainwestowanych wsi, z punktu widzenia funkcjonalnego, społeczno – gospodarczego i środowiskowego, ocenia się pozytywnie.

Mniej korzystnie wypada natomiast ocena ładu przestrzennego zabudowy wsi z punktu widzenia kulturowego i kompozycyjno-estetycznego. Zabudowa powojenna, wypierająca lub uzupełniająca starą zabudowę, z reguły nie nawiązuje do tradycyjnych form zabudowy; budynki są większe, pozbawione charakterystycznego kształtu, usytuowane przypadkowo – często w oderwaniu od istniejącej linii zabudowy. W efekcie wprowadzają w układy wiejskie nieład i dysharmonię.

Występują natomiast na terenie gminy pojedyncze obiekty o wysokim poziomie estetycznym, wśród których ważne - z urbanistycznego punktu widzenia – są przede wszystkim obiekty użyteczności publicznej:

- zabytkowe: kościoły w Rudnikach, Żytniowie i Jaworznie,
- szkoły w Rudnikach, Dalachowie, Jaworznie i Ciecuiowie i Żytniowie, w tym oraz hala sportowa przy gimnazjum w Rudnikach - nagrodzona tytułem „Mister Opolszczyzny” w corocznym konkursie na najlepszą realizację architektoniczną w województwie opolskim.

Obiekty te wymagają szczególnej uwagi przy planowaniu zagospodarowania wsi - powinny mieć zaplanowane starannie zagospodarowanie terenu i otoczenie.

2.6. Podsumowanie.

Z analizy dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów oraz oceny stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony wynikają następujące zalecenia do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- zapewnić tereny pod przyszłą budowę obwodnic w ciągach dróg krajowych wsi Jaworzno i Rudniki,
- wyznaczyć – uwzględniając warunki glebowe i ekofizjograficzne - tereny pod zalesienia o powierzchni zapewniającej zwiększenie wskaźnika powierzchni lasów do co najmniej do 20%;
- wykluczyć zabudowę w dolinach cieków wodnych, w szczególności w poprzek ciągów dolinnych;
- ograniczyć rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej poprzez jednoznaczne wyznaczenie granic terenów przeznaczonych do rozwoju tej zabudowy (obszary urbanizacji), kierując się przede wszystkim zasadą intensyfikowania istniejącej zabudowy;
- umożliwić przekształcanie zabudowy zagrodowej na zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą nie-rolniczą przy zachowaniu jakości środowiska odpowiedniej dla zabudowy mieszkaniowej;
- zachować funkcję usługową terenów przy istniejących obiektach usługowych w centrach wsi Rudniki, Mirowszczyzna – Jaworzno, Żytniów, oraz wykazane ważniejsze obiekty użyteczności publicznej; zapewnić wysoką jakość architektury i zagospodarowania terenów w tych miejscach (miejsca takie decydują o tożsamości i atrakcyjności wsi);
- zachować istniejącą na terenach zabudowanych wsi zieleni urządzoną;
- ograniczyć rozwój zabudowy mieszkaniowej w strefach sanitarnych cmentarzy;
- chronić historyczną tożsamość gminy poprzez zachowanie historycznie ukształtowanych układów przestrzennych miejscowości oraz utrzymanie cech budownictwa regionalnego, w szczególności w architekturze budynków położonych w granicach historycznie ukształtowanych układów osadniczych oraz zabudowy zagrodowej położonej w krajobrazie otwartym (poza obszarami urbanizacji).

3. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

3.1. Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego²

3.1.1. Położenie i rzeźba terenu

W podziale fizyczno – geograficznym Polski (według J. Kondrackiego) obszar gminy znajduje się na pograniczu dwóch mezoregionów: Progu Herbskiego i Obniżenia Krzepickiego należących do makroregionu Wyżyny Woźnicko – Wieluńskiej położonej w północno – zachodniej części Wyżyny Śląsko – Krakowskiej.

Rzeźba terenu ma generalnie charakter lekko falisty, z licznymi formami wypukłymi w postaci wzgórz morenowych i pagórków kemowych. Formy te występują w paśmie o kierunku SW – NE, ciągnącym się od południowej granicy gminy w rejonie wsi Żytniów do wschodniej granicy gminy w rejonie wsi Jaworzno oraz na terenie wsi Janinów i Słowików.

² Obszerna charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego gminy zawarta jest w opracowaniu ekofizjograficznym. W niniejszym opracowaniu ograniczono się do informacji najistotniejszych z punktu widzenia potrzeb planowania przestrzennego.

Wzdłuż pasma wzniesień rozciąga się szerokim pasem teren wysoczyzny przeciętej fragmentem doliny Jaworzynki na odcinku od Słowikowa do Jaworzna. Teren ten łagodnie opada w kierunku południowo – wschodnim ku dolinie rzeki Piskara, oraz w kierunku północno - zachodnim, ku dolinom rzek Wyderka i Proсна. W części północno – zachodniej (powyżej Rudnik) rozpościera się szeroka równina ciągnąca się dalej w gminie Praszka. Równina ta jest częścią pradoliny Warty – Proсны i obecnie wykorzystywana jest przez rzekę Jaworzynkę i Wyderkę. Na jej obszarze występują spore powierzchnie o podłożu torfowym.

Wysokości bezwzględna na obszarze gminy zamykają się w przedziale 195 - 270 m n.p.m.. Najwyżej położone miejsce, pojedynczy pagórek o wysokości 270,2 m n.p.m. znajduje się we wschodniej jej części (na wschód od Jaworzna). Najniżej położony (193,2 m n.p.m.) jest punkt na przecięciu Jaworzynki z granicą gminy na północny-wschód od wsi Kuźnica.

Formy antropogeniczne zajmują znikomą powierzchnię; są to nasypy drogowe i kolej, sztuczne zbiorniki wodne oraz liczne wyrobiska poeksploatacyjne.

3.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym gmina Rudniki należy do północnej części monokliny śląsko – krakowskiej.

W budowie podłoża gminy biorą udział utwory mezozoiczne i czwartorzędowe. Utwory mezozoiczne, głównie jury dolnej, środkowej i górnej przykryte są utworami czwartorzędownymi pochodzenia wodnolodowcowego, rzecznoego i eolicznego.

Miąższość osadów czwartorzędowych wynosi przeważnie 15 – 30 m., w rejonie Rudnik waha się od 40 – 50 m., w dolinach kopalnych od 50 – 60 m., a w okolicy Jaworzna przekracza 80 m.

Najniżej położone są utwory zlodowacenia południowopolskiego, które tworzą gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe zachowane jedynie w dolinach kopalnych. Powyżej występują osady zlodowacenia środkowopolskiego w postaci piasków i żwirów oraz mułków i iłow zastoiskowych. Są to przeważnie piaski średnioziarniste z domieszką żwirów drobnookruchowych, tworzące jeden poziom o miąższości kilkunastu metrów. Nad nimi zalega ciągle pokład szarej i szarobrazowej gliny zwałowej. Głina ta występuje w Dalachowie na głębokości 15 – 20 m, w Żytniowie na głębokości 12 – 18 m, z soczewką piasku na 15 m. Kolejne osady o charakterze piasków, żwirów i mułków należą do interglacjału lubelskiego. Powyżej występują osady ostatniego na tym terenie zlodowacenia środkowopolskiego – warciańskiego. Są to utwory plejstoceńskie reprezentowane są przez: glinę zwałową, piaski i żwiry z gładkami, piaski glinowate ze żwirami i otoczkami oraz gliny piaszczyste i gładki. Głina zwałowa szara i szarobrunatna o miąższości 1,5 – 5,0 m występuje między Julianpołem a Zajączkami. Jej rozległe płyty znajdują się też w okolicy Żytniowa oraz Faustianki, a niewielkie ilości glin zwałowych spotykane są w otoczeniu pagórków kemowych w okolicy Rudnik. Występuje ona na powierzchni terenu, miejscami tylko przykryta jest cienkim nadkładem piasków i żwirów wodnolodowcowych lub ablacyjnych.

W dolinach rzek Proсны, Wyderki, Jaworzynki i Potoku Żytniowskiego oraz innych mniejszych cieków występują osady holocenne, głównie żwiry, piaski drobnoziarniste jasnożółte i jasnoszare oraz namuły mineralno – organiczne. Terasy zalewowe rzek utworzone są głównie z piasków różnoziarnistych z domieszką żwirów, a w dnach dolin i w starorzeczach występują namuły i namuły torfiaste. W niektórych rejonach namuły przechodzą w torfy o

miąższości 1,0 - 2,5 m. Wypełniają one głównie dolinę Jaworzynki, Potoku Żytniowskiego i Wyderki w rejonie północno-zachodniej granicy gminy.

Na terenie gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

3.1.3. Surowce mineralne

Gmina Rudniki jest stosunkowo bogata w surowce mineralne. Najpowszechniej występują piaski akumulacji lodowcowej i utwory piaszczysto – żwirowe, a wśród surowców ilastych ropy doggeru i gliny zwałowe. Poza nimi udokumentowane zostały sydereytowe złoża żelaza.

Piaski akumulacji lodowcowej występują w północnej, wschodniej oraz południowej części gminy. Na początku lat siedemdziesiątych zarejestrowano 28 wyrobisk eksploatowanych głównie przez ludność miejscową do celów budowlanych. Udokumentowane są złoża w Odcinku i Żytniowie.

Złoże we wsi Odcinek to piaski drobno i średnioziarniste szare, szarozółte i żółte oraz piaski pylaste. Zasoby wynoszą 364 000 m³. Złoże zalega w postaci zwartej pokład na powierzchni ok. 8,5 ha, jego miąższość wahała się od 2,9 do 8,4 m, a grubość nadkładu wynosi 0,2 – 0,3 m.

W złożu kruszywa naturalnego „ŻYTNIÓW” kopalinę główną stanowią żwiry i piaski spełniające wymagania dla kruszyw do betonu. Zasoby bilansowe złoża wynoszą 191 197 Mg, pozabilansowe – 374 685,5 Mg. Złoże udokumentowane zostało na powierzchni 1,8 ha, jego miąższość wynosi od 9 do 22,4m, średnio 11m.

Największe powierzchnie utworów piaszczysto – żwirowych znajdują się na północ oraz południowy wschód od Żytniowa. Rejony eksploatacji piasków i żwirów do celów przemysłowych obejmują okolice Rudnik, Ciecuiłowa i Jaworzna. W rejonie Rudnik rozpoznano złoża piasków i żwirów o miąższości bilansowej od 3,8 do 13,8 m, przydatnych w budownictwie do zapraw, do produkcji cegieł wapienno – piaskowych, a następnie po uszlachetnieniu do produkcji betonu. Na południe od Ciecuiłowa, w rejonie Góry Bukowej i Góry Skotnickiej piaski również nadają się do celów przemysłowych, choć ich miąższość jest tu stosunkowo niewielka.

W rejonie „Słowików” oraz w rejonie "Góry Papierkowej" napotkano bilansowe serie osadów piaszczysto-żwirowych o miąższości 4,1 do 11,0 m. Szacunkowe zasoby obydwu złóż określono na 100 tys m³. Ze względu na ich skąłą ilość i niewielkie rozprzestrzenienie, złoża te mogą być wykorzystywane jedynie lokalnie, bez większych rokowań na złoża przemysłowe. Na terenie gminy znajduje się 13 wyrobisk utworów piaszczysto – żwirowych w okolicach Rudnik, Ciecuiłowa i Jaworzna. Obecnie wyrobiska nie są eksploatowane.

Surowce ilaste, do których należą jurajskie ropy i plejstoceńskie gliny zwałowe, eksploatowane były przez kilkadziesiąt lat w Faustiance. Wydobywany surowiec stanowił bazę surowcową dla miejscowej cegielni „Faustianka”. Zasoby surowców ilastych w złożu „Faustianka” pod koniec lat siedemdziesiątych wynosiły 2159 tys.m³. Średnia miąższość tego złoża to około 14,7 m. ropy występują pod niewielkim nadkładem gleby, a miejscami odstaniają się na powierzchni. Z punktu widzenia ochrony środowiska złożo „Faustianka” zostało zaliczone do klasy konfliktowej (B), w stosunku do gleb. Oznacza to, że eksploatację złoża należy ograniczyć w celu ochrony gleb przed postępującą degradacją. Obecnie złożo jest udokumentowane, ale obszar górniczy FAUSTIANKA został wykreślony z rejestru obszarów górniczych na podstawie decyzji Wojewody Opolskiego Nr ŚR.II-JJ-7412/10/05 z dnia 08.06.2005r.

Do surowców ilastych zaliczają się również gliny zwałowe o barwie szarej lub jasnobrązowej, które znajdują się w rejonie Julianpola, Bugaja, Polesia i Janinowa. Miąższość tych złóż dochodzi do kilku metrów, a ich rozprzestrzenienie jest stosunkowo niewielkie. W latach siedemdziesiątych istniało tu 11 odkrywek gliny zwałowej eksploatowanych okresowo na potrzeby lokalne.

Badania poszukiwawcze prowadzone w latach 1954 – 1966 na terenie gminy Rudniki pozwoliły na udokumentowanie zasobów syderytowych rud żelaza w rejonie Praszka – Rudniki oraz Więcki – Ruda – obecnie wykreślone z bilansu złóż i bez perspektyw na eksploatację.

3.1.4. Wody podziemne

W podziale regionalnym zwykłych wód podziemnych Polski B. Paczyńskiego (1993) omawiany obszar należy do makroregionu centralnego, regionu śląsko – krakowskiego (XII), subregionu jurajskiego (XII₃).

Teren gminy leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 325 Częstochowa (W) o charakterze szczelinowym i szczelinowo – porowym, wydzielonego w utworach jury środkowej J₂. Dla zbiornika na terenie gminy nie wydzielono obszarów najwyższej ochrony (ONO) i obszarów wysokiej ochrony (OWO).

Utwory wodonośne dzielą się na trzy poziomy:

- dolnojurajski (warstw połomskich);
- środkowojurajski (warstw kościeliskich);
- czwartorzędowy.

Wody jurajskie.

Wody jurajskie stanowią podrzędny wodonośny poziom użytkowy tego rejonu. Rozpoznany jest praktycznie jeden poziom wodonośny, związany z piaskowcami warstw kościeliskich doggeru i serii łysieckiej liasu, posiadających łączność hydrauliczną - choć lokalnie może występować w kilku poziomach, oddzielonych warstwami słabo przepuszczalnymi. Wody te mają charakter subartezyjski. Duże rozprzestrzenienie tej warstwy wodonośnej oraz stosunkowo duża miąższość stanowić może w przyszłości rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę. Jakość wód jurajskich jest na ogół stosunkowo dobra. Są to głównie wody o mineralizacji poniżej 0,2 g/dm³, wykazujące słabą alkaliczność oraz małą twardość węglanową. Zalicza się je do wód wysokowęglanowo-wapniowo-sodowych. Wszystkie wykazują podwyższoną, niekiedy znaczną, zawartość żelaza (do 1,6 mg/dm³) i manganu (do 0,2 mg/dm³).

Wody czwartorzędowe.

Wody czwartorzędowe mają na terenie gminy Rudniki duże znaczenie użytkowe. Związane są z piaskami i żwirami osadów lodowcowych oraz aluwialnymi. Miąższość tych warstw wodonośnych jest bardzo zmienna. Może występować kilka ich poziomów przedzielanych na ogół poziomami glin. Niekiedy występuje łączność hydrauliczna pomiędzy poszczególnymi poziomami. Poziom wód czwartorzędowych występuje praktycznie na obszarze całej gminy i jest eksploatowany przez większość ujęć. Są to zazwyczaj wody o swobodnym zwierciadle. Jakość wód tego poziomu jest różna. Spotyka się tu wody bardzo miękkie, miękkie i średniotwarde. Wykazują one czasami podwyższoną zawartość żelaza i manganu oraz niekiedy zanieczyszczenia bakteriologiczne. Źródłem za-

nieczyszczeń są przede wszystkim nieoczyszczone ścieki odprowadzane do gruntu i wód powierzchniowych oraz nadmiernie stosowane nawozy naturalne i sztuczne. Punktowe potencjalne ogniska zanieczyszczeń to: składowisko odpadów, cmentarze i stacje paliw płynnych.

Monitoring jakości wód podziemnych.

W 2006r. wprowadzony został w Polsce program monitoringu jakości wód podziemnych dostosowany do wymogów stawianych przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW) 2000/60/WE. Konsekwencją tego była reorganizacja dotychczasowej sieci monitoringowej, polegająca przede wszystkim na zmianie przedmiotu monitoringu z dotychczasowych różnych użytkowych poziomów wód podziemnych na wyznaczone tzw. jednolite części wód podziemnych (JCWP). Gmina Rudniki znajduje się w zasięgu JCWP oznaczonych nr PL_GB_6500_094. Na terenie gminy nie ma punktów badawczo-pomiarowych nowej sieci monitoringowej; najbliższy punkt, w którym badana jest jakość tej części wód, znajduje się w powiecie wieluńskim (punkt nr 1658). Wg oceny jakości wód podziemnych za 2006r., wody w tym punkcie miały III klasę jakości³ (wody zadawalającej jakości) .

3.1.5. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Rudniki należy do dorzecza Warty i odwadniany jest przez zlewnie jej lewobrzeżnych dopływów – Proсны i Liswarty. Przez obszar gminy przebiega dział wodny III rzędu między zlewniami Warty i Proсны.

Rzeki.

Ważniejsze rzeki w gminie to Jaworzynka, Potok Żytniowski, Proсна, Wyderka i Piskara.

Jaworzynka (lokalna nazwa Julianpolka) na terenie gminy Rudniki ma długość 13 154m (uregulowane 12 816m). Źródła jej znajdują na wschodnim krańcu gminy (na południe od wsi Jaworzno) na wysokości 253,7 m n.p.m. Z tego miejsca rzeka płynie najpierw w kierunku południowym a w rejonie Julianpola obiera kierunek północno-zachodni i płynie dalej przez Jaworzno, Młyny, Odcinek. Uchodzi do rzeki Wyderki na terenie gminy Praszka. Na terenie wsi Odcinek Jaworzynka łączy się ze swoim największym dopływem, Potokiem Żytniowskim, płynącym z centralnej części gminy. Cieki te charakteryzują się dość znacznym spadkiem – Jaworzynka na odcinku ok. 11 km w granicach gminy ma różnicę poziomów ponad 50 m, z tego ponad 40 m na pierwszych 7 kilometrach, podobny spadek (ok. 40 m na 7 km) ma Potok Żytniowski

Proсна stanowi południowo – zachodnią granicę gminy na odcinku o długości 1 392m (cały uregulowany). Miejscami jej dolina jest podmokła. Dla rzeki wyznaczony został przez RZGW obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią w pasie szerokości ok. 20 – 100m wzdłuż całego odcinka graniczącego z gminą. W obszarze tym nie ma zabudowy, nie istnieje więc zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Wyderka jest jednym z większych dopływów Proсны i uchodzi do niej w okolicach Praszki. Przez obszar gminy Rudniki płynie równoleżnikowo wzdłuż północnej granicy na odcinku o długości 1 003m (cały uregulowany). Źródła

³ Ocena wykonana została - zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska - na podstawie klasyfikacji wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. (Dz.U.2004.32.284), obejmującej pięć klas jakości tych wód (rozporządzenie straciło ważność z dniem 1 stycznia 2005 roku, jednak do chwili obecnej nie ukazał się żaden akt prawny w tej sprawie).

dła Wyderki znajdują się na północ od Dalachowa na wysokości 200 m n.p.m. Dolina rzeki w granicach gminy Rudniki jest sucha.

Piskara (dopływ Listwary) płynie niewielkim odcinkiem wzdłuż południowej granicy gminy (w granicach wsi Bobrowa). Dolina rzeki jest przeważnie podmokła.

Poza wymienionymi rzekami na terenie gminy znajduje się wiele mniejszych cieków wodnych i rowów melioracyjnych. Duża ilość drobnych cieków występuje zwłaszcza w północno – zachodniej części gminy w rejonie miejscowości Dalachów, Odcinek i Kuźnica. Nieprzepuszczalne podłoże powoduje tam powstanie dużych powierzchni podmokłych.

Zbiorniki wodne.

Powierzchnia zbiorników wodnych na terenie gminy jest bardzo mała. Największy zbiornik – jedyny o charakterze retencyjnym - znajduje się w Młynach (powstał w 1999r.). Ma on powierzchnię lustra 5 ha, stan wody na tamie piętrzącej wynosi 4,2 metra, a średnia głębokość waha się w granicach 2,5 metra. Zbiornik wykorzystywany jest przez mieszkańców do celów rekreacyjnych. Obecnie w trakcie przygotowania jest budowa drugiego zbiornika retencyjnego w Jaworku.

Poza wymienionymi zbiornikami istnieje na terenie gminy kilka mniejszych sztucznych zbiorników w ciągach cieków wodnych, a także niewielkie zbiorniki w wyrobiskach poeksploatacyjnych i liczne naturalne oczka wodne. Najliczniejszy zespół niewielkich zbiorników poeksploatacyjnych znajduje się w północno-zachodnim rejonie zabudowy wsi Odcinek, najliczniejszy zespół naturalnych oczek wodnych – po północnej stronie zabudowy wsi Żytniów. Wokół zespołów tych istnieją dogodne warunki do rozwoju ekosystemów zbiorników i oczek wodnych. Szczególnie te drugie mają dużą wartość przyrodniczą.

Stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych.

Rzeki na terenie gminy Rudniki nie są objęte badaniami jakości wód prowadzonymi przez WIOŚ w Opolu w ramach programów monitoringu w województwie opolskim.

Ostatnie wyniki badań, do jakich udało się dotrzeć, pochodzą z 1997r. Badania przeprowadził PIOŚ w Częstochowie na rzece Jaworzynka w dwóch punktach pomiarowych zlokalizowanych powyżej i poniżej zbiornika w Młynach. Pod względem wskaźników fizyko – chemicznych, wody Jaworzynki w obu punktach zaklasyfikowane zostały do III klasy czystości powierzchniowych wód płynących, ze względu jednak na przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźnika Miano Coli ogólnie wody te zostały zakwalifikowane jako pozaklasowe. Źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są przede wszystkim nieoczyszczone ścieki odprowadzane do rzek i rowów.

3.1.6. Gleby

Na obszarze gminy w ogromnej przewadze występują gleby bielicowe i brunatne. Gleby bielicowe zajmują znaczne powierzchnie na obszarze sołectw Młyny, Julianpol i Jelonki, gleby brunatne występują na całym obszarze gminy, a ich największe powierzchnie występują w Bugaju, Bobrowej i Żytniowie.

Na niewielkich powierzchniach, głównie w zagłębieniach i rynnach przepływowych, występują czarne ziemie zdegradowane (Julianpol, Kuźnica i Łazy), a w dolinach rzek i mniejszych cieków - mady rzeczne, gleby murszowo –

mineralne i murszowate, a także gleby torfowe, torfowo – mułowe i mułowo – torfowe (najwięcej w Łazach, Od-
cinku i południowo – zachodnim rejonie wsi Dalachów).

Większość gleb bielcowych i brunatnych wytworzona jest z piasków luźnych, słabo gliniastych i żwirów. Są one
przeważnie słabo próchniczne, kwaśne, mało zasobne w związki fosforowe i potasowe. Charakteryzują się po-
nadto niekorzystnymi właściwościami wodnymi i silną przepuszczalnością. Niedobór części ilastych w połączeniu
z małą zasobnością w składniki pokarmowe dla roślin decyduje o niezbyt wysokiej urodzajności gleb w gminie.

Udział gleb poszczególnych klas bonitacyjnych w całkowitej powierzchni użytków rolnych przedstawia poniższe
zestawienie:

Tab. 4 **Klasy bonitacji gleb w gminie Rudniki**

Klasa gleby	Udział gleb według klas bonitacyjnych					
	Grunty orne z sadami		Trwałe użytki zielone		Razem użytki rolne	
	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	
I, II	0	0	0	0	0	0
III	220	3,1	9	0,5	229	2,6
IV	2894	40,8	827	44,5	3721	41,6
V	3157	44,5	911	49,0	4068	45,4
VI	823	11,6	112	6,0	935	10,4
razem	7094	100	1859	100	8953	100

Jak pokazuje zestawienie, pod względem bonitacji gleby należą w przeważającej większości do klas IV i V a naj-
lepsze na obszarze gminy gleby klasy III zajmują powierzchnie śladowe. Gleby V i VI klasy zajmują łącznie ponad
50% powierzchni użytków rolnych, dlatego gleby klas III i IV powinny być na terenie gminy szczególnie chronio-
ne.

O wartości rolniczej gleb, poza klasą bonitacyjną, świadczy ich przydatność do uprawy poszczególnych gatunków
roślin. W tym celu dokonany został podział gleb na kompleksy rolniczej przydatności⁴ (tj. kompleksy gleb, które
wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane). W gminie Rudniki ponad 84% gruntów
ornych zalicza się do kompleksów żytnich, wśród których dominuje kompleks 6 – żytni słaby (stanowi ponad 46%
gruntów orných). Kompleksy gleb nadające się do uprawy roślin o wyższych wymaganiach, tj. kompleksy pszen-
ne, stanowią mniej niż 10%. Wśród użytków zielonych zdecydowanie przeważa kompleks 2z – użytki zielone
średnie, który zajmuje 63% powierzchni wszystkich trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk). Na obszarze
gminy brak jest zupełnie gleb klasyfikujących się do kompleksu użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych – 1z.

Udział gleb poszczególnych kompleksów rolniczej przydatności przedstawia poniższe zestawienie:

Tab. 5 **Kompleksy przydatności rolnej użytków rolnych w gminie Rudniki**

Kompleks rolniczej przydatności	Udział gleb według kompleksów			
	Grunty orne z sadami		Trwałe użytki zielone	
	ha	%	Ha	%
1	2	3	4	5
1-pszeniczny bardzo dobry	0	0	-	-
2-pszeniczny dobry	234	3,3	-	-
3-pszeniczny wadliwy	0	0	-	-
4-żytni bardzo dobry	447	6,3	-	-
5-żytni dobry	1327	18,7	-	-
6-żytni słaby	3320	46,8	-	-

⁴ Ocenę i podział gleb na kompleksy rolniczej przydatności wykonał Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puła-
wach.

7-żytni bardzo słaby	1341	18,9	-	-
8-zbożowo-pastwny mocny	184	2,6	-	-
9-zbożowo-pastewny słaby	241	3,4	-	-
1z-użytki zielone bardzo dobre i dobre	-	-	0	0
2z-użytki zielone średnie	-	-	1177	63,3
3z-użytki zielone słabe i bardzo słabe	-	-	682	36,7
Razem	7094	100	1859	100

Melioracje.

W gminie zmeliorowanych jest 2218 ha użytków rolnych, w tym 1381 ha gruntów ornych i 837 ha trwałych użytków zielonych (zdrenowanych jest 1184 ha gruntów ornych i 500 ha użytków zielonych). Największy obszar zmeliorowany znajduje się w zachodniej części gminy i obejmuje szeroki pas gruntów od wsi Żytniów do wsi Kuźnica. Poza tym zmeliorowane są grunty w zachodniej części wsi Julianpol oraz w dolinach Jaworzynki, Potoku Żytniowskiego i ich dopływów.

Stan zanieczyszczenia gleb.

Gleby na terenie gminy Rudniki ogólnie charakteryzują się wysoką kwasowością poziomu ornopróchnicznego. Zakwaszenie gleb wynika przede wszystkim z warunków przyrodniczo – klimatycznych i na obszarze Polski jest procesem naturalnym. Dodatkowo proces ten jest potęgowany przez zanieczyszczenie powietrza. W gminie Rudniki gleby o odczynie bardzo kwaśnym zajmują 17,7% powierzchni, a o odczynie kwaśnym – 58,1%, zatem wapnowania wymaga ponad 75% powierzchni użytków rolnych.

Gleby w gminie charakteryzują się wysoką zawartością siarki siarczanowej. Średnia zawartość w glebie wynosi 2,90 S-SO₄ mg/100g, przy zakresie wahań 0,5 – 12,6 S-SO₄ mg/100g. Poziom zawartości metali ciężkich w glebach jest znikomy. Jedynie nikiel (Ni) i kadm (Cd) wykazują lekko podwyższoną zawartość w glebie. Ogólnie przydatność gleb dla produkcji żywności określa się jako wysoką, kwalifikującą je nawet miejscami do produkcji tzw. zdrowej żywności.

3.1.7. Świat roślin i zwierząt.

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski wg Szafera (1977) omawiany obszar leży w prowincji Niżowo – Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej, działu Bałtyckiego, w krainie Wyżyny Krakowsko – Wieluńskiej.

Roślinność potencjalna

Cały obszar gminy Rudniki, w zależności od warunków glebowych, powinny porastać różnego rodzaju zbiorowiska leśne (Matuszkiewicz red. 1991). W dolinie Proсны i jej większych dopływów potencjalną roślinność stanowią podgórskie przystrumykowe łągi jesionowe (*Carici remotae-Fraxinetum*, *Astrantio-Fraxinetum*).

Na pozostałym obszarze powinny dominować środkowoeuropejskie acydofilne lasy dębowe *Calamagrostio arundinaceae-Quercetum petraeae*. Jedynie miejscami w zachodniej części gminy roślinność potencjalną stanowią kontynentalne bory mieszane *Quercus roboris-Pinetum* oraz w południowo zachodniej i wschodniej części – regionalna postać lasu grądowego, tzw. „czarny las”, czyli niżowo-wyżynne eutroficzne lasy jodłowe z grabem i dębem.

Roślinność rzeczywista

Zróżnicowanie roślinności gminy Rudniki jest odzwierciedleniem siedlisk, jakie wykształciły się tu w wyniku zróżnicowanej rzeźby terenu, różnego typu gleb, warunków klimatycznych, w tym głównie wilgotnościowych.

Zróżnicowanie warunków edaficznych umożliwiło rozwój wielu zbiorowiskom roślinnym, zarówno naturalnym (m.in. leśne), jak i półnaturalnym i antropogenicznym (m.in. łąkowe, polne, ruderalne).

Dominującym składnikiem szaty roślinnej gminy Rudniki, będące bardzo ważnym składnikiem krajobrazotwórczym są zespoły roślinne użytków rolnych, zarówno upraw zbożowych jak i okopowych. Zbiorowiska chwastów towarzyszące uprawom roślin zbożowych i okopowych zajmują w gminie największe powierzchnie.

Zbiorowiska szuwarowe i wielkoturzycowe na omawianym terenie zajmują niewielkie powierzchnie i występują w miejscach podmokłych, m.in. w dolinie Proсны, Jaworzynki i ich dopływów oraz sąsiedztwie rowów melioracyjnych. Do najczęściej spotykanych należą płaty zespołów ze związku *Phragmition*. Do najbardziej rozpowszechnionych należy zespół trzciny pospolitej *Phragmitetum australis* i manny mielec *Glycerietum maximae*. Bardzo częstym zespołem, porastającym nieużytki w dolinach cieków jest zespół trzciny pospolitej w formie łąkowej *Phragmitetum australis* fo. *terrestris*. Wzdłuż cieków wodnych lub w lokalnych obniżeniach terenu rozwijają się zespoły wysokich turzyc ze związku *Magnocaricion*. Zbiorowiska te na badanym terenie nie zajmują większych powierzchni. Najczęściej spotykanym zbiorowiskiem jest szuwar mozgowy *Phalaridetum arundinaceae*. Rzadziej spotykane są mokra łąka turzycowa *Caricetum gracilis* i szuwar turzycy błotnej *Caricetum acutiformis*, które zajmują najczęściej niewielkie powierzchnie. Występują m.in. w okolicach Porąbki i Łazów. Miejscami zabagnione partie łąk i brzegi strumieni zajmuje zespół kosaćca żółtego *Iridetum pseudacori*, któremu towarzyszą liczne gatunki łąkowe i szuwarowe.

W dolinach Proсны, Jaworzynki, Piskary oraz w dolinach niewielkich cieków występują łąki. Najbogatszymi gatunkowo, a zarazem najszybciej znikającymi z krajobrazu tego regionu typami łąk są łąki wilgotne. Wyróżniamy tu kilka typów zbiorowisk, wśród których na uwagę zasługuje występujące w okolicach Kuźnicy zbiorowiska ziołoroślowe z dominacją wiązówki błotnej *Filipendulo-Geranium* i *Lysimachio vulgaris-Filipenduletum*. W lokalnych zagłębieniach kompleksów łąkowych, na zabagnionych glebach glejowych występuje dosyć pospolicie zespół sitowia leśnego *Scirpetum silvatici*. Na wyższych terasach zanotowano także płaty łąk wyczyńcowych *Alopecuretum pratensis* i łąk owsicowych *Lolio-Cynosuretum* służących najczęściej jako pastwiska. Intensyfikacja rolnictwa spowodowała zmiany w składzie i strukturze tych zespołów, dlatego też są najczęściej dosyć ubogie w gatunki i zajmują małe powierzchnie. Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych. Zaprzestanie wykaszania lub zmiana sposobu ich użytkowania jest przyczyną zarastania wielu łąk łanami trzcinnika piaskowego *Calamagrostis epigejos*, różnymi gatunkami nawłoci *Solidago* sp. oraz wrotyczem pospolitym *Tanacetum vulgare*.

Pospolite w gminie Rudniki są tzw. zespoły dywanowe porastające miejsca intensywnie wydeptywane, w tym nawet szczeliny chodników. Budują je pospolite rośliny odporne na uszkodzenia mechaniczne.

Do zbiorowisk zaroślowych na omawianym terenie należą zarośla tarniny *Rhamno-Cometum sanguinei* występujące bardzo rzadko na skrajach zadrzewień, miedzach i obrzeżach dróg polnych. Natomiast wzdłuż brzegów Proсны występują rzadko łozowiska z przewagą wierzby szarej *Salicetum pentandro-cinereae* oraz wikliny nadrzecznej *Salicetum triandro-viminalis*.

Na obszarze gminy Rudniki występuje niewiele zbiorowisk leśnych. W dolinie Proсны i Jaworzynki spotykane są lasy liściaste. Natomiast na pozostałym terenie dominują antropogeniczne, niezgodne z roślinnością potencjalną nasadzenia sosny, rzadziej brzozy. Wśród lasów liściastych w gminie Rudniki spotyka się niewielkie fragmenty podgórskich łąg jesionowych *Carici remotae-Fraxinetum*. Fitocenozy tego zespołu występują w dolinie Proсны koło Jelonek. W dolinie Jaworzynki i jej dopływów występuje również łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*, w drzewostanie którego dominuje olsza czarna *Alnus glutinosa*. Pozostałością po nim są występujące nad brzegami cieków pojedyncze olsze czarne, tworzące na terenie całej gminy zadrzewienia śródpolne. Pozostałe kompleksy leśne w gminie, to zazwyczaj antropogeniczne monokultury sosny, których nasadzenie jest niezgodne z roślinnością potencjalną. Stąd też ich runo jest bardzo ubogie w gatunki lub brak go zupełnie i stąd też mają niewielką wartość przyrodniczą. Coraz większą powierzchnię zajmują samosiewy, głównie brzozy, na terenach długotrwale odlogowanych. Świadczy to, jak również wyniki wyżej przedstawionych analiz warunków naturalnych, że w gminie jest wiele terenów predysponowanych do zalesień. Są to przede wszystkim grunty rolne z glebami klas VI i o zaburzonych stosunkach wodnych, tereny o dużych spadkach (zagrożone erozją), a więc wzniesienia i pagórki, oraz tereny źródliskowe.

Opisaną wyżej zieleń uzupełniają zespoły zieleni urządzonej związanej z terenami zainwestowanymi (t. zw. tereny zielone i zadrzewienia w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie przyrody): parki, cmentarze, zadrzewienia przydrożne oraz zieleń towarzysząca zabudowie.

Świat zwierząt

Fauna omawianego obszaru jest typowa dla regionów rolniczych środkowej Polski z pewnymi wpływami gatunków charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej. Różnorodność gatunkowa zwierząt nie jest tu zbyt duża. Wśród ssaków dominują charakterystyczne dla obszarów pól i łąk drobne ssaki, takie jak: ryjówki, myszy polne, chomiki, jeże europejskie, zające a rzadziej kuny domowe, łasice, orzesznice, popielice. Z większymi kompleksami lasów związane są niezbyt liczne sarny, dziki i dość częste lisy. Bogata na obszarze jury fauna nietoperzy jest tutaj reprezentowana przez kilka gatunków, lecz nie jest zbyt liczna. Oprócz typowych dla krajobrazu rolniczego ptaków takich jak wróblowate, krukowate, drozdy, przepiórki, kurapatwy czy myszołowy na obszar gminy załatują także rzadsze, takie jak np. pliszka górską czy pluszcz. Spośród gadów najczęściej spotykane są jaszczurka zwinka, padalec i zaskroniec. Płazy reprezentowane są przez kilka gatunków żab.

3.1.8. Krajobraz

Krajobraz otwarty gminy Rudniki ocenia się jako umiarkowanie atrakcyjny. Jest to krajobraz typowy dla terenów rolniczych środkowej Polski - pola i łąki rozdzielone są miedzami porośniętymi zielenią drzewiastą i krzewiastą. W gminie Rudniki krajobraz dodatkowo urozmaicają liczne wzniesienia i pagórki oraz doliny rzek i mniejszych cieków wodnych z towarzyszącą im zielenią łągową, zielną i łąkową. Elementem wzbogacającym krajobraz jest zieleń urządzonej związanej z terenami zainwestowanymi, w szczególności zadrzewienia przydrożne.

Najbardziej atrakcyjne krajobrazowo tereny otwarte to północno – zachodni fragment gminy graniczący z Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym, ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, obszary źródliskowe z oczkami wodnymi i ciekami, oraz liczne zadrzewienia leśne i nieleśne.

Krajobraz całej gminy znacznie zyska, jeśli zrealizowane zostaną planowane zalesienia i zbiorniki wodne.

Krajobraz kulturowy opisany został w pkt 2.4.1 dotyczącym oceny ładu przestrzennego z punktu widzenia kulturowego oraz kompozycyjno-estetycznego.

3.1.9. Warunki klimatyczne, higiena atmosfery

Klimat

Gmina Rudniki położona jest w rejonie klimatycznym śląsko – wielkopolskim, a według regionalizacji klimatycznej W. Wiszniewskiego i W. Chełchowskiego teren gminy znajduje się w obrębie regionu łódzko – wieluńskiego. Klimat na omawianym terenie cechuje się dużą ilością dni z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną, bez opadów oraz dni dość mroźnych z dużym zachmurzeniem i opadem. (Średnia liczba dni pogodnych w roku wynosi ok. 60, a pochmurnych 110).

Wg pomiarów stacji Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Wieluniu (położonego 19,5 km w linii prostej od Rudnik) średnia temperatura roczna wynosi 7,9 °C. Najwyższa średnia temperatura przypada na lipiec i wynosi 17,2 °C, najniższa na styczeń i wynosi -2,1°C. Okres wegetacyjny trwa od początku kwietnia do końca października, czyli około 212 dni.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 610 mm. Najniższe średnie sumy opadów notuje się w miesiącach: styczeń, luty, marzec i kwiecień, najwyższe w miesiącach letnich, zwłaszcza w lipcu (86 mm).

Najczęściej w ciągu roku wieją wiatry zachodnie i południowo zachodnie, stanowią one odpowiednio 20,7 % oraz 19 %. Najrzadziej wiatry wieją z północy (5,3 %) oraz z północnego wschodu.

Warunki klimatyczne w gminie nie różnią się wyraźnie od warunków panujących w całym województwie opolskim, zatem mają niewielki wpływ na kierunki rolniczego użytkowania ziemi.

Klimat lokalny

Lokalne warunki klimatyczne uzależnione są od całokształtu warunków fizjograficznych, głównie od rzeźby terenu i warunków wodnych.

Z bioklimatycznego punktu widzenia najkorzystniejszy jest teren wysoczyzn położony poza strefą inwersji termiczno - wilgotnościowej.

Najmniej korzystne są tereny położone w dnach dolin. Tereny te odznaczają się podwyższoną wilgotnością powietrza i jego okresową stagnacją, co odbija się na panującym układzie temperatur. W stosunku do wysoczyzn przedłużony jest okres zalegania mgieł i przymrozków przygruntowych wiosną i jesienią. Nasilanie niekorzystnych zjawisk atmosferycznych ma miejsce szczególnie w przyziemnej warstwie powietrza.

Lokalne zróżnicowanie pomiędzy wysoczyznami a dolinami zaznacza się na ogół w godzinach nocnych i wczesnorannych przy bezchmurnej i bezwietrznej pogodzie. Różnica wilgotności może wówczas osiągnąć 5 - 8 %, a temperatury 0,5 - 1,0 °C.

Zanieczyszczenie powietrza

Na terenie gminy Rudniki nie ma stacji monitoringu powietrza. Najbliższe stacje zlokalizowane są w Praszce (1) oraz w Oleśnie (3). Wg wyników oceny jakości powietrza na terenie województwa opolskiego za 2005r., opublikowanych przez PIOŚ, na terenie powiatu oleskiego, poziomy stężenie wszystkich badanych zanieczyszczeń nie przekraczały wartości dopuszczalnych, jednak już w 2006r. poziom stężenia pyłu (PM10) przekroczył wartość dopuszczalną.

Klasa ogólna strefy powiatu oleskiego za rok 2006 została sklasyfikowana:

- dla kryterium ochrony zdrowia – do klasy C (poziom stężenie przekracza wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza POP);
- dla kryterium ochrony roślin – do klasy A ((poziom stężenie nie przekracza wartości dopuszczalnej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza).

W układzie lokalnym mogą występować przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza związanych z emisją spalin na terenach przyległych do dróg krajowych, ze względu na dość duże natężenie ruchu samochodowego na tych trasach, oraz – w okresie grzewczym - przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza związanych z tzw. niską emisją (na co wskazywały badania prowadzone na terenie wsi Rudniki w 1997r.).

Klimat akustyczny

Najbardziej znaczącymi źródłami uciążliwego hałasu na terenie gminy są:

- drogi krajowe nr 42 i 43,
- droga powiatowa relacji Dalachów – Praszka nr 1911,
- drugorzędna linia kolejowa nr 181 Kępno – Herby Nowe.

Na hałas spowodowany ruchem samochodów najbardziej narażone są wsie Rudniki i Jaworzno, gdzie drogi krajowe biegną przez tereny zwartej zabudowy. Ponadnormatywne natężenie hałasu komunikacyjnego zanotowano ponadto na terenach przy drodze powiatowej w Dalachowie. (Przeprowadzone w 1998 r. przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska badania w Rudnikach i Dalachowie wykazały, że wyżej wymienione drogi powodowały w tamtym czasie przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu zarówno w dzień i w nocy o 10 – 12 dB).

Na hałas spowodowany ruchem pociągów narażona jest przede wszystkim wieś Jaworzno, gdzie trasa kolejowa biegnie bezpośrednio przy zwartej zabudowie na odcinku długości ok. 1km. Na terenie tym nie prowadzono badań poziomu hałasu.

Promieniowanie elektromagnetyczne.

Z funkcjonowaniem systemu elektroenergetycznego na obszarze gminy związane jest promieniowanie niejonizujące (wysokiej częstotliwości), mające znaczny wpływ na środowisko. Najbardziej szkodliwe źródła pól elektromagnetycznych to stacja elektroenergetyczna wysokich napięć (GPZ) w Dalachowie oraz linie elektroenergetyczne 110 kV i 400 kV.

W celu dokładnego określenia wielkości problemu zanieczyszczenia środowiska elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym oraz dynamiki jego wzrostu, planowane jest prowadzenie w ramach monitoringu pań-

stwowego szerokopasmowych pomiarów widma pól elektromagnetycznych. Znajdujące się na terenie gminy źródła pól elektromagnetycznych uwzględnione są w materiałach wstępnych do monitoringu (jako potencjalne źródła pól elektromagnetycznych zlokalizowane na obszarze województwa opolskiego).

3.2. Obszary ograniczonego użytkowania i zagrożone poważnymi awariami.

Dotychczas w gminie Rudniki nie utworzono obszarów ograniczonego użytkowania⁵ a w rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska, pomimo, że, np. przy drogach krajowych na terenach zwartej zabudowy nie ma możliwości dotrzymania wymaganych standardów jakości środowiska.

Na obszarze gminy nie ma zakładów zagrożonych poważnymi awariami przemysłowymi (zakład o podwyższonym ryzyku wystąpienia awarii).

Poważne zagrożenie niesie za sobą transport substancji niebezpiecznych przez obszar gminy drogami krajowymi na terenach zwartej zabudowy wsi.

3.3. Elementy środowiska chronione i wymagające ochrony

3.3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną prawną

Na terenie gminy występują trzy formy prawne ochrony przyrody: obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i pomniki przyrody. Poza tym dwa obszary leśne uznane zostały za lasy ochronne.

Od strony wschodniej gmina graniczy z Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym na terenie którego wydzielony został Obszar Natura 2000 pod nazwą Załęczański Łuk Warty.

Obszar chronionego krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu Załęcze – Polesie utworzony został uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 roku w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu.

Obszar ma powierzchnię 353 ha, położony w północno-wschodniej części Gminy Rudniki, w granicach byłego Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Obejmuje miejscowości (w całości lub w części): Dalachów, Janinów, Polesie, Słowików. Zgodnie z treścią uchwały, celem wyznaczenia obszaru jest „ochrona charakterystycznych cech naturalnych środowiska przyrodniczego i krajobrazu, utrzymanie równowagi ekologicznej tego obszaru, zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej zbiorowisk leśnych, nieleśnych i torfowiskowych, ochrona ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem zewnętrznym i wewnętrznym, zachowanie walorów krajobrazowych, utrzymanie wzajemnych relacji przestrzennych pól uprawnych, osiedli wiejskich i zespołów zieleni wraz z wartościowymi elementami środowiska kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu, zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku”

Użytki ekologiczne.

Na terenie gminy znajdują się dwa użytki ekologiczne. Obejmują one niewielkie bagniska w dolinie Proсны.

⁵ Obszary takie tworzy się dla oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, tras komunikacyjnych, lotnisk, linii i stacji elektroenergetycznych oraz instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej i radiolokacyjnej, jeżeli z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej albo z przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub obiektu.

Pomniki przyrody.

Pomniki przyrody na terenie gminy ustanowione zostały uchwałą Nr XXVII/193/01 Rady Gminy Rudniki z dnia 31 sierpnia 2001r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych gatunków drzew rosnących na terenie gminy Rudniki.

Ochroną objęte są 4 pojedyncze drzewa i 4 zespoły. Łącznie objętych ochroną jest 15 następujących drzew:

1. **Dąb szypułkowy**, obwód pierścienicy 340; lokalizacja Dalachów 330; po lewej stronie drogi.
2. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 330; lokalizacja Jaworzno 110; przy kościele parafialnym.
3. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 325 ; lokalizacja Jaworzno 110; przy starej plebani.
4. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 413; lokalizacja Jaworzno 110; przy starej plebani.
5. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 430; lokalizacja Jaworzno Bankowe 38; przy stacji PKP.
6. **Dąb szypułkowy**, obwód pierścienicy 385; lokalizacja Mirowszczyzna; za przejazdem kolejowym, skraj lasu.
7. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 375; lokalizacja Stary Bugaj 50a; na terenie posesji, przy drodze prowadzącej do budynku mieszkalnego,
8. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 367; lokalizacja Bugaj 50a; na terenie posesji, przy drodze prowadzącej do budynku mieszkalnego.
9. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 374; lokalizacja Bugaj 50a; na terenie posesji.
10. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 402; lokalizacja Żytniów 1; na terenie bazy RSP.
11. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 365; lokalizacja Żytniów 1; na terenie bazy sprzętu rolniczego
12. **Kasztanowiec zwyczajny** , obwód pierścienicy 423; lokalizacja Żytniów 1; przy drodze wew. do bazy RSP.
13. **Dąb szypułkowy**, obwód pierścienicy 400; lokalizacja Żytniów 1; za stacją paliw.
14. **Jesion wyniosły**, obwód pierścienicy 262; lokalizacja Żytniów 1; przy bramie wjazdowej do RSP.
15. **Lipa drobnolistna**, obwód pierścienicy 338; lokalizacja Żytniów; na cmentarzu parafialnym.

Lasy ochronne.

Lasy ochronne ustanowione zostały Zarządzeniami Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr 33 z dnia 26. 03. 1996r. Obejmują dwa niewielkie obszary leśne w dolinie Proсны. Lasy te zostały uznane za ochronne ze względu na funkcję wodochronną.

3.3.2. Elementy środowiska wymagające ochrony

Ze względu na ważne funkcje przyrodnicze, walory lub zagrożenia, ochrony szczególnej wymagają na terenie gminy następujące elementy środowiska przyrodniczego:

- ciągi ekologiczne w dolinach rzek,
- zbiorowiska roślin o cechach naturalnych,
- zbiorowiska łąkowe,
- tereny źródliskowe Grabówki oraz bezimiennych cieków na terenach wsi Jaworzno, (powyżej przysiółka Kąty) i Mostki (2 źródła na południowy – wschód od miejscowości Mostki),

- zespoły naturalnych oczek wodnych wzdłuż północnej granicy zainwestowania w Żytniowie,
- drzewa pomnikowe nie objęte do tej pory ochroną,
- skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym ilów środkowojurajskich cegielni „Faustianka”

Ciągi ekologiczne w dolinach rzek.

Doliny rzek Jaworzynki, Potoku Żytniowskiego, Proсны, Wyderki i Piskary oraz ich dopływów predysponowane są do pełnienia funkcji korytarzy ekologicznych w lokalnym systemie przyrodniczym, dlatego wymagają ochrony i kształtowania ekosystemów dolin rzecznych.

Ochrona i kształtowanie powinny polegać na:

- zakazie lokalizacji zabudowy w dnach dolin oraz na gruntach organicznych,
- dopuszczeniu zabudowy rolniczej i rekreacyjnej poza wyżej wymienionymi obszarami tylko w przypadkach uzasadnionych gospodarczo lub społecznie, z wykluczeniem zwartej zabudowy w poprzek dolin,
- dopuszczeniu zalesień tylko wzdłuż cieków rzecznych w formie nawiązującej do naturalnych lasów nad-rzecznych – łęgów i olsów, z wykluczeniem zalesień zwartych;
- wyłączeniu z użytkowania gospodarczego fragmentów dolin o niewielkiej przydatności rolniczej (zwłaszcza zabagnionych) oraz nie kwalifikujących się do zalesienia, i objęciu ich ochroną w formie użytków ekologicznych.

Zbiorowiska roślinne o cechach naturalnych

Na terenie gminy zlokalizowano dwa cenne zbiorowiska roślinne o cechach naturalnych w dnach dolin cieków wodnych na terenie wsi Łazy i Ciecuiów. Obejmują one pozostałości łęgów oraz zbiorowiska szuwarowe i wieloturzycowe.

Ochrona powinna polegać na całkowitym zakazie zmiany sposobu użytkowania terenów występowania zbiorowisk oraz niedopuszczeniu do użytkowania terenów sąsiednich w sposób zagrażający zbiorowiskom.

Zbiorowiska łąkowe

Zbiorowiska łąkowe powinny być chronione dla zapewnienia bioróżnorodności obszaru. Na terenie gminy Rudniki łąki zajmują niewielkie powierzchnie i większość należy do potencjalnie zagrożonych, co uzasadnia objęcie ich szczególną ochroną.

Ochrona powinna polegać na:

- ograniczeniu zabudowy wyłącznie do:
 - zabudowy rolniczej związanej bezpośrednio z użytkowaniem tych terenów (np. z wybiegami lub wypasem zwierząt),
 - wyjątkowo – urządzeń rekreacyjnych z obiektami towarzyszącymi w sąsiedztwie istniejących zbiorników wodnych, pod warunkiem zachowania podstawowej ekologicznej funkcji terenu;
- niedopuszczeniu do zmian sposobu użytkowania, w tym przekształcania na grunty orne.

Tereny źródliskowe

Na terenie gminy występuje wiele terenów źródliskowych, wśród których za najcenniejsze uznaje się:

- teren źródliskowy Grabówki (obszar wsi Słowików)

- tereny źródłiskowe bezimiennych cieków w rejonie przysiółka Kały (na obszarze wsi Jaworzno) i Mostki (2 źródła na południowy – wschód od miejscowości Mostki).

Ochrona tych terenów powinna polegać na zalesianiu lub wprowadzeniu stosownych ograniczeń w ich zagospodarowaniu.

Zespół naturalnych oczek wodnych

Najliczniejszy zespół naturalnych oczek wodnych występuje w formie ciągu po północnej stronie zabudowy wsi Żytniów. W rejonie oczek wodnych istnieją dogodne warunki do rozwoju cennego ekosystemu oczek wodnych i, z tego względu, teren ten powinien być chroniony.

Zalecaną formą ochrony jest utworzenie użytku ekologicznego.

Drzewa pomnikowe

W Planie Załączającego Parku Krajobrazowego (który obejmował do roku 1999 teren obecnego Obszaru Chronionego Krajobrazu Załęczce – Polesie) proponuje się objęcie ochroną dwóch drzew:

- *bez czarny* - położony na płd. – wsch. od wsi Mostki,
- *dąb bezszypułkowy* przy drodze polnej ze wsi Polesie.

Zalecaną formą ochrony jest ustanowienie pomników przyrody.

Skamieniałości

Z uwagi na występowanie licznych skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym ilów środkowojurajskich cegielni „Faustianka” wskazane jest ochrona tego miejsca.

Zalecana forma ochrony to utworzenie stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej.

Ze względu na funkcje gospodarcze szczególnej ochrony wymaga **rolnicza przestrzeń produkcyjna** obejmująca grunty z glebami klas III i IV, w szczególności zaliczone do kompleksów rolniczej przestrzeni produkcyjnej 2 i 4.

Poza wyżej wymienionymi elementami środowiska wymagającymi ochrony szczególnej, na terenie gminy występują elementy środowiska wymagające ochrony ogólnej, tj. ochrony wynikającej bezpośrednio z przepisów ogólnych⁶. Są to: lasy i grunty leśne, tereny zieleni (parki⁷, zieleńce i cmentarze⁷) i zadrzewienia (drzewa i krzewy w granicach pasa drogowego, pojedyncze drzewa lub krzewy albo ich skupiska niebędące lasem), udokumentowane złoża kopalin, wody powierzchniowe (cieki i zbiorniki), wody podziemne.

Ochronę wyżej wymienionych elementów środowiska należy uwzględniać zgodnie z obowiązującymi przepisami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.4 Zagrożenia i konflikty ekologiczne

Na terenie gminy stwierdzono niewielką ilość zagrożeń i konfliktów ekologicznych.

Najistotniejsze zagrożenia ekologiczne związane są z:

- odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu - ze względu na zagrożenie zanieczyszczeniem bardzo ważnych z gospodarczego punktu widzenia czwartorzędowych zasobów wód podziemnych;

⁶ Przepisy ustaw i aktów wykonawczych do ustaw.

- przebiegiem dróg krajowych przez tereny zwartej zabudowy wsi Rudniki i Jaworzno – ze względu na ponadnormatywny hałas na terenach mieszkaniowych i zagrożenie bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązaniem pierwszego problemu jest objęcie całego obszaru gminy zorganizowanym systemem odbioru i oczyszczania ścieków (zadanie leży w kompetencji gminy i jest sukcesywnie realizowane),

Rozwiązaniem drugiego problemu jest budowa obwodnic wsi Rudniki i Jaworzno (zadanie leży w kompetencji administracji rządowej i jest ujęte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego w zadaniach rządowych).

Mniejsze, ale wymagające uwagi, problemy ekologiczne związane są z:

- istnieniem barier w przebiegu ciągów dolinnych w postaci poprzecznych nasypów drogowych,
- istnieniem zabudowy mieszkaniowej w strefach sanitarnych wszystkich cmentarzy,
- wysoką emisją urządzeń grzewczych.

Problemy powinny być rozwiązywane m. In. poprzez odpowiednie ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.5 Podsumowanie

Z analizy dotychczasowego stanu środowiska przyrodniczego i wymagań jego ochrony wynikają następujące zalecenia do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- strukturę przestrzenną gminy (tj. podział na strefy funkcjonalno – przestrzenne) dostosować do uwarunkowań geologicznych, geomorfologicznych, wodnych, przyrodniczych, klimatycznych i glebowych;
- uwzględnić wszystkie ograniczenia w zabudowie wynikające z wymogów ochrony środowiska a także bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz ochrony zdrowia ludzi.

Zestawienie wszystkich terenów, na których występują ograniczenia wynikające z analizy stanu i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego przedstawione jest w poniższych tabelach. W pierwszej tabeli zestawione są tereny, na których ograniczenia w zabudowie wynikają z przepisów ogólnych, w drugiej – tereny, na których ograniczenia są postulowane w celu ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Tab. 6 Ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów w gminie Rudniki wynikające z przepisów

Lp	Opis terenu	Czynniki wykluczające lub ograniczające zabudowę	Warunki dopuszczenia zabudowy
1	3	4	5
1	Obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią w dolinie Proсны	Ochrona bezpieczeństwa ludzi i mienia	Zabudowa możliwa na warunkach określonych w ustawie Prawo wodne.
2	Udokumentowane złoża kopalin w Odcinku, Żytniowie i Faustiance	Ochrona kopalin	Zabudowa możliwa tylko w przypadku anulowania złoża
3	Wszystkie lasy i grunty leśne	Ochrona gruntów leśnych	Zabudowa możliwa na warunkach określonych w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych

⁷ Nie dotyczy zabytkowych parków i cmentarzy, które ujęte są w uwarunkowaniach dotyczących ochrony zabytków.

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

1	3	4	5
4	Tereny w zasięgu ponadnormatywnego hałasu* komunikacyjnego przy drogach krajowych, drodze powiatowej w Dalachowie oraz przy trasie kolejowej	Ochrona zdrowia ludzi	Zabudowa możliwa na warunkach określonych w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie
5	Tereny w zasięgu pól elektromagnetycznych** przy GZP w Dalachowie i wzdłuż linii 110 kV	Ochrona zdrowia ludzi	Jak w poz. 4
6	Strefy sanitarne cmentarzy	Ochrona zdrowia ludzi	Zasady zabudowy reguluje Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze
7	Obszar Chronionego Krajobrazu Załęczce - Polesie	Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszaru	Zabudowa możliwa na warunkach określonych w uchwale Rady Gminy Rudniki w sprawie utworzenia przedmiotowego obszaru
8	Użytki ekologiczne w dolinie Prośny	Ochrona cennych zbiorowisk roślin	Zabudowa wykluczona

* Ponieważ w chwili obecnej brak jest miarodajnych danych dotyczących zasięgu uciążliwości hałasem na terenach przyległych do wymienionych tras komunikacyjnych, proponuje się dla celów planistycznych przyjęcie potencjalnych stref zasięgu uciążliwości zgodnie z uchylonym w 2003r. miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy, tj. 50m od linii rozgraniczających dróg i 60m od trasy linii kolejowej.

** Zgodnie z przepisami zasięg uciążliwości pól elektroenergetycznych określa się indywidualnie. Dla celów planistycznych proponuje się przyjęcie potencjalnej strefy zasięgu uciążliwości na podstawie badań empirycznych prowadzonych na innych liniach 110 kV, tj. 15m, mierząc od skrajnie położonych przewodów.

Tab. 7 Ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów w gminie Rudniki wynikające z uwarunkowań przyrodniczych

Lp	Opis terenu	Czynniki wykluczające lub ograniczające zabudowę	Postulowane warunki dopuszczenia zabudowy
1	3	4	5
1	Wzgórza i pagórki	- spadki terenu - ochrona walorów krajobrazowych	Zabudowa wykluczona (wskazane załeznienie)
2	Doliny rzek i cieków wodnych	- niekorzystne warunki gruntowo – wodne i bioklimatyczne, - ochrona i kształtowanie ekosystemów dolin rzecznych pełniących funkcję korytarzy ekologicznych w lokalnym systemie przyrodniczym, - ochrona cennych zbiorowisk roślin	Zabudowa możliwa poza dnami dolin i występowaniem gruntów organicznych, pod warunkiem odpowiedniego posadzenia. Wyklucza się zwartą zabudowę w poprzek dolin.
3	Zbiorowiska roślin o cechach naturalnych,	- ochrona cennych zbiorowisk roślin	Zabudowa wykluczona
4	Zbiorowiska łąkowe,	ochrona bioróżnorodności obszaru	Możliwa lokalizacja wyłącznie: - zabudowy rolniczej związanej bezpośrednio z użytkowaniem tych terenów (np. wybiegi lub wypas zwierząt), - wyjątkowo – urządzeń rekreacyjnych z obiektami towarzyszącymi w sąsiedztwie istniejących zbiorników wodnych, pod warunkiem zachowania podstawowej ekologicznej funkcji terenu.

1	3	4	5
5	Tereny źródłiskowe Grabówki oraz bezimiennych cieków na terenach wsi Jaworzno, (powyżej przysiółka Kały) i Mostki (2 źródła na południowy – wschód od miejscowości Mostki),	ochrona wód powierzchniowych	Zabudowa wykluczona – dla ochrony źródeł tereny powinny być zalesione.
6	Zespoły oczek wodnych wzdłuż północnej granicy zainwestowania w Żytniowie,	ochrona i kształtowanie ekosystemu oczek wodnych	Zabudowa wykluczona
7	Użytki rolne* obejmujące zwarte obszary gleb III klasy o powierzchni powyżej 0,5 ha i IV klasy powyżej 1,0 ha, w szczególności zaliczone do kompleksów przydatności rolniczej 2 i 4	ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej	Zabudowa mieszkaniowa możliwa tylko w uzupełnieniu zabudowy istniejącej na terenach uzbrojonych, Zabudowa produkcyjna, składowa i usługowa nierolnicza możliwa tylko przy istniejących drogach publicznych z pełnym uzbrojeniem. Zabudowa związana z produkcją rolną możliwa, jeżeli uzasadnione jest jej lokalizowanie poza wyznaczonymi terenami budowlanymi.
8	Użytki rolne zmeliorowane	ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej	Zabudowa możliwa tylko w uzupełnieniu istniejącej zabudowy pod warunkiem uzgodnienia z właścicielem urządzeń melioracyjnych.
9	Skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym ilów środkowojurajskich cegielni „Faustianka”	ochrona walorów przyrody nieożywionej	Zabudowa wykluczona

4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

4.1. Zabytki i dziedzictwo kulturowe

4.1.1. Wymagania w zakresie ochrony zabytków wynikające z przepisów prawnych.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. *Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami* (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 19 ww. ustawy, w dokumentach planistycznych (tj. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) uwzględnia się ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, a także, w przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu. Ponadto w dokumentach planistycznych ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Gmina Rudniki posiada gminną ewidencję zabytków oraz program opieki nad zabytkami.

4.1.2. Zabytki architektury i budownictwa

Zabytki objęte ochroną prawną.

W obrębie gminy Rudniki znajdują się 3 obiekty stanowiące zabytki architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego. Są to :

1. Bugaj - dwór w zespole parkowym z końca XVIII w., wpisany do rejestru pod poz. 395/83 z dnia 26.11.1983r.
2. Jaworzno - kościół parafialny p.w.św. Trójcy z przełomu XVI-XX w., wpisany do rejestru pod poz. 937/67 z 30.12.1967r.,
3. Żytniów - kościół parafialny p.w.św. Marcina z XVIIw., wpisany do rejestru pod poz. 490-XIV-63 z 12.08.1949r. i 977/67 z dnia 30.12.1967r.

Zabytki wymagające ochrony.

W gminnej ewidencji zabytków znajdują się następujące zabytki architektury i budownictwa:

Zabytki wsi Bobrowa

Domy nr 22, 71

Zabytki wsi Bugaj

Bugaj Nowy – dom koło nr 23

Bugaj Stary – park dworski

Zabytki wsi Ciecuiłów

Dom nr 3

Zabytki wsi Dalachów

Domy nr 22, 214

Zabytki wsi Faustianka

Cegielnia

Zabytki wsi Jaworzno

Dzwonnica koło kościoła

Dawna plebania

Cmentarz rzymsko-katolicki

Szkoła

Stacja kolejowa PKP

Dom nr 4

Zabytki wsi Młyny

Stacja kolejowa PKP

Dom nr 4

Piec wapienniczy

Zabytki wsi Rudniki

Kościół parafialny

Dzwonnica – kaplica koło kościoła

Plebania

Cmentarz rzymsko-katolicki

Biblioteka gminna, ul. Wojska Polskiego 12 A

Domy, ul. Częstochowska nr 2, 15 A, 15 B, 17, 33, 53

Młyn motorowy ul. Cmentarna

Młyn motorowy, ul. Częstochowska

Zabytki wsi Słowików

Cegielnia z domem mieszkalnym

Zabytki wsi Teodorówka

Dom drewniany

Zabytki wsi Żytniów

Dzwonnica koło kościoła

Plebania

Cmentarz rzymsko-katolicki

Dawny cmentarz epidemiczny

Park podworski

Dom nr 38, 130, 143, 159, 163, 166, 169, 176, 178

Dom nr 200

Dawny młyn motorowy w zespole

Ogólnie stan techniczny zabytków można uznać za dobry lub bardzo dobry. W stanie złym lub niezadowolającym jest 6 spośród 48 wymienionych obiektów.

4.1.3. Zabytkowe obszary kulturowe wymagające ochrony.

Zgodnie z programem opieki nad zabytkami w dokumentach planistycznych powinny być ustalone następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Tab. 8 Projektowane strefy ochrony konserwatorskiej w gminie Rudniki wg programu opieki nad zabytkami

Lp	Rodzaj strefy	Obszar objęty strefą	Zakres ochrony
1	2	3	4
1	Strefa A	Strefa obejmuje: – teren dawnego cmentarza epidemicznego (cholerycznego) w Żytniowie (dz. nr 200 k.m.5), – tereny bezpośredniego otoczenia zabytków wpisanych do rejestru zabytków, tj. kościołów parafialnych w Jaworznie i Żytniowie oraz dworu w Bugaju,	Strefa ścisłej ochrony historycznej struktury przestrzennej.
2	Strefa B	Strefa obejmuje: – tereny przykościelne w Jaworznie i Żytniowie, – teren zespołu dworsko – parkowego w Bugaju Starym z parkiem, – czynne cmentarze w Jaworznie, Rudnikach i Żytniowie, – zespół kościoła parafialnego z terenem przykościelnym po byłym cmentarzu w Rudnikach, – historyczne układy wiejskie w Rudnikach, Żytniowie i Cieciorowie.	Strefa częściowej ochrony historycznej struktury przestrzennej obejmującej zasadnicze elementy historycznego rozplanowania (drogi, parcelacja działek, układ zabudowy i zieleni) oraz tradycyjną formę zabudowy.
	Strefa K – ochrony krajobrazu kulturowego	Strefa obejmuje: – park podworski krajobrazowy w Żytniowie (na terenie bazy RSP dz. nr 298/1, 298/2/ 299/5298/3, 298/4 k.m.5), – dawny obszar dworski w Jaworznie przyległy do granicy terenu kościoła.	Strefa ochrony wszelkich elementów krajobrazotwórczych.
	Strefa E - ekspozycji	Strefa obejmuje tereny rolne wokół zespołu dworsko – parkowego w Bugaju.	Strefa ochrony ekspozycji układów zabytkowych

Proponowane strefy są zasadne z punktu widzenia wymogów ochrony krajobrazu kulturowego i zabytków.

4.1.4. Zabytki archeologiczne⁸

Zabytki objęte ochroną prawną.

Na obszarze gminy Rudniki nie ma zabytków archeologicznych nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Zabytki wymagające ochrony.

W ewidencji zabytków znajdują się 72 stanowiska archeologiczne. Część stanowisk nie ma bliżej określonej lokalizacji.

Tab. 9 Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Rudniki wg „Programu ochrony zabytków gminy Rudniki” oprac. wrzesień - październik 2007r.

L.p	Miejscowość	Nr. stan.	Typ stanowiska Chronologia	Nr AZP
1	2	2	4	
1	Bobrowa	1-3	Ślad osadniczy - epoka kamienia + późne średniowiecze, osada – młodsza epoka brązu	83-44
2	Bobrowa	2	Osada – epoka brązu	83-44
3	Bobrowa	3	Ślad osadniczy – schyłek epoki brązu	83-44
4	Bugaj	1	Obozowisko – epoka kamienia + ślad osadniczy - okres wpływów rzymskich.	82-43
5	Bugaj	11-12	Osada - późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
6	Bugaj	13	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
7	Bugaj	14	Osada - późne średniowiecze	82-43
8	Bugaj	15	Ślad osadniczy - kultura pucharów lejkowatych – neolit	82-43
9	Cieciulów	1-2	Epoka kamienia	82-44
10	Cieciulów	3	Epoka prehistoryczna	82-44
11	Dalachów	1-2	Osada - późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
12	Dalachów	3	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
13	Faustianka	2	Osada – V okres epoki brązu + późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
14	Faustianka	1	Ślad osadniczy – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w. + okres nowożytny XVI-XVIII w.	81-43
15	Jaworzno	1	Epoka brązu i wczesna ep. Żelaza	82-44
16	Jaworzno	4,5,7	Epoka prehistoryczna	82-44
17	Jaworzno	2,5,7	Późne średniowiecze	82-44
18	Jaworzno	2-7	Epoka nowożytna	82-44
19	Jaworek	5	Osada – wczesne średniowiecze XI-XII w.+późne średniowiecze XIV-XV	82-43
20	Jaworek	6-7	Osada – epoka brązu + późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
21	Jaworek	3-4	Osada – średniowiecze XIV-XV w.	81-43
22	Jaworek	1	Ślad osadniczy – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w. + osada – epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43
23	Jaworek	2-4	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w + epoka nowożytna XVI-XVIII	81-43
24	Jelonki	1	Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
25	Jelonki	3	Ślad osadniczy – epoka kamienna + osada – V okres epoki brązu (halsztadt)	82-43
26	Jelonki	2,4-5	Osada – V okres epoki brązu (halsztadt) + późne średniowiecze XIV-XV	82-43
27	Julianpol	2-3	Późne średniowiecze	82-44
28	Julianpol	1-4	Epoka prehistoryczna + nowożytna	82-44
29	Kuźnica	1	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
30	Kuźnica	2-3	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w. + epoka nowożytna XVI-XVIII	81-43

⁸ Zabytki nieruchome, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

1	2	2	4	
31	Młyny	1	Cmentarzysko – okres wpływów rzymskich	81-43
32	Młyny	2	Pradzieje + późne średniowiecze	81-43
33	Młyny	3	Schylek epoki brązu (halsztadt)+ epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43
34	Młyny	4	Osada - późne średniowiecze XIV-XV w.+epoka nowożytna XVI-XVII	81-43
35	Młyny	5	Ślad osadniczy – pradzieje	81-43
36	Młyny	6	Ślad osadniczy - neolit + V okres epoki brązu + okres wędrówek ludów, osada – okres wpływów rzymskich + późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
37	Łazy	1	Ślad osadniczy - V okres epoki brązu + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
38	Łazy	2-3	Ślad osadniczy – neolit + pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
39	Łazy	4	Osada – V okres epoki brązu + późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
40	Mirowszczyzna	1	Epoka brązu i wczesna epoka żelaza + okres wpływów rzymskich	82-44
41	Mirowszczyzna	2	Epoka prehistoryczna + nowożytna	82-44
42	Mirowszczyzna	3	Ślad osadniczy – pradzieje + osada - późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
43	Mirowszczyzna	4	Osada – V okres epoki brązu (halsztadt C)	81-44
44	Mirowszczyzna	5	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – późne średniowiecze	81-44
45	Mirowszczyzna	6-11	Osada – epoka brązu + późne średniowiecze	81-44
46	Mostki	1	Ślad osadniczy – epoka kamienia + epoka brązu + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
47	Mostki	2-3	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
48	Mostki	4	Ślad osadniczy – V okres epoki brązu (halsztadt C) + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-44
49	Odcinek	1	Ślad osadniczy – epoka kamienia lub brązu+ V okres epoki brązu	81-43
50	Odcinek	2,5	Obozowisko – mezolit + epoka kamienia	81-43
51	Odcinek	3	Osada – V okres epoki brązu	81-43
52	Odcinek	4,6,7	Ślad osadniczy – neolit + epoka kamienia + pradzieje	81-43
53	Rudniki	1	Schylek epoki brązu / początek epoki żelaza	81-43
54	Rudniki	2	Ślad osadniczy – okres wpływów rzymskich + osada – późne średniowiecze XIV-XV w. i okres nowożytny XVI-XVIII w.	81-43
55	Rudniki	3-4	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
56	Rudniki	5	Osada – V okres epoki brązu + późne średniowiecze XIV-XV w.	81-43
57	Rudniki	6	Ślad osadniczy – epoka kamienia + okres wpływów rzymskich, osada – średniowiecze XIV-XV w. + epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43
58	Skotnica	7	Ślad osadniczy – późne średniowiecze XIV-XV w. + epoka nowożytna XVI-XVIII w.	81-43
59	Porąbki	15	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – późne średniowiecze XIV-XV w..	81-43
60	Słowików	1	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – wczesne średniowiecze XI-XII w.	81-44
61	Słowików	2	Osada – V okres epoki brązu (halsztadt C) + wczesne średniowiecze XI-XII w.	
62	Żytniów	1	Osada – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w., ślad osadniczy – późne średniowiecze	82-43
63	Żytniów	1-2	Ślad osadniczy – epoka kamienia + pradzieje	82-43
64	Żytniów	3-6	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
65	Żytniów	7	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
66	Żytniów	8-11	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
67	Żytniów	12	Ślad osadniczy – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
68	Żytniów	13-30	Osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
69	Żytniów	31	Osada – pradzieje + późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
70	Żytniów	32	Osada – epoka brązu + ślad osadniczy – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
71	Żytniów	33	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – późne średniowiecze XIV-XV w.	82-43
72	Żytniów	34	Ślad osadniczy – pradzieje + osada – wczesne średniowiecze XI-XII w.	82-43

4.2 Dobra kultury współczesnej

Współczesnym obiektem budowlanym o wysokich walorach estetycznych jest oddana do użytku w 2004 roku sala sportowa przy gimnazjum w Rudnikach, wyróżniona tytułem „Mister Architektury” w corocznym konkursie na najlepszą realizację architektoniczną w województwie opolskim, organizowanym przez Marszałka Województwa Opolskiego i Opolski Oddział Stowarzyszenia Architektów Polskich.

4.3. Podsumowanie

Zgodnie z przytoczonymi na wstępie wymaganiami ochrony zabytków wynikającymi z przepisów prawnych, w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy należy:

- uwzględnić ochronę wszystkich występujących na terenie gminy zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego wraz z ich otoczeniem,
- ustalić wymóg ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich zabytków nieruchomości znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- określić zasady ochrony wyżej ustalonych stref ochrony konserwatorskiej.

Ponadto, na podstawie przepisów z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, należy uznać za dobro kultury współczesnej salę sportową przy gimnazjum w Rudnikach.

Najistotniejsze jest objęcie ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zabytków architektury i budownictwa znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, ponieważ jest to jedyna forma ich ochrony prawnej (tzn. że bez planów obiekty te nie są prawnie chronione). Wynika stąd konieczność opracowania miejscowych planów dla wszystkich terenów występowania tych zabytków.

5. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze rozwoju przestrzennego gminy.

5.1. Warunki i jakość życia mieszkańców

O jakości życia mieszkańców - poza warunkami związanymi z ładem przestrzennym, jakością środowiska i infrastrukturą, omówionymi w odrębnych rozdziałach – decydują:

- warunki mieszkaniowe,
- dostęp do usług,
- możliwości zatrudnienia,
- bezpieczeństwo.

5.1.1. Warunki mieszkaniowe.

Warunki mieszkaniowe zależą od:

- dostępności mieszkań,
- standardu mieszkań,
- jakości terenów mieszkaniowych.

W gminie Rudniki występuje wyłącznie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, głównie w gospodarstwach rolnych, rzadziej na wydzielonych działkach. Wynika to ze struktury własnościowej i obszarowej gruntów oraz trady-

cji. W takich warunkach sposobem zapewnienia dostępności mieszkań jest przygotowanie odpowiedniej ilości terenów budowlanych pod indywidualną zabudowę mieszkaniową. Ponieważ, zgodnie z tradycją, nowe działki na terenie gminy powstają najczęściej w efekcie podziałów rodzinnych, tereny budowlane należy przygotować tak, aby przede wszystkim umożliwić zagęszczanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy. Przygotowanie terenów pod zabudowę polega na wyznaczaniu ich w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i uzbrojeniu, a - w przypadku nowych zespołów – scaleniu gruntów i podziale na działki budowlane. Wskazane jest – dla ułatwienia dostępu do działek budowlanych – aby częścią takich terenów dysponowała gmina.

Obecnie w gminie nie ma planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów budowlanych, co znacznie ogranicza możliwości budowy domów (nowa zabudowa realizowana jest na podstawie decyzji o warunkach zabudowy).

O standardzie mieszkań decyduje powierzchnia mieszkania (w przeliczeniu na osobę), stan techniczny i wyposażenie w instalacje. W budownictwie indywidualnym powierzchnia i stan techniczny mieszkań zależą od właścicieli, wyposażenie w instalacje - od możliwości przyłączy do sieci infrastruktury technicznej, a zatem od gminy.

Obecnie wszystkie tereny zabudowane na terenie gminy są wyposażone w sieć elektroenergetyczną i wodociągową, wsie: Rudniki, Teodorówka, Żytniów, Stary Bugaj, Ciecuiów, oraz częściowo wsie: Jaworek, Jaworzno, Nowy Bugaj, Julianpol i Mirowszczyzna – w sieć kanalizacji sanitarnej (dla wsi Dalachów budowa kanalizacji została podjęta) Zatem we wsiach skanalizowanych są warunki zapewniające wysoki standard mieszkań w zakresie wyposażenia w instalacje, w pozostałych wsiach – średni standard. Standard ten można jeszcze podnieść poprzez gazyfikację gminy.

Na jakość terenów mieszkaniowych składa się ich funkcjonalność i estetyka. O funkcjonalności decydują przede wszystkim rozwiązania komunikacyjne - w przypadku gminy historycznie ukształtowane z niewielką możliwością zmian. Estetyka terenów mieszkaniowych zależy od układu i formy zabudowy oraz sposobu zagospodarowania terenów publicznych – ulic, placów, zieleńców itp. W tej dziedzinie jest w gminie wiele do zrobienia, w czym pomóc mogą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

5.1.2. Dostęp do usług.

O dostępności usług decydują:

- ilość i rodzaj usług,
- odległość usług od miejsca zamieszkania.

Z punktu widzenia jakości życia mieszkańców najistotniejsze są usługi podstawowe: administracji publicznej, oświaty, zdrowia oraz handlu artykułami podstawowymi (pierwszej potrzeby). Wyższy standard życia zapewnia dostęp do usług kultury, sportu, rekreacji oraz handlu artykułami ponadpodstawowymi, gastronomi i innych usług związanych z obsługą mieszkańców, w tym bankowych i pocztowych.

W gestii gminy leży zapewnienie dostępu do usług administracji publicznej na poziomie gminy, oświaty, zdrowia, kultury, sportu (jest to tzw. infrastruktura społeczna), przy czym w trzech pierwszych przypadkach jest to obligatoryjny obowiązek. Do infrastruktury społecznej zalicza się – poza wyżej wymienionymi – usługi bankowe, pocztowe i telekomunikacyjne.

Ilość i rodzaj obiektów infrastruktury społecznej znajdujących się na terenie gminy przedstawia się następująco:

Tab. 10 **Obiekty infrastruktury społecznej w gminie Rudniki**

L p	Kategoria usługi	Rodzaj obiektu	Ilość obiektów	lokalizacja	Opis obiektu
1	2	3	4	5	6
1	Administracja publiczna	Urząd Gminy	1	Rudniki	
2	Oświata i wychowanie	przedszkole	5	Rudniki Cieciulów Dalachów Mirowszczyzna - Jaworzno Żytniów	oddziały przy szkołach podstawowych
3	Oświata i wychowanie – c.d.	szkoła podstawowa	4	Rudniki	punkt filialny szkoły w Dalachowie z klasami I - III
Cieciulów				Zasięg obsługi: Cieciulów, Nowy Bugaj, Stary Bugaj, Brzezi-ny Cieciulowskie, Stawki Cieciulowskie i Bobrowa. Wyposażenie: 6 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa, pomieszczenia dydaktyczne z zapleczem sanitarnym dla oddziału przedszkolnego, biblioteka, świetlicę wraz z zapleczem kuchennym, boisko do piłki nożnej i boisko do piłki ręcznej, siatkówki i koszykówki, siłownia. Szkoła nie posiada sali gimnastycznej.	
Dalachów				Zasięg obsługi: Dalachów, Janinów, Odcinek, Rudniki, Teodorówka, Młyny, Łazy, Porąbki, Faustianka, Jaworek, Żurawie, Bobrowa, Kuźnica, część Słowikowa, oraz Kałuże gm. Pątnów i Lachowskiego gm. Praszka. Wyposażenie: sala gimnastyczna z widownią na ok. 150 miejsc, stołówka, połączona biblioteka publiczna i szkolna, dwie pracownie informatyczne.	
Mirowszczyzna – Jaworzno				Zasięg obsługi: Jaworzno, Julianpol, Mirowszczyzna, Mostki, Polesie, część Słowikowa. Wyposażenie: 9 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa, stołówka, sala gimnastyczna, utwardzone i trawiaste boiska sportowe, siłownia, sala bilardowa, sprawnościowy tor przeszkód, połączona biblioteka publiczna i szkolna. Część budynku zajmują lokale mieszkalne (stray budynek). Szkoła udostępniła pomieszczenia na działalność Koła Gospodyń Wiejskich w Jaworznie oraz na działalność statutową Stowarzyszenia „RAZEM RAŻNIEJ” w Jaworznie.	
Żytniów				Zasięg obsługi: Żytniów, Jelonki, Hajdamaki, Pieńki, Ignchy. Wyposażenie: 7 sal lekcyjnych, w tym pracownia komputerowa	
4		gimnazjum	1	Rudniki	Wyposażenie: 16 sal lekcyjnych, dwie pracownie komputerowe ze stałym łączem internetowym, biblioteka, stołówka, siłownia, sala gimnastyczna hala sportowa, boisko do piłki nożnej, ręcznej, koszykówki i siatkówki, piłki plażowej.
5	Ochrona zdrowia	przychodnia	2	Rudniki	
Żytniów					
6		apteka	3	Rudniki	ul. Częstochowska 2 ul. Częstochowska 28
	Żytniów			punkt apteczny przy ośrodku zdrowia	

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

7	Kultura	dom kultury	1	Rudniki	Obiekt działa w ramach Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Rudnikach w skład którego wchodzi: Dom Kultury w Rudnikach, Gminna Biblioteka Publiczna w Rudnikach i jej 4 filie: w Jaworznie, Dalachowie, Żytniowie i Ciecuiowie.
8		Stowarzyszenie AMONIT przy GOK	1	Rudniki	
9		Gminne centrum informacji	1	Rudniki	
10		Siedziba Stowarzyszenia GÓRNA PROSNA	1	Rudniki	
11		biblioteka publiczna	5	Rudniki	filie biblioteki w Rudnikach
				Ciecuiów	
	Dalachów				
	Jaworzno Żytniów				
12	Sport	hala sportowa	1	Rudniki	przy Gimnazjum mieści dwa pełnowymiarowe boiska do siatkówki oraz widownię na 500 osób
13		sala gimnastyczna	4	Rudniki	przy szkołach podstawowych
				Dalachów	
				Jaworzno	
				Żytniów	
14		boisko		Rudniki	boisko do piłki nożnej pod zarządem LZS boiska do piłki siatkowej, ręcznej i koszykówki przy gimnazjum
				Bugaj	boisko do piłki nożnej pod zarządem LZS
				Ciecuiów	dwa boiska przyszkolne: do piłki nożnej do piłki siatkowej, ręcznej i koszykówki
	Dalachów			boisko do piłki nożnej pod zarządem LZS przyszkolne boiska do piłki siatkowej, ręcznej i koszykówki	
	Jaworzno			boiska przyszkolne: do piłki nożnej do piłki siatkowej, ręcznej i koszykówki	
	Żytniów			boisko przyszkolne do piłki siatkowej, ręcznej i koszykówki 2 boiska do piłki nożnej (1 nieurządzone)	
15	kort	2	Rudniki	nawierzchnia z mączki ceglanej	
			Mirowszczyzna		
16	Sport – c.d.	siłownia	3	Rudniki	przy gimnazjum
				Dalachów	przy szkołach podstawowych
				Jaworzno	
17	Inne	urząd pocztowy	1	Rudniki	ul. Częstochowska
18		bank	1	Rudniki	Oddział Banku Spółdzielczego w Praszce ul. Częstochowska
19		przychodnia weterynaryjna	1	Rudniki	
20		Galeria Malarstwa SET	1	Słowików	Prywatna, w budynku byłej szkoły
21		Przekaźniki ERA, PLUS i ORANGE	3		

Jak pokazuje zestawienie, gmina ma bardzo rozbudowaną, jak na warunki gminy wiejskiej, sieć obiektów infrastruktury społecznej. Szczególnie bogata jest sieć obiektów sportowych. Zauważyć również należy, że wszystkie szkoły są w bardzo dobrym stanie technicznym a rudnickie gimnazjum wyróżnia się na tle gimnazjów w województwie opolskim wysokimi wynikami naukowymi i sportowymi.

Dostępność obiektów nie budzi większych zastrzeżeń. Wynika to - jak wykazała analiza ładu przestrzennego – z układu sieci osadniczej (jest on stosunkowo równomierny, co zapewnia nieduże odległości między terenami mieszkaniowymi poszczególnych wsi a ośrodkami usługowymi), oraz z dobrych połączeń drogowych. W najlepszej sytuacji są, poza Rudnikami (z przyległą częścią Jaworka), większe miejscowości, które mają na swoim terenie podstawowe objekty usługowe i dobre połączenia z ośrodkiem gminnym, tj. Dalachów, Jaworzno – Mirowszczyzna - Julianpol, Żytniów oraz Cieciulów wraz z położonym w sąsiedztwie Starym Bugajem. W dobrej sytuacji są również mniejsze wsie położone przy drogach łączących Rudniki z Dalachowem, tj. Janinów, Młyny i Odcinek oraz, położone blisko Rudnik, Łazy i Porąbki. Najdalej do usług gminnych mają mieszkańcy Bobrowej, ale dobre jest połączenie drogowe. W najtrudniejszej sytuacji są małe zespoły zabudowy i pojedyncze rozproszone siedliska, ze względu na złą jakość dróg dojazdowych, zwłaszcza w okresie zimowym. Problem ten można ograniczyć jedynie poprzez poprawę jakości dróg, a – żeby się nie nasilał – należy nie dopuszczać do dalszego rozpraszania zabudowy.

Ilość, rodzaj i rozmieszczenie pozostałych usług (komercyjnych) zależy przede wszystkim od aktywności gospodarczej mieszkańców oraz popytu. Zadaniem gminy w tym zakresie jest umożliwienie działalności usługowej poprzez wyznaczenie odpowiednich terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Obecnie na terenie gminy działa ponad 130 placówek handlowych, 8 gastronomicznych oraz ok. 50 innych placówek świadczących usługi materialne i niematerialne. Najwięcej obiektów i lokali usługowych jest w Rudnikach, następnie w Jaworznie, Dalachowie i Żytniowie. Są to przeważnie objekty i lokale małe lub bardzo małe (zwłaszcza handlowe), ale, ze względu na ich dużą ilość i dość równomierne rozmieszczenie na obszarze gminy, zaspakajają podstawowe potrzeby mieszkańców w stopniu zadawalającym. Większe sklepy zlokalizowane są na terenie wykształconego gminnego ośrodka usługowego w Rudnikach.

Znikoma na terenie gminy jest jedynie oferta usług wypoczynkowo-rekreacyjnych zapewniających atrakcyjne spędzanie wolnego czasu na świeżym powietrzu. Najlepsze warunki dla tego rodzaju usług mają tereny wokół zbiornika w Młynach oraz gospodarstwa agroturystyczne. Po zrealizowaniu zbiornika w Jaworku również tam będą korzystne warunki dla rozwoju usług wypoczynkowo-rekreacyjnych.

Sytuacja z dostępnością do usług komercyjnych jest podobna jak do usług publicznych.

5.1.3. Możliwości zatrudnienia.

W gminie podstawową formą zatrudnienia jest własna działalność gospodarcza, głównie rolnicza (zatrudnieni w rolnictwie stanowią prawie 70% ogólnej liczby ludności czynnej zawodowo). Ze względu na brak większych zakładów, możliwości znalezienia pracy na terenie gminy, poza samozatrudnieniem, są nieduże. Również w otoczeniu gminy (do 50km, tj. w zasięgu jednogodzinnego dojazdu do pracy) w obecnym okresie nie ma dużego wyboru miejsc pracy. (Szersza analiza rynku pracy przeprowadzona jest w dalszej części dotyczącej potrzeb rozwo-

ju gminy). Jednym ze sposobów rozwiązywania tego problemu, leżącym w zakresie polityki przestrzennej, jest tworzenie warunków dla inwestycji prorozwojowych poprzez sukcesywne przygotowywanie terenów budowlanych pod nowe zakłady produkcyjne, składowe i usługowe, czyli tzw. terenów aktywizacji gospodarczej. (Sposób przygotowywania terenów budowlanych opisany jest w pkt 5.1.1)

5.1.4. Bezpieczeństwo.

Za bezpieczeństwo ludzi odpowiedzialne są:

- policja,
- pogotowie ratunkowe,
- straż pożarna.

Na terenie gminy nie ma jednostek organizacyjnych policji, pogotowia ratunkowego oraz państwowej straży pożarnej. Gmina w zakresie ochrony tych służb podlega jednostkom z Praszki i Olesna.

Aktywne są natomiast w gminie ochotnicze straże pożarne. Działają we wsiach: Rudniki, Bobrowa, Ciecuiów, Dalachów, Jaworzno, Żytniów, Jelonki, Mostki, Chwiły i - poza podstawową działalnością - prowadzą często działalność kulturalną organizując różnego rodzaju imprezy. Dla rozwijania swojej działalności jednostki te powinny mieć - poza budynkami - zapewnione tereny na place ćwiczeń (które mogą być wykorzystywane na organizowania okazjonalnych imprez kulturalnych i sportowych)

5.1.5 Ogólna ocena warunków i jakości życia mieszkańców.

Z powyższej analizy, a także analizy ład przestrzennego i stanu środowiska, wynika ogólnie pozytywna ocena warunków i jakości życia mieszkańców, choć, jak wykazano, wiele jeszcze można zrobić w tym kierunku. Do najważniejszych zadań w tym zakresie (poza związanymi z ochroną środowiska przyrodniczego) zaliczyć należy:

- przygotowywanie terenów budowlanych:
 - pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne – dla poprawy dostępności mieszkań,
 - pod obiekty produkcyjne, składowe i usługowe – dla rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na rynku pracy
 - pod urządzenia rekreacyjne przy zbiornikach wodnych – dla poprawy warunków wypoczynku;
- objęcie całej gminy zorganizowanym systemem odbioru i oczyszczania ścieków (zadanie jest sukcesywnie realizowane),
- gazyfikacja gminy,
- poprawa jakości dróg dojazdowych do mniejszych miejscowości (zadanie jest sukcesywnie realizowane).

5.2 Potrzeby rozwoju gminy

Potrzeby rozwoju gminy określają:

- potrzeby wynikające z oceny warunków i jakości życia mieszkańców (przedstawione wyżej),
- potrzeby wynikające z przewidywanych zmian ludnościowych i gospodarczych,
- aspiracje i potrzeby mieszkańców formułowane w różnego rodzaju dokumentach dotyczących strategii rozwoju oraz wnioskach indywidualnych składanych do gminy.

5.2.1 Prognoza zmian ludnościowych na okres 2000 - 2020

Liczba ludności w gminie zwiększała się do roku 1994 (do 9074 osób), następnie nieco spadła, po czym w ostatnich kilku latach ustabilizowała się na poziomie ok. 8 700 z lekką tendencją spadkową (od roku przyjęcia pierwszej edycji Studium liczba mieszkańców spadła z 8899 do 8496). W chwili obecnej nie widać czynników mogących w znaczący sposób wpłynąć na zmianę tej tendencji.

W perspektywie najbliższych 5-10 lat należy liczyć się z utrwaleniem tendencji do stabilizacji liczby mieszkańców na poziomie ok. 8700, a - w wypadku braku znaczącej poprawy koniunktury gospodarczej w gminie – dalszego ubytku ludności (w wyniku odpływu do miejsc pracy poza gminą).

Dla ustalenia potrzeb rozwoju gminy proponuje się przyjąć dwa warianty ludnościowe:

- wariant podstawowy (stabilnego rozwoju) - utrzymanie zbliżonej do aktualnej liczby ludności tj. 8 700 osób,
- wariant rozwojowy (dynamicznego rozwoju) - wzrost liczby ludności o ok. 20%, tj. do 10 500 osób, jako skutek aktywnej polityki przestrzennej gminy⁹.

Przez aktywną politykę przestrzenną gminy należy rozumieć:

- przygotowywanie i udostępnianie terenów aktywizacji gospodarczej, co może skutkować napływem ludności związanym z podejmowaniem pracy w zakładach powstałych na tych terenach,
- realizację programu zalesień, co spowoduje podniesienie ogólnej atrakcyjności gminy jako terenu osiedleńczego. (Jeszcze lepszy skutek można osiągnąć realizując dodatkowo program budowy zbiorników wodnych).

5.2.2. Potrzeby mieszkaniowe

Uwzględniając prognozowaną liczbę mieszkańców potrzeby mieszkaniowe w gminie do 2020 roku szacuje się następująco:

- W wariantcie podstawowym – nie wystąpią potrzeby mieszkaniowe związane ze wzrostem liczby mieszkańców a jedynie związane z poprawą wskaźnika ilości osób na 1 mieszkanie. Obecnie wskaźnik ten wynosi w gminie 3,6 osoby/mieszkanie. Przy założeniu wskaźnika przyjętego w pierwszej edycji studium, tj. 3 osoby /mieszkanie, potrzeby mieszkaniowe w tym wariantcie szacuje się na ok. 500 mieszkań (co daje łączną liczbę mieszkań w gminie ok. 3000).
- W wariantcie rozwojowym – poza potrzebami uwzględnionymi w wariantcie podstawowym – wystąpią potrzeby wynikające z prognozowanego wzrostu liczby mieszkańców. Przy wyżej przyjętym wskaźniku ilości osób na 1 mieszkanie potrzeby te szacuje się na ok. 600 mieszkań, czyli łącznie potrzeby mieszkaniowe w tym wariantcie wynoszą ok. 1100 mieszkań (co daje łączną liczbę mieszkań w gminie ok. 3600).

5.2.3 Sytuacja na rynku pracy

Obecnie w gminie jest zarejestrowanych ponad 400 bezrobotnych. Liczba ta jednak nie odzwierciedla faktycznej sytuacji na rynku pracy. Ok. 3150 osób, tj. ponad 70% ogólnej liczby ludności czynnej zawodowo, zatrudniona jest w rolnictwie, ale tylko ok. 12% gospodarstw rolnych osiąga dochody na poziomie zarobków porównywalnych do poziomu zarobków w gospodarce narodowej.

⁹ Podana liczba ludności wynika z szacunków sporządzonych na potrzeby pierwszej edycji Studium

Z analizy dochodowości gospodarstw rolnych wynika, że oczekiwany dochód na 1 zatrudnionego w rolnictwie można osiągnąć przy 600 zatrudnionych, czyli rezerwy zasobów pracy w sektorze rolniczym wynoszą prawie 2600 osób. Oznacza to, że faktyczne zapotrzebowanie na miejsca pracy w gminie w najbliższej przyszłości wyniesie ok. 3000, przy liczbie ludności zawodowo czynnej 4747.

Tak wysoka nadwyżka zasobów pracy stanowi z jednej strony poważny problem społeczny, z drugiej jednak strony poważny potencjał gospodarczy gminy, którego wykorzystanie poprzez rozwój lokalnego rynku pracy jest szansą rozwoju gospodarczego.

5.2.4 Potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej

a) Usługi

Potrzeby w zakresie usług publicznych wynikają z potrzeb poprawy jakości życia mieszkańców i prognozowanego wzrostu liczby mieszkańców. Analiza jakości życia mieszkańców oraz prognoza zmian ludnościowych w gminie nie wskazują istotnych potrzeb w tym zakresie, poza wartą rozważenia lokalizacją domu opieki dla ludzi starszych, ze względu na tzw. starzenie się społeczeństwa, czyli coraz większą ilością ludzi starszych w ogólnej liczbie mieszkańców. Dom taki, zwłaszcza większy o ponadgminnym zasięgu obsługi, poza korzyściami wynikającymi z funkcji opiekuńczej, byłby korzystny ze względu na nowe miejsca pracy.

b) Cmentarze

Zgodnie z obowiązującymi przepisami cmentarze zakłada się i rozszerza na terenach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dlatego w kierunkach polityki przestrzennej gminy należy określić wielkość i lokalizację tych terenów. Sposób obliczania powierzchni obszaru potrzebnego na założenie lub powiększenie cmentarza określa Rozporządzenie Ministrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 października 1972r. w sprawie urządzania cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych (Dz. U. Nr 47, poz. 299 z późn. zm.).

W gminie obecnie czynnych jest 5 cmentarzy we wsiach: Rudniki, Dalachów, Jaworzno Ciecuiów i Żytniów.

Uwzględniając rezerwy terenowe tych cmentarzy oraz przytoczone przepisy, przewiduje się potrzebę powiększenia cmentarza w Rudnikach i Jaworznie.

5.2.5 Potrzeby wynikające z dokumentów strategicznych rozwoju gminy.

Gmina posiada trzy dokumenty określające strategiczne kierunki jej rozwoju. Są to:

- Strategia Rozwoju Gminy Rudniki z 1999r.,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Rudniki z 2005r. ,
- Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich LGD „Górna Prosna z 2006r.,
- Strategia Promocji Rozwoju Gminy .

Poza tym cztery wsie - Rudniki, Bobrowa, Jaworzno, Mirowszczyzna, Żytniów, Ciecuiów, Dalachów, Bugaj i Mostki - mają swoje plany rozwoju.

Wykaz celów, projektów i zadań ujętych w strategiach rozwoju gminy, mających odniesienie w przestrzeni, przedstawia poniższe zestawienie:

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

Tab. 11

**Cele, projekty i zadania ujęte w strategach rozwoju gminy Rudniki
mające odniesienie w przestrzeni**

Lp	Strategia Rozwoju Gminy Rudniki	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Rudniki	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich LGD „Górna Proсна
1	2	3	4
1	Zalesianie gminy		
2	Zagospodarowanie istniejących zbiorników wodnych; w Młynach – zagospodarowanie ośrodka wodnego (motele, zajazdy), miejsce na małą gastronomię, tereny pod zabudowę letniskową	Zagospodarowanie zbiornika wodnego w Młynach	Zagospodarowanie istniejących zbiorników wodnych; zagospodarowanie ośrodka wodnego w Młynach (motele, zajazdy)
3	Budowa zbiornika na cieku wodnym Porąbki	Budowa zbiornika wodnego w Jaworku (inwestycja podjęta)	
4	Piaski i glina – surowce dla przemysłu ceramiki budowlanej		Piaski i glina – surowce dla przemysłu ceramiki budowlanej
5	Nowoczesny zakład ceramiki budowlanej na Faustiance		
6	Budowa zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, odzieżowych i szwalni (przygotowanie terenów),		
7	Restauracje przy drogach (przygotowanie terenów)		
8	Lepsze wykorzystanie stolarni w Żytniowie		
9	Aktywizacja produkcji drobiarskiej (przygotowanie terenów)		
10	Budowa dobrego targowiska		
11	Tereny pod budownictwo jednorodzinne, usługi, małe zakłady produkcyjne		
12		Budowa wodociągu do wsi Brzeziny (zrealizowane)	
13	Kanalizacja dla: - Jaworzna (częściowo zrealizowane) - Dalachowa (inwestycja podjęta)	Kanalizacja wsi: - Jaworzno(zrealizowane) - Dalachów (inwestycja podjęta) - Julianpol(częściowo zrealizowane)	
14	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (sukcesywnie realizowane)	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (sukcesywnie realizowane)	
15	Bezpieczne chodniki i ścieżki rowerowe wzdłuż dróg głównych		
16	Trasy turystyczne piesze i rowerowe	Budowa ścieżki rowerowej	Trasy turystyczne piesze i rowerowe
17	Modernizacja układu komunikacyjnego	Przebudowy dróg gminnych: - w Chwiłach - zrealizowane, - Żytniów – Stawki Żytniowskie – Żurawie, - Mirowszczyzna – Jaworek Dolny - w Rudnikach - ul. Wyspiańskiego, Żeromskiego – zrealizowane , - w Odcinku – częściowo zrealizowane,, - W Bugaju - zrealizowane - Julianpol, - Polesie, - Dalachów – Lachowskie	Budowa dróg gminnych i dróg wewnętrznych

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

1	2	3	4
18	Gazyfikacja wsi	Budowa sieci gazociągowej w gminie	
19	Promocja alternatywnych źródeł energii (biogazy, elektrownie wiatrowe)		
20	Hala sportowa w Rudnikach (zrealizowana)		
21		Rozbudowa gimnazjum w Rudnikach	Rozbudowa gimnazjum w Rudnikach
22		Zagospodarowanie terenu centrum rekreacyjno-sportowego przy gimnazjum w Rudnikach	Zagospodarowanie terenu centrum rekreacyjno-sportowego przy gimnazjum w Rudnikach
23	Wyposażenie szkół w pełnowymiarowe sale gimnastyczne (zrealizowane w Dalachowie, Jaworznie i Żytniowie)	Budowa sali gimnastycznej w Ciecuiowie	
24		Zagospodarowanie centrum rekreacyjno-sportowego w Dalachowie	
25			Zagospodarowanie centrum rekreacyjno-sportowego dla wsi Jaworzno i Mirowszczyzna
26	Budowa ośrodka oświatowo-sportowego w Rudnikach		
27		Muzeum wsi w Rudnikach	
28	Dom szczęśliwej starości w Słowikowie w budynku byłej szkoły (zrealizowano Galerię Malarstwa SET)		
29		Adaptacja strażnicy w Bobrowej na dom drwala i strażaka - zrealizowane	Adaptacja strażnicy w Bobrowej na dom drwala i strażaka
30		Zagospodarowanie terenu na centrum spotkań w Jaworznie	
31	Stadnina koni z hipoterapią na Faustiance		Stadnina koni z hipoterapią na Faustiance
32	Strzelnica sportowa i ściana do wspinaczki		

W planach rozwoju wsi ujęte są dodatkowo następujące projekty:

Rudniki - plac zabaw w parku, parkingi,

Bobrowa – modernizacja boiska, zagospodarowanie placu przy strażnicy OSP, parkingi,

Jaworzno, Mirowszczyzna – wytyczenie i budowa placu zabaw, ścieżki rekreacyjne, zieleń, boiska, parkingi.

Wszystkie wyżej wymienione nie zrealizowane zamierzenia powinny być uwzględnione w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy.

5.2.6 Potrzeby wynikające z wniosków indywidualnych

W gminie obecnie zgłoszonych jest kilkanaście wniosków o zmianę przeznaczenia terenów, w tym 8 do podjętej zmiany studium.

Wnioski głównie dotyczą zmiany przeznaczenia gruntów rolnych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną na potrzeby własne (Jaworek – 2, Rudniki, Mirowszczyzna, Jaworzno, Julianpol). Poza tym wnioskowano o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych pod:

- zabudowę mieszkaniową z funkcją produkcyjno-usługową w Faustiance,

- zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Rudnikach – 2 (w celu podziału terenu na działki budowlane i ich sprzedaży),
- rozwój zakładów mięsnych w Żytniowie i piekarni w Bugaju,
- zabudowę letniskową w Słowikowie,
- sanatorium w Mostkach
- eksploatację piasku w Żytniowie,
- urządzenia rekreacyjne przy stawie w Rudnikach,
- lokalizację parku elektrowni wiatrowej.

Z punktu widzenia całokształtu uwarunkowań, w przypadku zdecydowanej większości wniosków nie ma przeciwwskazań do ich uwzględnienia. Zdecydowanie nie powinny być uwzględnione wnioski:

- o podział terenu na działki budowlane pod budownictwo jednorodzinne w ścisłym centrum Rudnik, ponieważ teren predysponowany jest do rozwoju ośrodka usługowego o znaczeniu gminnym;
- o eksploatację piasku w Żytniowie, ponieważ złoża jest nieudokumentowane a działka objęta wnioskiem zbyt mała na racjonalne zagospodarowanie złoża.

(Pełny wykaz wniosków wraz ze sposobem ich rozpatrzenia znajduje się w dokumentacji zmiany studium.)

5.3. Możliwości rozwoju gminy

5.3.1. Możliwości wynikające z warunków naturalnych oraz stanu zagospodarowania gminy.

a) Zasoby surowcowe

Na terenie gminy występują piaski i utwory piaszczysto – żwirowe oraz surowce ilaste. Dwa złoża zostały udokumentowane, są to: złoża piasków w okolicy Janinowa oraz złoża surowców ilastych w Faustiance. Kopaliny mogą stanowić bazę dla rozwoju produkcji materiałów budowlanych na potrzeby rynku lokalnego. Predysponowane do wznowienia eksploatacji są wyrobiska w Żytniowie, Ciecuiowie i Jaworznie, wymagają jednak uprzedniego udokumentowania złoża.

b) Majątek gospodarczy gminy

Na terenie gminy nie ma dużych zakładów. Działalność produkcyjna i usługowa prowadzona jest przez małe i średnie zakłady. Łącznie zarejestrowanych jest ponad 500 podmiotów gospodarczych prowadzących głównie handel, usługi techniczne, produkcję drobnotowarową oraz budownictwo. W ogólnej ilości zakładów ok. 70% stanowią zakłady usługowe i ok. 95% zakłady do 9 pracujących. Na terenie gminy nie ma ani jednego zakładu z grupy powyżej 50 pracujących.

Do najbardziej znaczących zakładów należą:

- Cegielnia „CEGIEŁKA” – Faustianka,
- P.P.U.H. K. Markisz, K. Orzelek – Mostki,
- Zakład Produkcyjno – Usługowy „ART.- RAM” – Mirowszczyzna,
- Z.P.H. – Hurtownia „RUDMAR” – Rudniki,
- P.P.H.U. „WACŁAW” – W. Sieja – Żytniów,
- P.P.H.U. „FEKS” – Zakład Przetwórstwa Drobiowego – Mirowszczyzna,

- P.P.H.U. „DAKO” – J. Bajak – Ciecuiów,
- P.P.H.U. „DASTA” – D. Stasiak – Janinów,
- P.P.H.U. „JAR – POL” J. Ptasieński – Młyny,
- Piekarnia Grądyowie w Dalachowie,
- Młyn Handlowo-Usługowy G. i S. Kurczakowscy – Dalachów
- Gminna Spółdzielnia „S.Ch.” Rudniki,
- Stolarstwo Piotr Duda – Rudniki,
- Usługi brukarskie – Radosław Cymer,
- P.P.H.U. Complex-Bau – usługi budowlane – Julianpol.

Średnie przedsiębiorstwa działające na terenie gminy to:

- Młyn Usługowo – Handlowy – Rudniki,
- Zakład Usług Komunalno – Transportowych „KOM-TRANS” – Mostki,
- GŁADYSZ – AGRO - Bobrowa,
- Przedsiębiorstwo handlowo – usługowe „MOTO – MIR”,
- 2 firmy transportowe - Dalachów,
- P.H.U. – roboty na drogach, T.Badera - Dalachów,
- P.P.H.U. Usługi Leśne - Bobrowa,
- Stolarstwo – Julianpol.

Na terenie gminy obserwuje się dynamiczny wzrost ilości podmiotów gospodarczych, co świadczy o przedsiębiorczości mieszkańców. Zmiany ilościowe tych podmiotów przedstawia poniższa tabela.

Tab. 12 **Rozwój podmiotów gospodarczych w gminie Rudniki**

Ilość podmiotów gospodarczych		
rok 2000	rok 2003	rok 2004
281	354	523

Powyższe dane wskazują, że największe możliwości rozwoju gminy tkwią w rozwoju małych średnich i średnich zakładów.

c) Warunki rozwoju rolnictwa

Rolnictwo indywidualne jest podstawową gałęzią gospodarki w gminie. Działalność rolnicza prowadzona jest w ok. 2 tys. gospodarstw rolnych, wśród których zdecydowanie przeważają małe i bardzo małe. Jest jedno gospodarstwo w grupie powyżej 50 ha.

Tab. 13 **Struktura obszarowa gospodarstw rolnych osób fizycznych w gminie Rudniki***

Lp	Wieś	Grupy obszarowe gospodarstw rolnych				
		1 – 4,99 ha (1 – 1,99ha)	5 – 9,99	10 – 19,99	20 – 49,99	50 i więcej
1	2	3	5	6	7	
1	Bobrowa	49 (20)	31	7	1	1
2	Bugaj	77 (26)	33	13	4	0
3	Ciecuiów	101(45)	43	13	1	0
4	Dalachów	227 (130)	23	1	1	0
5	Faustianka	32 (11)	9	4	0	0

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

1	2	3	5	6	7	
6	Janinów	31 (14)	4	1	0	0
7	Jaworek	37 (17)	9	5	3	0
8	Jaworzno	91 (37)	19	4	0	0
9	Jaworzno Bankowe	76 (35)	6	1	0	0
10	Jaworzno Polesie	30 (13)	5	0	0	0
11	Chwiły	27(12)	7	0	0	0
11	Jelonki	31 (4)	14	4	0	0
12	Julianpol	108 (61)	24	2	0	0
13	Kuźnica	10(6)	8	4	3	0
14	Łazy	39 (12)	4	1	0	0
15	Mirowsz- czyzna	37 (17)	11	2	2	0
16	Młyny	80 (45)	5	2	0	0
17	Mostki	26 (9)	10	0	0	0
18	Odcinek	49 (21)	10	0	0	0
19	Rudniki	156 (83)	18	1	1	0
20	Porąbki	18 (3)	6	2	0	0
21	Słowików	38 (18)	11	9	3	0
22	Żytniów	187 (85)	81	39	6	0
23	Razem Gmina	1557 (724)	391	115	25	1

* na podstawie kart gospodarstw

Ogólnie gmina charakteryzuje się mało korzystnymi warunkami do produkcji rolnej. Przesądzają o tym, poza niekorzystną strukturą obszarową, mało korzystne warunki glebowe, rozproszenie gospodarstw oraz rozdrobnienie i kształt działek rolniczych.

Dodatkowo nie sprzyja rozwojowi produkcji rolnej brak w najbliższym sąsiedztwie dużych ośrodków miejskich oraz zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego – bezpośrednich odbiorców wytwarzanych produktów rolnych.

Ponieważ nie ma przesłanek wskazujących na możliwości zmiany rolniczego charakteru gminy, konieczne jest podjęcie wszelkich możliwych działań dla poprawy warunków produkcji rolnej i dochodowości gospodarstw. Są to w szczególności:

- melioracje i zabiegi agrotechniczne podnoszące jakość produkcyjną gleb,
- poprawa struktury obszarowej gospodarstw,
- komasacja gruntów rolnych,
- rozwój gospodarstw specjalistycznych,
- rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego,
- rozwój działalności okolorolniczej (obsługa rolnictwa, agroturystyka, rzemiosło ludowe itp.).

d) Warunki rozwoju turystyki i rekreacji.

Obecnie gmina dysponuje skromną bazą turystyczną i rekreacyjną. Składają się na nią:

- restauracja, Motel "Złota Kaczka" w Mirowszczyźnie
- zajazd Roman w Mirowszczyźnie,
- pokoje gościnne w OSP w Bobrowej
- pokoje gościnne w szkole podstawowej w Jaworznie

– sześć gospodarstw agroturystycznych (w Faustiance, Dalachowie -2, Żytniowie-2, Rudnikach.)

Predyspozycje do rozwoju usług rekreacyjno-wypoczynkowych na potrzeby lokalne mają tereny przy zbiornikach wodnych, zwłaszcza większych w Młynach i w Jaworku (zbiornik w trakcie realizacji), natomiast rozwojowi rekreacji indywidualnej sprzyjają walory przyrodniczo-krajobrazowe na terenach przyleśnych we wsi Jelonki oraz na terenach przyleśnych i na obszarze chronionego krajobrazu we wsi Słowików.

Agroturystyka

Ze względu na zdecydowanie rolniczy charakter gminy agroturystyka powinna być brana pod uwagę jako jeden z kierunków rozwoju, ponieważ stanowi dodatkowe źródło dochodów gospodarstw rolnych oraz sprzyja rozwojowi pokrewnych gałęzi z tym związanych, takich jak handel, gastronomia, przetwórstwo, rękodzieło ludowe. (Według szacunków, jedno gospodarstwo agroturystyczne uruchamia na obszarze wiejskim około 10 nowych miejsc pracy).

Przesłanki rozwoju agroturystyki to:

- a) atrakcyjność terenu,
 - b) infrastruktura lokalna (społeczna, drogowa, techniczna),
 - c) baza noclegowa,
 - d) fachowa obsługa klientów,
- ad. a)

Rozwojowi agroturystyki sprzyja wiejska przestrzeń nieurbanizowana, na której dominuje gospodarka rolna i leśna, przewaga elementów przyrodniczych o braku lub małym nasileniu objawów degradacji ekologicznej i czynników szkodliwych dla zdrowia. Dla oceny wartości tej przestrzeni zalecane są następujące kryteria:

Tab. 12 Ocena wartości przestrzeni gminy Rudniki dla celów agroturystyki

L p	Kryteria wartości przestrzeni	wartości sprzyjające rozwojowi agroturystyki	wartości w gminie
1	2	3	4
1.	gęstość zaludnienia na 1 km ²	do 80	88,07
2.	procentowy udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych	powyżej 60 %	94 %
3.	udział łąk i pastwisk w użytkach rolnych	powyżej 30 %	20,8 %
4.	udział lasów w powierzchni zajmowanej przez gminę	30 – 60 %	4,2 %
5.	udział wód w powierzchni gminy	powyżej 5 %	0,4 %
6.	udział osób utrzymujących się z dochodów pozarolniczych	do 60 %	30 %

Ocena wykazuje, że spełnione są tylko dwa z przyjętych kryteriów, co oznacza, że przestrzeń ogólnie w gminie nie jest szczególnie atrakcyjna. Jednak lokalnie w granicach niektórych wsi można znaleźć tereny atrakcyjne krajobrazowo (Słowików, Mostki, Jelonki), sprzyjające rozwojowi agroturystyki. Ponadto w pewnym stopniu brak zalesień rekompensują lasy graniczące z gminą po stronie wschodniej, szczególnie atrakcyjne turystycznie na obszarze Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, a planowane zalesienia oraz podjęta budowa zbiornika wodnego w Jaworku wpłyną w przyszłości na poprawę warunków agroturystycznych.

ad. b), c), d)

Przesłanki wyszczególnione w pkt b), c), d) zależą od aktywności społeczności lokalnej. Dużą rolę w ich tworzeniu mogą odgrywać władze gminne poprzez tworzenie i utrzymywanie dogodnych warunków sanitarno – higienicznych, komunikacyjnych oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni turystycznej (utrzymywanie zabytków kultury, publicznych urządzeń rekreacyjno – sportowych, wytyczanie i oznakowanie szlaków turystycznych, tras rowerowych).

Organizacyjnie działalności agroturystycznej w gminie sprzyja powołanie w 2003 roku Agroturystycznego Stowarzyszenia Źródeł Proсны z siedzibą w Rudnikach.

e) Ogólna ocena warunków rozwoju gospodarczego

Gmina nie ma szczególnych warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu.

Czynniki niekorzystne, tj. bariery (ograniczenia rozwoju) to:

- brak przemysłowych zasobów kopalin podstawowych,
- brak dużych zakładów,
- mało korzystne warunki dla produkcji rolnej,
- brak lasów produkcyjnych,
- brak sieci gazowej.

Atuty (potencjały rozwojowe), to:

- korzystne położenie gminy w układzie transportowym regionu (dwie drogi krajowe, linia kolejowa),
- potencjał ludzki (bezrobotni, rezerwy zasobów pracy w sektorze rolniczym),
- przedsiębiorczość mieszkańców.
- baza lokalowa dla rozwoju rzemiosła produkcyjnego i drobnej wytwórczości w postaci licznych zabudowań gospodarczych.

W warunkach gminy Rudniki możliwości rozwoju gospodarczego upatruje się w:

- poprawie warunków produkcji rolnej i dochodowości gospodarstw (patrz pkt c),
- rozwoju zakładów bazujących na miejscowych surowcach naturalnych i miejscowej produkcji rolniczej,
- rozwoju nowych inwestycji usługowych, składowych (logistycznych) i produkcyjnych przy drogach krajowych,
- rozwoju drobnej przedsiębiorczości – jako uzupełnienie lub alternatywa dla gospodarstw rolnych, zwłaszcza niskodochodowych,
- wykorzystaniu zbiorników wodnych i walorów krajobrazowych dla rozwoju usług rekreacyjno-wypoczynkowych, w tym agroturystyki,
- w perspektywie - rozwoju produkcji leśnej po zalesieniu gruntów zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obejmującym grunty przeznaczone do zalesienia na terenie gminy Rudniki,

f) Możliwości rozwoju mieszkalnictwa

Rozwojowi mieszkalnictwa w gminie sprzyja półzwały charakter istniejącej zabudowy, który powoduje, że w lukach istniejącej zabudowy istnieją duże rezerwy uzbrojonych terenów budowlanych.

Ich wielkość w poszczególnych wsiach przedstawia poniższe zestawienie:

Tab. 13

Rezerwy terenów budowlanych
w lukach istniejącej zabudowy w gminie Rudniki

Lp	Wieś	Ilość potencjalnych działek budowlanych	Uwagi
1	2	3	4
1	Bobrowa	30	w tym Stanki - 20
2	Stary Bugaj	80	
3	Nowy Bugaj	110	
4	Cieciulów	50	
5	Chwiły	40	
6	Dalachów	200	w tym ul. Gabryś - 30
7	Janinów	50	
8	Jaworek Górny Jaworek Dolny Jawor	50 20 50	
10	Jaworzno Wieś i Jaworzno Bankowe	70	
11	Jelonki	40	
12	Julianpol	150	
13	Kuźnica	20	
14	Łazy	40	
15	Młyny	20	
16	Mirowszczyzna	70	
17	Mostki	30	
18	Polesie	40	
19	Odcinek	60	
20	Porąbki	20	
22	Rudniki	30	
24	Żytniów, Ignachy, Bliźniaki, Hajdamaki,	150	na niezabudowanym odcinku ul. Hajdamaki brak sieci wodociągowej
25	Żurawie	30	
22	Razem gmina	1450	

Wyliczona ilość potencjalnych działek budowlanych w lukach istniejącej zabudowy nie oznacza automatycznie, że gmina dysponuje takim zasobem terenów budowlanych. Tereny te bowiem są prywatne i wielu właścicieli nie chce wydzielać i udostępniać działek budowlanych. Na potrzeby planistyczne proponuje się przyjęcie możliwości zabudowy 50% tych terenów, co daje ok. 700 działek, czyli ilość pokrywającą potrzeby wyliczone dla wariantu 1 (stabilnego rozwoju) oraz 1/3 dodatkowych potrzeb wyliczonych dla wariantu 2 (dynamicznego rozwoju). Na pozostałe potrzeby wariantu 2, tj. ok. 400 działek budowlanych, wskazane jest wyznaczenie terenów możliwej – w miarę potrzeb - lokalizacji nowych zespołów mieszkaniowych. Z punktu widzenia kryterium jakości życia mieszkańców, najwięcej tych terenów powinno być w Rudnikach, reszta w ośrodkach obsługi podstawowej – Żytniowie i Cieciulowie. Nie widzi się potrzeb wyznaczania takich terenów w pozostałych ośrodkach obsługi podstawowej, tj. Dalachowie i zespole Mirowszczyzna – Jaworzno, ze względu na bardzo duże w tych wsiach rezerwy w lukach istniejącej zabudowy, przy czym w przypadku Mirowszczyzny - Jaworzna uwzględniono również rezerwy tereno- we w Julianpolu, bo faktyczne te trzy wsie tworzą jedną strukturę osadniczą.

5.3.2. Finansowe możliwości rozwoju gminy.

Od finansów gminy zależy przede wszystkim rozwój infrastruktury społecznej oraz infrastruktury drogowej i technicznej stanowiącej zadania własne gminy. Z wydatkami gminy wiąże się ponadto przygotowywanie terenów budowlanych dla inwestorów prywatnych, tj.:

- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (warunek możliwości zmiany przeznaczenia terenów i ich zabudowy),
- tworzenie zasobów gruntów gminnych (warunek dostępności terenów budowlanych).

W celu „prawidłowego realizowania poszczególnych, zaplanowanych działań, mających na celu podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności Gminy Rudniki” gmina sporządziła w 2005r. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Rudniki (Plan Rozwoju). W opracowaniu tym określone zostały zadania istotne dla rozwoju gminy oraz zasady ich finansowania z wykorzystaniem środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków Unii Europejskiej w perspektywie czasowej do 2013r. Zadania te w zakresie infrastruktury społecznej oraz infrastruktury drogowej i technicznej pokrywają się z zadaniami wynikającymi z analizy uwarunkowań przestrzennego zagospodarowania gminy. Plan Rozwoju stanowi dla władz gminnych podstawę konstruowania planów inwestycji wieloletnich, co zapewnia finansowanie najważniejszych potrzeb w tym zakresie do 2013r. W celu zapewnienia finansowych możliwości rozwoju infrastruktury w kolejnych latach plan powinien być aktualizowany.

Sytuacja w zakresie przygotowywania terenów inwestycyjnych jest mniej korzystna. Gmina nie posiada żadnych planów zagospodarowania dla terenów budowlanych i znikome zasoby terenów inwestycyjnych. Dlatego, aby zapewnić warunki rozwoju przestrzennego zgodnie z potrzebami, należy w wydatkach uwzględnić finansowanie tych zadań. Nakłady ponoszone na przygotowywanie terenów inwestycyjnych mogą się docelowo zwracać a nawet przynosić dochody za sprawą wzrostu wartości nieruchomości i wzrostu podatków od nieruchomości wynikających ze zmiany przeznaczenia terenów w planach miejscowych i zainwestowaniu tych terenów. Warunkiem powodzenia jest aktywna polityka promująca przygotowane tereny inwestycyjne.

5.4. Podsumowanie

Z analizy uwarunkowań społecznych i gospodarczych rozwoju gminy wynikają następujące zalecenia do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- wskazać granice terenów możliwej eksploatacji kopalin na bazie udokumentowanych złóż w Odcinku, Faustainace i Żytniowie, oraz w miejscach dotychczasowych eksploatacji w Cieciorowie i Jaworznie;
- wyznaczyć tereny zabudowy mieszkaniowo - zagrodowej przewidziane do intensyfikacji istniejącej zabudowy we wsiach o najkorzystniejszych warunkach rozwoju mieszkalnictwa z punktu widzenia uzbrojenia, dostępu do usług, charakteru istniejącej zabudowy i atrakcyjność terenu - jako podstawowe tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej i drobnej przedsiębiorczości;
- wyznaczyć tereny pod nowe zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na ok. 400 działek budowlanych, głównie w Rudnikach i uzupełniająco w Cieciorowie i Żytniowie – jako tereny rozwoju zabudowy w miarę potrzeb;

- wyznaczyć tereny tzw. aktywizacji gospodarczej, głównie przy drogach krajowych oraz przy terenach eksploatacji kopalni – jako tereny możliwej zabudowy w miarę potrzeb;
- wyznaczyć tereny rekreacyjne:
 - przy zbiornikach w Młynach i Jaworku - jako tereny planowanego zagospodarowania rekreacyjnego,
 - przy stawie w Rudnikach - jako teren możliwego zagospodarowania rekreacyjnego w miarę potrzeb;
 - turystyczne trasy rowerowe,
 - narciarskie trasy biegowe,
- wyznaczyć tereny możliwej lokalizacji rekreacji indywidualnej we wsiach Słowików, Jelonki i w rejonie zbiornika w Młynach;
- wyznaczyć tereny rozwoju infrastruktury społecznej pod:
 - rozbudowę gminnego centrum sportowo – rekreacyjnego w Rudnikach,
 - centrum sportowo – rekreacyjne w Jaworznie, Bugaju i Dalachowie,
 - rozbudowę szkoły w Ciecuiowie o salę gimnastyczną,
 - wielofunkcyjne place ćwiczeń przy wszystkich OSP,
 - sanatorium lub dom opieki dla ludzi starszych w Mostkach – jako teren możliwej lokalizacji;
- wyznaczyć tereny centrów usługowych:
 - gminnego w Rudnikach,
 - podstawowych w Żytniowie, Mirowszczyźnie- Jaworznie, Dalachowie i Ciecuiowie;
- wyznaczyć trasy ścieżek rowerowych komunikacyjnych i turystycznych oraz trasy narciarstwa biegowego;
- wyznaczyć następujące tereny, dla których należy sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w celu przygotowania terenów inwestycyjnych i ustalenia zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu w sposób funkcjonalny i estetyczny:
 - tereny aktywizacji gospodarczej,
 - tereny zagospodarowania rekreacyjnego,
 - tereny nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - tereny zabudowy mieszkaniowo - zagrodowej przewidziane do intensyfikacji istniejącej zabudowy,
 - tereny centrów usługowych.

6. Infrastruktura komunikacyjna i techniczna

6.1. Stan systemów komunikacji

6.1.1 Komunikacja drogowa

Występujące w gminie drogi zaliczone są do dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

a) Drogi krajowe

Szkielet układu komunikacyjnego gminy stanowią krzyżujące się drogi krajowe:

- **Nr 42** Namysłów - Kluczbork - Praszka - **Rudniki** - Działoszyn - Pajęczno - Nowa Brzeźnica - Radomsko - Przedbórz - Ruda Maleniecka - Końskie - Skarżysko-Kamienna - Rudnik,
- **Nr 43** Wieluń - **Rudniki** - Kłobuck - Częstochowa,

ze wspólnym przebiegiem na odcinku Rudniki - Jaworzno.

Drogi są jednojezdniowe, projektowana klasa dróg G (główna).

Na długich odcinkach przebiegają przez tereny zwartej zabudowy wsi Julianpol, Jaworzno i Rudniki, co stanowi dużą uciążliwość dla mieszkańców tych wsi ze względu na zagrożenie dla bezpieczeństwa a także przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu zarówno w dzień i w nocy o 10 -12 Db. Dla poprawy warunków jazdy i bezpieczeństwa w ostatnim czasie zmodernizowane zostało skrzyżowanie w Jaworznie (przebudowane na rondo), jednak optymalnym rozwiązaniem będzie dopiero realizacja obejścia wsi Rudniki i Jaworzno.

Jak wynika z wniosku zgłoszonego do zmiany studium przez opolski oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, obwodnice obu wsi są przez zarządcę dróg planowane, ale przewidywane trasy dwóch obwodnic wsi Rudniki kolidują w sposób istotny z istniejącą zabudową i planowanym rozwojem wsi.

Trasa obwodnicy północnej planowana jest:

- na działkach nr 8/4 i 9/21 z istniejącą zabudową produkcyjno-składową ,
- w odległości zaledwie 50m od istniejącego budynku gimnazjum,
- bezpośrednio przy gminnym ośrodku sportowo-rekreacyjnym, na terenie planowanej jego rozbudowy o nowe boiska,
- pomiędzy terenem istniejącej zabudowy wsi a terenem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej planowanej w obowiązującym studium i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki uchylonym w 2003r. , częściowo zrealizowanej na podstawie tego planu.

Trasa obwodnicy południowej:

- koliduje z istniejącą stacją wodociagową (zbiornikami i pompownią strefową „Rudniki”),
- przecina ciąg zabudowy mieszkaniowej wzdłuż ulicy Jawor.

Ponadto obie obwodnice zamykają ze wszystkich stron wieś Rudniki uniemożliwiając jej rozwój w sposób wnioskowany przez zarządcę dróg, tj. „tylko po jednej stronie na terenach pomiędzy planowanymi obwodnicami a miejscowością”.

Rozwiązaniem wszystkich wyżej wymienionych problemów może być przesunięcie obwodnicy północnej poza istniejącą po stronie północnej zabudowę wsi (tj. o ok. 300m w kierunku północnym), oraz rezygnacja z obwodnicy południowej (w celu umożliwienia rozwoju wsi w tym kierunku)..

b) Drogi powiatowe

Na terenie gminy 8 dróg zaliczonych zostało do kategorii dróg powiatowych.

Tab. 14 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Rudniki

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Projektowana przez zarządcę dróg klasa techniczna drogi
1	1911 O	Praszka –Gana-Lachowskie-Dalachów	G (główna)
2	1912 O	Gana-Lazy-Rudniki	L (lokalna)
3	1920 O	Kościeliska-Jelonki-Żytniów	L (lokalna)
4	1921 O	Strojec-Żytniów	L (lokalna)
5	1922 O	Żytniów-Cieciulów-droga krajowa 43	L (lokalna)
6	1923 O	Radłów-Żytniów-droga krajowa 42	G (główna)
7	1928 O	Rudniki-Cieciulów-Bobrowa-granica woj. śląskiego (Starokrzepice)	Z (zbiorcza)
8	1929 O	Sternalice-Stary Folwark-Bobrowa	L (lokalna)

Sieć dróg powiatowych jest wystarczająca – zapewnia dobre powiązanie gminy Rudniki z sąsiednimi gminami, jednak żadna z dróg nie spełnia warunków technicznych odpowiadających projektowanej klasie technicznej.

W przypadku drogi Nr 1911 O osiągnięcie parametrów technicznych drogi głównej w zakresie szerokości pasa drogowego (25m) i ograniczenia ilości wjazdów jest w ogóle niemożliwe, ponieważ droga ta biegnie niemal na całym odcinku przez tereny zwartej zabudowy wsi i obsługuje te tereny. Ponadto klasa tej drogi oraz klasa drogi 1923 O wydają się zawyżone w stosunku do intensywności zabudowy i zaludnienia terenów, które obsługują.

c) Gminne drogi publiczne.

Sieć dróg powiatowych uzupełniają drogi gminne, które zapewniają powiązania między miejscowościami na terenie gminy i obsługę terenów zabudowanych. Na terenie gminy Rudniki jest 50 publicznych dróg gminnych.

Tab. 15 Wykaz publicznych dróg gminnych na terenie gminy Rudniki

Lp	Nr drogi	Powiązanie	Rodzaj nawierzchni
1	100923 O	Lachowskie-Dalachów (do skrzyżowania z DP 1911 O)	
2	101011 O	Młyny-Słowików	
3	101012 O	Odcinek-Janinów-Słowików	
4	101013 O	Ulica Gabryś-granica woj. łódzkiego (Grabowa)	
5	101014 O	Dalachów- granica woj. łódzkiego (Grabowa)	
6	101017 O	Młyny stacja PKP-Słowików	
7	101020 O	Rudniki-Mirowszczyzna	
8	101021 O	Jaworzno-Mirowszczyzna-Słowików Szlachecki	
9	101022 O	Jaworzno-Mostki-Polesie-granica woj. łódzkiego	
10	101024 O	Jaworzno-Julianpol	
11	101028 O	Jaworek Górny przez wieś od DP 1928 O do DK 42	

*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki
- uwarunkowania (zmiana 1)*

12	101029 O	Jaworzno Bankowe od DK 42	
13	101030 O	Mirowszczyzna-Jaworek Dolny	
14	101031 O	Stawki Ciecuiowskie przez wieś	
15	101036 O	Nowy Bugaj od DP 1928 do granicy woj. śląskiego	
16	101039 O	Bobrowa-Stanki Bobrowskie	
17	101041 O	Żytniów-Hajdamaki-Stary Bugaj	
18	101042 O	Żytniów-Stary Bugaj	
19	101046 O	Żytniów-Stawki Żytniowskie-Żurawie-do DP 1928 O	
20	101047 O	Jawor-Rudniki	
21	101048 O	Chwiły-do granicy gminy Praszka	
22	101049 O	Żytniów-do granicy gminy Praszka	
23	100905 O	Brzeziny-Tokary Folwark-Żytniów	
24	101052 O	Jelonki-do DP 1920 O	
25	101054 O	Rudniki, ul. Jaworowa	
26	101055 O	Rudniki, ul. Joanny Żubr	
27	101056 O	Rudniki, ul. Dworska	
28	101057 O	Rudniki, ul. Wąska	
29	101058 O	Rudniki, ul. Ogrodowa	
30	101059 O	Rudniki, ul. Sienkiewicza	
31	101060 O	Rudniki, ul. Zakątką	
32	101061 O	Rudniki, ul. Przechodnia	
33	101062 O	Rudniki, ul. Krótka	
34	101063 O	Rudniki, ul. Reymonta	
35	101064 O	Rudniki, ul. Niska	
36	101065 O	Rudniki, ul. Dąbrówka	
37	101066 O	Rudniki, ul. Okólna	
38	101067 O	Rudniki, ul. Mieszka 1	
39	101068 O	Rudniki, ul. Cicha	
40	101069 O	Rudniki, ul. Chrobrego	
41	101070 O	Rudniki, ul. Wiejska	
42	101071 O	Rudniki, ul. Targowa	
43	101072 O	Rudniki, ul. Wyspiańskiego	
44	101073 O	Rudniki, ul. Żeromskiego	
45	101074 O	Rudniki, ul. Handlowa	
46	101075 O	Rudniki, ul. Cmentarna-ul.Traugutta-ul.Parkowa	
47	101076 O	Rudniki, ul. Prosta	
48	101078 O	Rudniki, ul. Biegańskiego	
49	100918 O	Rozterk-Skotnica-Kuźniczka-Kuźnica	

50	101002 O	Rudniki, dz. nr 555.	
51	101007 O	Hajdamaki – Pieńki	
52	101050 O	Nowy Bugaj – Ciecuiłów	
53	101051 O	Ciecuiłów – Brzeziny – gr. woj. Śląskiego	
54	101077 O	Odcinek – Dalachów	
55	101079 O	Porąbki - Łazy	

Zgodnie z przepisami drogi gminne powinny mieć parametry techniczne i użytkowe odpowiadające klasom L (drogi lokalnej), D (drogi dojazdowej), wyjątkowo klasy Z (drogi zbiorczej). Gminne drogi publiczne w gminie nie mają ustalonej klasyfikacji technicznej. Z analizy sieci tych dróg wynika, że wystarczające dla wszystkich dróg będą parametry dróg dojazdowych.

d) Wymagane inwestycje w zakresie dróg publicznych.

Parametry techniczne i użytkowe dróg publicznych określają przepisy ustawy z dnia z dnia 21 marca 1985r. o *drogach publicznych* (Tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 43, poz. 430).

Tab. 15

Parametry dróg publicznych według klas technicznych i użytkowych

	Klasa drogi							
	G		Z		L		D	
	A	B	a	b	a	b	a	B
najmniejsza szerokość drogi w liniach rozgraniczających [m]	25	25	20	20	12	15	10	15
szerokość jezdni [m]	6 – 7	6 – 7	5,5 – 7	5,5 – 6	5 – 6	5 – 5,5	4,5 – 5	5 – 5,5
odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej krawędzi jezdni [m]	8	20	8	20	8	20	6	15

a – na terenie zabudowy,

b – poza terenem zabudowy.

Wszystkie drogi publiczne na terenie gminy wymagają modernizacji do uzyskania obowiązujących parametrów technicznych i użytkowych.

Poza tą modernizacją oraz budową planowanych obwodnic w ciągach dróg krajowych, w celu poprawy warunków komunikacyjnych i bezpieczeństwa na drogach, wskazane jest:

- wykonanie chodników w ciągach ulic (tj. dróg na terenie zabudowanym wsi),
- wykonanie parkingów w rejonach centrów usługowych wsi oraz miejsc spotkań i imprez,
- wykonanie lub wydzielenie ścieżek rowerowych w ciągach dróg krajowych i powiatowych na terenach zabudowanych oraz na następujących odcinkach dróg pomiędzy miejscowościami:
 - nr 42/43 – Julianpol - Jaworzno – Rudniki - Faustianka,
 - nr 1928 - Rudniki – Bugaj.

e) Drogi transportu rolnego.

Sieć dróg transportu rolnego jest na terenie gminy rozwinięta odpowiednio do aktualnej struktury gospodarstw. Tylko w Żytniowie (na północ od przysiółka Stawki Żytniowskie) zgłoszona została potrzeba budowy drogi polnej długości ok. 1200m umożliwiającej przejazd dużym sprzętem.

Istnieje natomiast pilna potrzeba poprawy stanu technicznego istniejących dróg, w pierwszej kolejności tych najczęściej uczęszczanych, tj.:

- z Porąbek przez Łazy, Odcinek do Dalachowa (do młyna),
- z Łazów przez Młyny do Janinowa (do masarni),
- w Ciecuiowie – droga równoległa do głównej drogi wiejskiej po wschodniej stronie do Nowego Bugaja oraz dwie drogi od niej odchodzące w kierunku granicy z gminą Krzepice.

f) Ścieżki rowerowe.

Na terenie gminy nie ma ścieżek rowerowych o funkcji komunikacyjnej. Wyznaczony jest natomiast atrakcyjny turystyczny szlak rowerowy łączący najciekawsze turystycznie obiekty w gminie, tj. zbiornik wodny w Młynach, drewniane kościoły w Jaworznie i Żytniowie oraz amonity w wyrobiskach cegielni w Faustiance.

Dla poprawy warunków komunikacji oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy wskazana jest rozbudowa sieci szlaków rowerowych uwzględniająca bezpieczny ruch rowerowy pomiędzy miejscowościami.

f) Zaplecze motoryzacji.

Na obszarze gminy znajdują się trzy stacje paliw:

- 1) PKN ORLEN Rudniki – przy drodze krajowej Nr 42/43 na terenie wsi Jaworek,
- 2) stacja paliw Żytniów – na terenie bazy sprzętu rolniczego,
- 3) stacja paliw gazowych Rudniki – w rejonie gminnego centrum usługowego w Rudnikach.

Na potrzeby gminy ilość ta jest wystarczająca, co nie wyklucza zasadności budowy nowych stacji paliw dla obsługi podróżnych przy drogach krajowych.

g) Komunikacja zbiorowa.

Na terenie gminy znajduje się jeden przystanek PKS – w centrum gminnym w Rudnikach. Przystanek ma wydzielony plac z bezkolizyjnym miejscem postoju dla autobusów.

Nie przewiduje się lokalizacji większej ilości przystanków komunikacji zbiorowej.

6.1.2 Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega drugorzędna linia kolejowa nr 181 Kępno – Herby Nowe. Na terenie gminy Rudniki trasa linii biegnie przez wsie: Julianpol, Jaworzno, Mirowszczyzna, Słowików, Młyny, Janików, Dalachów. Stacje kolejowe znajdują się w Jaworznie i Janinowie.

Linia jest najbardziej uciążliwa dla mieszkańców wsi Jaworzno, w zasięgu jej uciążliwości znajduje się również część zabudowy mieszkaniowej we wszystkich pozostałych wsiach.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego nie przewiduje się żadnych zadań inwestycyjnych związanych z linią.

6.2. Stan infrastruktury technicznej

6.2.1 Gospodarka wodno-ściekowa

a) Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie wsie na obszarze gminy Rudniki są zwodociągowane. Poza zasięgiem sieci wodociągowej pozostaje nieliczna zabudowa rozproszona.

Wodociąg gminny zaopatrywany jest w wodę z ujęcia „Rudniki”, składającego się z dwóch studni głębinowych (S-1 gł. 47m, S-2 gł. 58m) oraz dwóch nie eksploatowanych o łącznej wydajności 180 m³/h. Studnie zlokalizowane są na terenie wsi Jaworek przy granicy z Rudnikami po obu stronach drogi powiatowej nr 1928. Warstwa wodonośna wodociągu to czwartorzęd. Gmina Rudniki, jako właściciel i eksploatacja, posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych z ww. studni według ustalonych i zatwierdzonych zasobów wody w ilości Q = 180,0 m³/h. Pozwolenie – wydane przez Starostwo Powiatowe w Oleśnie - udzielone jest na czas określony do 22 września 2013r. Dla studni wyznaczone zostały tylko bezpośrednie wewnętrzne strefy ochronne (w granicach ogrodzenia).

W celu prawidłowego funkcjonowania wodociągu wybudowano 3 zbiorniki wyrównawcze o pojemności 600m³ oraz przepompownię (na terenie wsi Jaworek przy drodze Nr 42/43). Wodociąg gminny zaopatruje wszystkie miejscowości w gminie poza Kuźnicą, która zaopatrywana jest w wodę przez wodociąg należący do układu sieciowego gminy Praszka. Sieć wodociągowa jest sukcesywnie modernizowana i rozbudowywana.

b) System odbioru i oczyszczania ścieków

Na terenie gminy znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków w Rudnikach i Żytniowie. Obie są mechaniczno-biologiczne typu SUPERBOS i składają się z tych samych ciągów technologicznych. Oczyszczalnia w Rudnikach została przekazana do eksploatacji w 1996r. – przepustowość 150 m³/d, oczyszczalnia w Żytniowie w 1998r. – przepustowość 200 m³/d.

Aktualnie gmina realizuje kompleksowy system odbioru i oczyszczania ścieków. System przewiduje skanalizowanie wszystkich miejscowości o zwartej zabudowie z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni w Rudnikach i Żytniowie oraz w Krzepicach (na terenie gminy sąsiedniej w woj. śląskim) i Praszce.

Obecnie skanalizowane są wsie: Rudniki, Teodorówka, Żytniów z przysiółkami, Stary Bugaj i Ciecuiów, oraz częściowo: Jaworek, Jaworzno, Nowy Bugaj, Julianpol, Mirowszczyzna (zad. 1a). W przygotowaniu jest budowa kanalizacji sanitarnej w Dalachowie oraz kontynuacja w Jaworznie.

Na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie wybudowanie kanalizacji sanitarnej nie miałyby uzasadnienia ekonomicznego, przewiduje się budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków. Dotychczas oczyszczalnie wybudowano we wsiach: Mostki, Mirowszczyzna, Młyny, Słowików, Kuźnica, Bobrowa, Nowy Bugaj, stary Bugaj, Stawki Ciecuiowskie, Brzeziny Ciecuiowskie, Chwiły, Faustianka, Żytniów, Jelonki, Łazy, Porąbki, Mirowszczyzna, Żurawie, Julianpol, Polesie. Przydomowe oczyszczalnie ścieków przekazywane są do eksploatacji użytkownikom i oni ponoszą w pełni koszty ich utrzymania. Gmina Rudniki, jako właściciel i eksploatacja, posiada pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków oczyszczonych oraz wód opadowych do rowów RG, R-40 i RA.

Pozwolenie – wydane przez Starostwo Powiatowe w Oleśnie - udzielone jest na czas określony do 22 września 2013r.

6.2.2 Gospodarka energetyczna

a) Regulacje prawne w zakresie kompetencji związanych z rozwojem energetyki.

Zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997r. *Prawo energetyczne* (Tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii sporządzają dla obszaru swojego działania plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię, uwzględniając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego albo kierunki rozwoju gminy określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (art. 16.1).

Do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

- 1) planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy;
- 2) planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy;
- 3) finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy.

Gmina realizuje ww. zadania zgodnie z polityką energetyczną państwa, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego albo ustaleniami zawartymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (art. 18.1).

Ponadto wójt opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (art. 19.1). W przypadku, gdy plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji *założeń*, wójt ma obowiązek opracowania projektu planu zaopatrzenia w energię elektryczną (art. 20.1).

Gmina Rudniki ma opracowany Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na okres 2005-2020r.

b) Gazownictwo

Na terenie gminy Rudniki nie występuje sieć dystrybucyjna gazu przewodowego. Najbliżej, tj. na terenie sąsiedniej gminy Praszka, biegnie wybudowany w ostatnich latach gazociąg średniego ciśnienia.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego przewidziane są dwie trasy gazociągów przechodzące przez teren gminy:

- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Kozłowice – Krzepice o przekroju DN 200,
- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Radłów – Rudniki o przekroju DN 100.

Ze względu na lokalizację, zasilanie gminy Rudniki w gaz jest możliwe z trzech stron:

- od strony Kluczborka (Bąkowa) – Górnośląska Spółka Gazownictwa,
- od strony Sieradza – Mazowiecka Spółka Gazownictwa, Gazownia Łódzka,
- od strony Wieruszowa – Wielkopolska Spółka Gazownictwa.

Żadna z wyżej wymienionych spółek gazowniczych nie umieściła tego zadania w planach rozwoju własnej firmy jak również w innych długofalowych strategiach inwestycyjnych.

c) Elektroenergetyka

Przez teren gminy przebiegają tranzytowo następujące napowietrzne linie wysokich napięć:

- 400 kV relacji Dobrzeń – Trębaczew
- 110 kV relacji Praszka – Panki
- 110 kV Kłobuck – Janinów,
- 110 kV Janinów – Wieluń.

Gmina Rudniki zaopatrywana jest w energię elektryczną za pośrednictwem GPZ 110/15 kV Janinów, zasilanego z linii 110kV Kłobuck – Panki – Janinów – Praszka. Bezpośrednie zaopatrzenie w energię zapewniają stacje transformatorowe 15/0,4 kV, w większości słupowe, zasilane z GPZ liniami napowietrznymi 15kV. (Wg stanu z 2006r. na terenie gminy jest 48 stacji transformatorowych SN/nN.)

Istniejąca sieć linii średniego napięcia zapewnia prawidłowe rozprowadzenie energii a stacja GPZ pokrywa w całości zapotrzebowanie gminy na energię elektryczną, ponadto dysponuje znacznymi rezerwami na pokrycie dodatkowego zapotrzebowania.

d) Odnawialne źródła energii

Do rozwoju odnawialnych źródeł energii Polska jest zobligowana przez przepisy unijne. (10 stycznia 2007 Komisja Europejska przedstawiła pakiet działań w obszarze energii i zmian klimatu stanowiący podstawę nowej polityki energetycznej dla Europy, której głównym strategicznym założeniem jest 20% redukcja emisji gazów cieplarnianych, 20% udział energii odnawialnej w konsumpcji całej UE i 20% zmniejszenie zużycia energii do roku 2020.)

Zgodnie z art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. *Prawo energetyczne* (Tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) odnawialne źródło energii to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

W warunkach gminy Rudniki może być brana pod uwagę produkcja energii z wykorzystaniem energii wiatru, promieniowania słonecznego, biomasy i biogazu. Z wyżej wymienionych źródeł energii tylko rozwój energii wiatrowej wymaga terenów o szczególnych warunkach.

Podstawowymi elementami środowiskowymi, które powinny być brane pod uwagę przy wyborze terenów pod elektrownie wiatrowe, mające wpływ na produktywność elektrowni, są wiatr i rodzaj terenu.

Wiatr jako siła napędowa elektrowni wiatrowej ma bezpośredni i najważniejszy wpływ na jej wydajność.

Dla zweryfikowania terenu pod względem **wietrzności** konieczne jest przeprowadzenie przez co najmniej 1 rok pomiarów za pomocą specjalnie do tego przystosowanego masztu, które pozwolą wstępnie ocenić, czy teren nadaje się pod tego rodzaju inwestycję.

Teren przeznaczony pod farmę wiatrową powinien być przede wszystkim nie zalesiony i wolny od zabudowań. Istotna jest również jego szorstkość, orografia oraz gęstość zabudowy w otaczającej okolicy. Ze względu na obowiązujące przepisy dotyczące dopuszczalnego natężenia hałasu w miejscach sąsiadujących z inwestycją sie-

dzib ludzkich, farmy wiatrowe powinny znajdować się w odległości około 500 metrów od najbliższej istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej. Nie nadają się pod lokalizację farm wiatrowych tereny o gruntach słabonośnych.

Teren gminy Rudniki nie ma szczególnie korzystnych warunków dla lokalizacji farm wiatrowych. Przesądza o tym duże rozproszenie zabudowy zagrodowej, która – ze względu na wymaganą odległość 500 metrów – bardzo ogranicza powierzchnię obszarów możliwej lokalizacji turbin wiatrowych. Drugim elementem ograniczającym rozwój energii wiatrowej są planowane na znacznej powierzchni gminy zalesienia.

Z analizy uwzględniającej powyższe uwarunkowania wynika możliwość wydzielenia obszarów rolnych potencjalnie nadających się pod lokalizację farm wiatrowych w południowej i południowo-wschodniej części gminy o powierzchni pozwalającej na lokalizację ok. 30 turbin wiatrowych.

Z funkcjonowaniem farm wiatrowych wiążą się kontrowersje dotyczą głównie:

- zagrożenia ptactwu,
- ingerencji w krajobraz
- emisji hałasu a zwłaszcza infradźwięków,
- błysków słonecznych odbijających się od łopat wiatraków (tzw. "efekt disco").

Problem **zagrożenia ptactwa** przez turbiny wiatrowe jest od wielu lat przedmiotem badań naukowców. Badania te dowodzą, że migrujące ptaki, wbrew powszechnym przekonaniom, nie są dotknięte rozwojem elektrowni wiatrowych. Naukowcy odkryli, że ptaki albo omijają elektrownie wiatrowe przelatując obok lub wybierają drogą między turbinami, gdzie istnieje mniej niż 1% prawdopodobieństwa na kolizję z olbrzymimi strukturami¹⁰.

Ingerencja farm wiatrowych w krajobraz jest istotna i bezdyskusyjna. Faktycznie tereny zajęte przez farmy wiatrowe mogą być użytkowane jedynie rolniczo lub przemysłowo. W przypadku gminy Rudniki nie jest to jednak argument przeciw wiatrakom, ponieważ gmina *de facto* jest gminą rolniczą i – zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju – ma taką pozostać, dlatego lokalizacja farm wiatrowych niczego w tym zakresie nie zmienia. Rozwój energetyki wiatrowej zmienia natomiast korzystnie wizerunek gminy, bo daje możliwość mieszkańcom i władzom samorządowym przedstawiania swojego terenu jako obszaru proekologicznego i starającego się rozwijać w symbiozie ze środowiskiem naturalnym. Inwestycja taka, jak pokazują niektóre przykłady, może stać się nawet atrakcją turystyczną.

Problem **hałasu** rozwiązuje się poprzez lokalizację turbin wiatrowych w odpowiedniej odległości od siedzib ludzkich. Za odległość wystarczającą przyjmuje się ok. 500m. Faktyczny zasięg hałasu zależy od rodzaju użytych turbin wiatrowych, ich liczby, szorstkości terenu, a nawet gęstości powietrza, dlatego dla każdej tego rodzaju inwestycji na etapie realizacyjnym wykonywane są specjalistyczne badania. **Infradźwięki** były rzeczywiście problemem w początkowym okresie rozwoju turbin wiatrowych. Jednak zaostżenia prawne i szybki rozwój w tej dziedzinie doprowadził do uzyskania konstrukcji prawie nie emitujących infradźwięków.

¹⁰ Informacja o wynikach badań opublikowana została w magazynie Biology Letters.

Również problem **błysków słonecznych** odbijających się od łopat wiatraków został już technicznie rozwiązany; nowoczesne turbiny wiatrowe wykonywane są z materiałów matowych, minimalizujących odbijanie światła słonecznego.

Jak wynika z wyżej przedstawionych uwarunkowań, lokalizacja farm wiatrowych na obszarach potencjalnie nadających się pod lokalizację farm wiatrowych ze względu na istniejący i planowany sposób użytkowania i wymaganą odległość od zabudowy mieszkaniowej, znajdujących się w południowej i południowo-wschodniej części gminy, nie powinna mieć negatywnego wpływu na jakość przestrzeni.

6.3. Gospodarka odpadami

6.3.1. Odpady komunalne

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla gminy Rudniki”, opracowanym w Urzędzie Gminy Rudniki w 2004r., gmina posiada zorganizowaną gospodarkę odpadami komunalnymi. Odpady wywożone są na komunalne składowisko odpadów zlokalizowane w zachodniej części obszaru wsi Rudniki, tj. centralnie na terenie gminy. Składowisko (wybudowane w latach 1991-1992 i zmodernizowane w 1997r.) zlokalizowane jest prawidłowo, zarówno pod względem uwarunkowań gruntowo-wodnych jak i odległości od zabudowy. Grunty wokół terenu składowiska przewidziane są do zalesienia, dlatego - docelowo – wskazany jest leśny kierunek rekultywacji tego terenu.

Dane techniczne składowiska:

- sposób składowania odpadów - nadpoziomowo-podpoziomowy,
- powierzchnia - ok. 1ha,
- pojemność (I etap) – 42 000 m³,
- stopień zapelnienia – 60% (w 2007r.)

Z wyszacowanej ww. planie rocznej ilości odpadów wytwarzanych na terenie gminy (1881Mg/rok) i pojemności składowiska wynika, że zapelnienie części przewidzianej do eksploatacji w I etapie może nastąpić ok. 2017r., a faktycznie później, ponieważ nie wszystkie wytwarzane odpady są składowane w gminie (zbiórką, segregacją i recyklingiem odpadów przemysłowych i niebezpieczne zajmują się podmioty gospodarcze spoza gminy).

Pomimo tego planuje się zamknięcie składowiska do roku 2014, ponieważ nie odpowiada ono najnowszym przepisom obowiązującym dla tego rodzaju obiektów.

Po zamknięciu składowiska wywóz odpadów planowany jest na teren projektowanego „Międzygminnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Gotartowie”, zgodnie z porozumieniem międzygminnym zawartym w marcu 2007r.

6.3.2 Odpady przemysłowe

Na terenie gminy nie ma składowiska odpadów przemysłowych. Jak wyżej nadmieniono, zbiórką, segregacją i recyklingiem odpadów przemysłowych i niebezpieczne zajmują się podmioty gospodarcze spoza gminy.

6.4. Podsumowanie

Z analizy stanu infrastruktury technicznej wynikają następujące zadania i zalecenia, które należy uwzględnić w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy:

- budowa obwodnic wsi Jaworzno i Rudniki w ciągach dróg krajowych nr 42 i 43, w sposób zapewniający możliwość rozwoju zabudowy wsi Rudniki tylko po jednej stronie drogi;
- modernizacja dróg powiatowych do uzyskania parametrów – odpowiednio - dróg zbiorczych i lokalnych;
- modernizacja dróg gminnych do uzyskania parametrów dróg dojazdowych;
- budowa chodników w ciągach dróg w granicach terenów zabudowanych,
- budowa parkingów w rejonach centrów usługowych wsi oraz miejsc spotkań i imprez (centra sportowo-rekreacyjne, place sportowe, cmentarze);
- budowa ścieżek rowerowych w ciągach dróg krajowych i powiatowych na terenach zabudowanych oraz na następujących odcinkach dróg pomiędzy miejscowościami:
 - nr 42/43 – Faustianka Cegielnia – Rudniki – Jaworzno – Julianpol,
 - nr 1928 Rudniki – Bobrowa;
- rozbudowa sieci szlaków rowerowych uwzględniająca bezpieczny ruch rowerowy pomiędzy miejscowościami,
- dopuszczenie stacji paliw na terenach aktywizacji gospodarczej przy drogach krajowych;
- zachowanie miejsca postojowego autobusów komunikacji zbiorowej w centrum gminnym w Rudnikach;
- adaptacja terenów komunikacji kolejowej;
- adaptacja terenów istniejących urządzeń wod. – kan.;
- rezerwacja terenów pod przyszłą budowę projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia,
- dopuszczenie możliwości budowy sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia dla potrzeb lokalnych;
- adaptacja terenu GPZ w Janinowie oraz tras istniejących sieci elektroenergetycznych wysokich napięć 110 i 400 kV;
- dopuszczenie możliwości rozbudowy istniejącej sieci elektroenergetycznej średniego napięcia dla potrzeb planowanych terenów inwestycyjnych;
- wskazanie obszarów rolnych potencjalnie nadających się pod lokalizację farm wiatrowych w południowej i południowo-wschodniej części gminy;
- czasowa adaptacja terenu komunalnego składowiska odpadów ze wskazaniem kierunku leśnego jego rekultywacji po zamknięciu składowiska.

7. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

7.1 Zadania wynikające ze strategii rozwoju województwa ujęte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego.

Do zmiany studium Zarząd Województwa Opolskiego zgłosił następujące wnioski wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego:

- 1) przebieg dróg krajowych:
 - nr 42 Namysłów - Rudniki wraz z planowaną budową obejścia miejscowości Rudniki,

- nr 43 Wieluń – Częstochowa wraz z planowaną budową obejścia miejscowości Rudniki i Jaworzno,
- 2) przebieg linii energetycznej wysokiego napięcia 400kV relacji Dobrzeń – Trębaczew oraz linii 110 KV relacji Praszka – Panki,
- 3) projektowany przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia relacji Kozłowice – Krzepice o przekroju DN 200 oraz relacji Radłów – Rudniki o przekroju DN 100,
- 4) położenie w północnej części terenu gminy Obszaru Chronionego Krajobrazu „Załącze - Polesie”,
- 5) lokalizacja zbiornika małej retencji Młyny oraz projektowanego zbiornika Jaworek (na gruntach wsi Ciecuiłów).

7.2 Powiązania zewnętrzne struktury przestrzennej gminy

Powiązania zewnętrzne ponadlokalne gminy wyznaczają:

- komunikacja
 - droga krajowa nr 42 Namysłów - Rudniki - Działoszyn (Rudnik)
 - droga krajowa nr 43 Wieluń – Częstochowa
 - linia kolejowa nr 181 Kępno – Herby Nowe
- infrastruktura techniczna
 - linia energetyczna wysokiego napięcia 400kV relacji Dobrzeń – Trębaczew
 - linia 110 KV relacji Praszka – Panki
 - projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Kozłowice – Krzepice o przekroju DN 200,
 - projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Radłów – Rudniki o przekroju DN 100, ;
- usługi publiczne
 - ponadpodstawowa obsługa w zakresie administracji, oświaty, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi przez placówki:
 - szczebla powiatowego w Oleśnie,
 - szczebla wojewódzkiego w Opolu

Elementami wiążącymi gminę Rudniki z gminami sąsiednimi są:

- komunikacja
 - drogi powiatowe:
 - nr 1911 O Praszka –Gana-Lachowskie-Dalachów,
 - nr 1912 O Gana-Łazy-Rudniki,
 - nr 1920 O Kościeliska-Jelonki-Żytniów
 - nr 1921 O Strojec-Żytniów
 - nr 1923 O Radłów-Żytniów-droga krajowa 42
 - nr 1928 O Rudniki-Ciecuiłów-Bobrowa-Starokrzepice
 - nr 1929 O Sternalice-Stary Folwark-Bobrowa
 - drogi gminne:
 - nr 100905 O Brzeziny-Tokary Folwark-Żytniów
 - nr 100918 O Rozterk-Skotnica-Kuźniczka-Kuźnica
- infrastruktura techniczna
 - sieć wodociągowa obsługująca wieś Kuźniaca,
 - sieć kanalizacji sanitarnej obsługująca wsie Jaworzno i Julian-pol,
 - planowane składowisko odpadów w Gotartowie oraz organizacja wywozu odpadów

- ochrona środowiska – zagospodarowanie doliny Proсны w ramach programu Leader
- usługi publiczne – obsługa w zakresie bezpieczeństwa ludzi przez jednostki służb państwowych w Praszce
- obsługa części mieszkańców wsi Kaluże przez szkołę w Dalachowie.

7.3. Podsumowanie

W kierunkach rozwoju gminy należy uwzględnić wnioski wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego oraz powiązania zewnętrzne gminy.

Rozdział II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Podstawy rozwoju przestrzennego gminy.

1.1. Cele i podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy.

W strategii rozwoju Gminy Rudniki (Uchwała Rady Gminy Rudniki nr V/39/39 z dnia 9 marca 1999r.) wyznaczone zostały dwa podstawowe cele strategiczne:

Cel 1

Podnoszenie atrakcyjności Gminy Rudniki dla jej mieszkańców, inwestorów i gości poprzez rozwój infrastruktury komunalnej, komunikacyjnej i społecznej oraz zachowanie czystości środowiska naturalnego.

Cel 2

Przedsiębiorczość oraz aktywizacja gospodarcza i społeczna mieszkańców drogą do podniesienia ich zasobności.

Cele te będą realizowane przez następujące **podstawowe kierunki** dalszego rozwoju przestrzennego gminy:

- wykształcenie gminnego ośrodka usługowego w Rudnikach i ośrodków wspomagających w Żytniowie, Jaworznie i Ciecuiłowie,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego poprzez realizację zorganizowanych zespołów zabudowy mieszkaniowej w Rudnikach, Ciecuiłowie i Żytniowie, oraz intensyfikację i uzupełnianie istniejącej zabudowy we wsiach o dobrym dostępie do usług,
- przygotowanie terenów pod rozwój zainwestowania produkcyjnego i usługowego,
- kompleksowe zalesienia i zadrzewienia,
- rozwój rekreacji w oparciu o kompleksowy program rozwoju funkcji w powiązaniu ze zbiornikami wodnymi i zalesieniami,
- dokończenie systemów kanalizacji oraz podjęcie gazyfikacji gminy
- modernizacja dróg w istniejących przebiegach oraz realizacja obejścia Rudnik i Jaworzna w ciągach dróg krajowych nr 42 i 43.

1.2. Założenia do kierunków rozwoju przestrzennego gminy.

1.2.1 Funkcje gminy

Na okres perspektywy przyjmuje się utrzymanie **rolnictwa** jako funkcji podstawowej gminy i **rozwój drobnej przedsiębiorczości** - jako uzupełnienie lub alternatywa dla działalności rolniczej,

Warunkiem rozwoju gminy przy utrzymaniu rolnictwa jako funkcji podstawowej jest:

- podniesienie jakości przestrzeni produkcyjnej przez poprawę jakości produkcyjnej gleb, komasację gruntów rolnych oraz poprawę struktury obszarowej gospodarstw,
- rozwój gospodarstw specjalistycznych oraz przetwórstwa rolno – spożywczego.

Jako funkcje uzupełniające ustala się:

- produkcję – głównie związaną z przetwórstwem lokalnych płodów rolnych oraz eksploatacją kopalni,
- usługi – głównie związane z obsługą rolnictwa, mieszkańców gminy oraz podróżnych na drogach krajowych,
- rekreację – indywidualną na najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo obszarach,
 - zbiorową przy zbiornikach wodnych,
 - agroturystykę.

1.2.2. Prognozowane zmiany ludnościowe

Zgodnie z uwarunkowaniami rozwoju przestrzennego gminy przyjmuje się dwa warianty zmian ludnościowych do roku 2020:

- wariant podstawowy (stabilnego rozwoju) - utrzymanie zbliżonej do aktualnej liczby ludności tj. 8 700 osób,
- wariant rozwojowy (dynamicznego rozwoju) - wzrost liczby ludności o ok. 20%, tj. do 10 500 osób, jako skutek aktywnej polityki przestrzennej gminy.

1.2.3. Planowany rozwój sieci osadniczej

Uwzględniając wnioski wynikające z analizy uwarunkowań rozwoju przestrzennego, przyjmuje się następujące kierunki rozwoju ludnościowego i funkcjonalnego jednostek osadniczych:

Nazwa miejscowości funkcja w hierarchii usług publicznych	Kierunek zmian ludnościowych miejscowości	Planowana funkcja	Wyposażenie w infrastrukturę techniczną
Rudniki-Teodorówka-Jaworek Ośrodek obsługi lokalnej	progresywny (rozwojowy)	usługowa mieszkaniowa rolnicza	wodociąg kanalizacja sanitarna sieć elektroenergetyczna sieć gazowa
Dalachów, Jaworzno-Jaworzno Bankowe- -Mirowszczyzna-Julianpoł, Żytniów-Bliźniaki- Hajdamaki- -Ignachy Cieciulów-Stawki Cieciulowskie- -Bugaj Stary Ośrodki obsługi podstawowej		rolnicza mieszkaniowa usługowa	
Odcinek Janinów Łazy Porąbki Boborowa	stabilny (stagnujący) – w wariancie podstawowym lub progresywny (rozwojowy) – w wariantcie rozwojowym	rolnicza mieszkaniowa	wodociąg kanalizacja sanitarna lub przydomowe oczyszczalnie ścieków (zależy od wa- riantu zmian ludności- owych) sieć elektroenergetyczna sieć gazowa
Młyny		rolnicza rekreacyjna mieszkaniowa	
Polesie		mieszkaniowa rekreacyjna	

<u>Słowików Szlachecki</u> <u>Kuźnica</u> <u>Faustianka</u> <u>Chwiły</u> <u>Bugaj Nowy</u> <u>Jelonki</u> <u>Żurawie</u> <u>Jaworek Dolny</u> <u>Stanki</u> <u>Mostki</u>	stabilny (stagnujący)	rolnicza	wodociąg kanalizacja sanitarna lub przydomowe oczyszczalnie ścieków (decyduje kryte- rium ekonomiczne) sieć elektroenergetyczna sieć gazowa
<u>Borek</u> <u>Pieńki</u> <u>Stawki Żytniowskie</u> <u>Brzeziny Ciecuiłowskie</u>	regresywny (depopulacyjny)	rolnicza	wodociąg przydomowe oczyszczalnie ścieków sieć elektroenergetyczna
<u>Słowików Wiejski</u> <u>Kuźnica Żytniowska</u> <u>Banasiówka</u> <u>Wytoka</u>		rolnicza rekreacyjna	

2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy.

2.1. Generalne kierunki zmian.

Najistotniejszą planowaną zmianą w strukturze przestrzennej gminy jest zalesienie ok. 1500 ha (17%) gruntów rolnych. Po zalesieniu gruntów wskazanych w Studium, wskaźnik lesistości gminy zwiększy się z 4,2% do ok. 20% całkowitej powierzchni gminy.

Pozostałe planowane zmiany polegają głównie na wyznaczeniu nowych terenów budowlanych na zasadzie kontynuacji istniejącej zabudowy w oparciu o istniejący podstawowy układ komunikacyjny.

2.1.1 Zabudowa mieszkaniowa.

Zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju ludnościowego i funkcjonalnego jednostek osadniczych zakłada się rozwój mieszkalnictwa przede wszystkim w miejscowościach Rudniki+Jaworek, Dalachów, Żytniów, Ciecuiłów + Bugaj oraz w zespole Jaworzno-Mirowszczyzna-Julianpol. Nowa zabudowa realizowana będzie w ciągach istniejących dróg, a w Rudnikach, Ciecuiłowie i Żytniowie dodatkowo w nowych zorganizowanych zespołach zabudowy mieszkaniowej – w miarę potrzeb.

W uzupełnieniu wyżej wymienionych terenów rozwoju mieszkalnictwa zakłada się rozwój zabudowy mieszkaniowej poprzez uzupełnianie i intensyfikację ciągów istniejącej zabudowy we wsiach: Janinów, Młynów, Odcinek, Jaworzno-Polesie, Łazy i Bobrowa.

W pozostałych miejscowościach zakłada się możliwość uzupełniania istniejącej zabudowy zagrodowej na zasadzie wypełniania istniejących luk.

Łącznie przewiduje się możliwość realizacji 1100 budynków mieszkalnych, w tym ok. 700 w uzupełnieniu istniejącej zabudowy ok. 400 w nowych zespołach mieszkaniowych:

- 250 - w Rudnikach,
- 50 - w Ciecuiłowie

– 100 – w Żytniowie.

2.1.2 Zabudowa usługowa

Zakłada się utrwalenie i rozwój ośrodka o pełnym programie gminnym w Rudnikach. Lokalizację usług o znaczeniu gminnym planuje się w centrum wsi pomiędzy kościołem i gimnazjum – w uzupełnieniu istniejących obiektów usługowych, a także w ciągu ulicy Częstochowskiej.

Ośrodki wspomagające, koncentrujące część obiektów o charakterze ponadpodstawowym, planuje się w Żytniowie, Jaworznie oraz Ciecuiowie.

W pozostałych miejscowościach adaptuje się istniejące obiekty infrastruktury społecznej – szkoły, boiska, OSP oraz wyznacza nowe tereny sportowe w Julianpolu i Bugaju.

Adaptuje się również wszystkie tereny kościołów oraz cmentarzy i wyznacza nowe tereny pod rozbudowę cmentarzy w Rudnikach i Jaworznie.

Poza wyżej wymienionymi terenami usługowymi umożliwia się lokalizację usług na terenach mieszkaniowych pod warunkiem spełniania kryterium nieuciążliwości.

2.1.3 Zabudowa produkcyjno-składowa

Przewidziana jest adaptacja wszystkich istniejących terenów produkcyjnych i składowych z możliwością ich rozwoju w Rudnikach, Żytniowie, Mostkach, Dalachowie i Janinowie.

Tereny udokumentowanych złóż surowców budowlanych w Faustiance, Odcinku i Żytniowie, oraz złóż nieudokumentowanych w rejonach wcześniejszej ich eksploatacji w Jaworznie i Ciecuiowie wyznacza się jako tereny eksploatacji powierzchniowej do lokalnego wykorzystania. W Odcinku i Ciecuiowie zaleca się leśny kierunek rekultywacji w powiązaniu z planowanymi zalesieniami.

Dla zapewnienia warunków aktywizacji gospodarczej gminy, wyznacza się tereny ofertowe pod działalność produkcyjną, a także usługową, w tym obsługi komunikacji, przy drogach krajowych w Chwiłach, Faustiance, Porąbkach, Dalachowie, Odcinku, Janinowie, Jaworku i Jaworznie oraz – dodatkowo – w Żytniowie przy drodze powiatowej.

2.1.4 Rekreacja

Rekreacja jest jedną z trzech funkcji uzupełniających podstawową rolniczą funkcję gminy. Uwzględniając predyspozycje gminy do rozwoju funkcji rekreacyjnej, planuje się rozwój:

- rekreacji indywidualnej w najbardziej atrakcyjnych krajobrazowo i turystycznie rejonach gminy tj. w Słowikowie, Jelonkach, Wytoce i Kuźnicy Żytniowskiej oraz w obrębie wsi Rudniki przy zbiorniku wodnym w Młynach,
- rekreacji zbiorowej przy zbiornikach wodnych w Młynach i Jaworku,
- agroturystyki w gospodarstwach rolnych.

Dla podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy planuje się narciarskie trasy biegowe oraz rowerowe szlaki turystyczne.

Ponadto w Rudnikach na potrzeby rekreacji codziennej planuje się wykorzystanie wyrobiska po eksploatacji piasku w powiązaniu z sąsiednim terenem przewidzianym do zalesienia (częściowo już zalesionym).

2.2 Planowana struktura przestrzenna gminy.

Uwzględniając uwarunkowania ekofizjograficzne oraz dotychczasowy sposób i stan zagospodarowania terenów oraz kierując się przyjętymi generalnymi kierunkami rozwoju przestrzennego gminy a także wymaganiami ładu przestrzennego i zasadami zrównoważonego rozwoju, wydziela się na obszarze gminy:

- obszary o odmiennych funkcjach – tworzące strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy, tzw. strefy funkcjonalno – przestrzenne,
- obszary o różnych formach ochrony i ograniczeń użytkowania – tworzące system obszarów szczególnej ochrony środowiska.

Wyznaczone obszary nakładają się na siebie tworząc dwuwarstwową strukturę przestrzenną. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, ustalenia dotyczące struktury przestrzennej należy stosować następująco:

- sposób zagospodarowania i użytkowania terenów powinien być podporządkowany podstawowej funkcji strefy i zgodny z kierunkiem jej rozwoju, oraz uwzględniać zasady ochrony środowiska ustalone dla obszarów szczególnej ochrony środowiska,
- przebieg linii rozgraniczających strefy funkcjonalno - przestrzenne oraz granice terenów o różnym przeznaczeniu mogą być korygowane w dostosowaniu do faktycznego zagospodarowania i użytkowania terenów, stanu własności (władania) oraz innych uwarunkowań uzasadniających taką korektę.

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną gminy tworzą następujące strefy:

STREFY PODSTAWOWE	STREFY SZCZEGÓŁOWE
O - strefy osadnicze	O.M – strefy mieszkaniowe
	O.U – strefy usługowe (w Rudnikach, Jaworznie, Żytniowie, Ciecuiowie, Młynach – przy zbiorniku)
	O.PU – strefy produkcyjno – usługowe (w Dalachowie, Rudnikach i Żytniowie)
	O.W – strefa wypoczynkowo – rekreacyjna (w Rudnikach)
	O.R – strefy rolnicze
G – strefy gospodarcze	G.PU – strefy produkcyjno – usługowe
	G.E – strefy eksploatacji kopalni
N – strefy nieurbanizowane	N.RLP – strefy rolno-leśne produkcyjne
	N.RLE – strefy rolno-leśne chronione
	N.RLR – strefy rolno-leśne z rekreacją

Na rysunku Studium granice stref wyznaczają linie rozgraniczające strefy oraz drogi i granice administracyjne wsi.

W poszczególnych strefach wydziela się tereny o różnym przeznaczeniu, z podziałem na:

- tereny istniejącego zainwestowania,
- tereny kontynuacji zabudowy,
- tereny rozwoju zabudowy.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego tereny istniejącego zainwestowania i kontynuacji zabudowy należy uwzględniać w całości zgodnie ze wskazaniem na rysunku Studium, natomiast tereny rozwoju zabudowy należy uwzględniać odpowiednio do faktycznych potrzeb inwestycyjnych w okresie sporządzania planu, pozostawiając pozostałą część terenów jako rezerwę pod perspektywiczne potrzeby rozwoju gminy.

3. Kierunki zmian w przeznaczeniu terenów oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów

3.1. Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów w wyznaczonych strefach funkcjonalno-przestrzennych.

Dla poszczególnych stref funkcjonalno – przestrzennych ustala się następujące funkcje podstawowe, kierunki rozwoju oraz przeznaczenie, zasady zabudowy i zagospodarowania terenów, w tym wskaźniki urbanistyczne.

O - STREFY OSADNICZE	
O.M – strefy mieszkaniowe	
Podstawowa funkcja strefy	Mieszkalnictwo
Kierunek rozwoju strefy	<p><u>Kierunek podstawowy</u> - kształtowanie atrakcyjnego pod względem użytkowym i estetycznym środowiska mieszkaniowego.</p> <p><u>Kierunek uzupełniający</u> – umożliwienie rozwoju działalności gospodarczej w sposób nie kolidujący z podstawowym kierunkiem rozwoju strefy.</p>
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	<p><u>Przeznaczenie terenów.</u></p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny zabudowy mieszanej • tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej • tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej • tereny ważniejszych obiektów usługowych • tereny ważniejszych obiektów usługowych z zielenią urządzoną • tereny zieleni urządzonej • tereny urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych • tereny obiektów produkcyjnych i składowych • tereny urządzeń infrastruktury technicznej • tereny gruntów rolnych • tereny lasów i planowanych zalesień • tereny wód otwartych <p><u>Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Na terenach istniejącego zainwestowania i kontynuacji zabudowy: <ul style="list-style-type: none"> • zachować funkcję terenu poprzez utrzymanie istniejącej zabudowy (remonty, przebudowę, rozbudowę, wymianę) oraz uzupełnianie <u>z uwzględnieniem</u> zasad kompozycji przestrzennej ustalonych przez zabudowę istniejącą, w tym zasad lokalizacji, linii zabudowy, gabarytów, wysokości i dominującej formy budynków,

	<ul style="list-style-type: none"> • zachować istniejące obiekty infrastruktury społecznej oraz zapewnić staranne zagospodarowanie terenów na których się znajdują oraz ich otoczenia, a przy OSP zapewnić tereny na place ćwiczeń, • uzupełniać o usługi podstawowe, miejsca do parkowania samochodów oraz zieleń o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym, • neutralizować formy dysharmonijne poprzez przebudowę lub maskowanie zielenią (ciągi drzew, żywopłoty, pnącza), • ograniczać działalność gospodarczą i hodowlaną uciążliwą dla funkcji mieszkaniowej, • respektować zasady ochrony środowiska kulturowego i zabytków. <p>– Na terenach rozwoju zabudowy nową zabudowę kształtować zgodnie z przeznaczeniem terenu z uwzględnieniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • relacji przestrzennych z zabudową sąsiadującą w zakresie powiązań komunikacyjnych oraz lokalizacji i kształtowania zabudowy, • lokalizacji usług podstawowych, miejsc do parkowania samochodów oraz zieleni o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym (zieleń przyuliczna, zieleńce, placówki zabaw), • możliwości lokalizacji nowych obiektów inwentarskich wyłącznie w granicach istniejących działek zagrodowych, • wykluczenia działalności gospodarczej i hodowlanej potencjalnie uciążliwej dla funkcji mieszkaniowej, <p>– Zachować tereny zieleni urządzonej i zalesione oraz zalesiać tereny wskazane na rysunku Studium, z możliwością ich wypoczynkowo – rekreacyjnego użytkowania.</p> <p>– Chronić ciek i oczka wodne wraz z ich otuliną biologiczną.</p> <p>Wskaźniki zagospodarowania terenów.</p> <p>– Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne: <u>szerokość frontów nowych działek budowlanych</u> – ok. 20 – 40m. <u>maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – tereny skanalizowane <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – 35% • pozostała zabudowa – 45% – tereny nieskanalizowane <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – 20% • pozostała zabudowa – 30% <p><u>minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – tereny skanalizowane <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – 50% • pozostała zabudowa – 40% – tereny nieskanalizowane <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – 70% • pozostała zabudowa – 60% <p><u>minimalny wskaźnik miejsc parkingowych dla działki budowlanej</u> –</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1,5 - 2 – na 1 mieszkanie, - 3 – na 100 m² powierzchni usługowej, lecz nie mniej niż 1, - 1 – na 5 pracowników, lecz nie mniej niż 1, <p><u>wskaźnik ogólnodostępnych miejsc parkingowych:</u> 1- na 10 - 20 mieszkań.</p> <p>– Miejsca parkingowe dla działek budowlanych i ogólnodostępne w uzasadnionych przypadkach mogą być bilansowane łącznie.</p>
O.U – strefy usługowe	
Podstawowa funkcja strefy	Usługi
Kierunek rozwoju strefy	<p><u>Kierunek podstawowy</u> – rozwój usług ponadpodstawowych służących podniesieniu standardu życia mieszkańców gminy.</p> <p><u>Kierunek uzupełniający</u> – tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.</p>

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów..

Przeznaczenie terenów.

W granicach stref wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:

- tereny ośrodków usługowych
- tereny ważniejszych obiektów usługowych
- tereny ważniejszych obiektów usługowych z zielenią urządzoną
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- tereny zabudowy mieszanej
- tereny urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych
- tereny zieleni urządzonej
- tereny wód otwartych

Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.

- Na terenach istniejącego zainwestowania i kontynuacji zabudowy:
 - zachować funkcję terenu poprzez utrzymanie istniejącej zabudowy (remonty, przebudowę, rozbudowę, wymianę) oraz uzupełnianie z uwzględnieniem relacji funkcjonalno-przestrzennych z istniejącą zabudową dla uzyskania harmonijnej funkcjonalnie i estetycznie całości,
 - zachować istniejące obiekty infrastruktury społecznej oraz zapewnić staranne zagospodarowanie terenów na których się znajdują oraz ich otoczenia, a przy OSP zapewnić tereny na place ćwiczeń,
 - rozwijać usługi poprzez adaptację na cele usługowe istniejącej zabudowy o innej funkcji,
 - kształtować atrakcyjne przestrzenie publiczne,
 - uzupełniać o miejsca do parkowania samochodów oraz zieleni o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym,
 - neutralizować formy dysharmonijne poprzez przebudowę lub maskowanie zielenią (ciągi drzew, żywopłoty, pnącza),
 - ograniczać działalność gospodarczą kolidującą z podstawową funkcją strefy,
 - respektować zasady ochrony środowiska kulturowego i zabytków.
- Na terenach rozwoju zabudowy nową zabudowę kształtować zgodnie z przeznaczeniem terenu z uwzględnieniem:
 - relacji przestrzennych z zabudową sąsiadującą w zakresie powiązań komunikacyjnych oraz lokalizacji i kształtowania zabudowy,
 - wysokich standardów użytkowych i estetycznych przestrzeni publicznych,
 - lokalizacji miejsc do parkowania samochodów oraz zieleni o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym,
 - wykluczenia usług kolidujących z istniejącymi w sąsiedztwie usługami oświaty i ochrony zdrowia.
- Zachować tereny zieleni urządzonej wskazane na rysunku Studium, z możliwością ich wypoczynkowo – rekreacyjnego użytkowania.
- Chronić ciek i oczka wodne oraz - poprzez odpowiednie zagospodarowanie - wykorzystywać je do uatrakcyjnienia przestrzeni publicznych.

Wskaźniki zagospodarowania terenów.

- Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne:
 - maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:
 - tereny usług - 65%
 - tereny usług z zielenią urządzoną – 40%
 - minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej:
 - tereny usług - 25%
 - tereny usług z zielenią urządzoną – 50%
 - minimalny wskaźnik miejsc parkingowych dla działki budowlanej –
 - 1,5 - 2 – na 1 mieszkanie,
 - 3 – na 100 m² powierzchni usługowej, lecz nie mniej niż 1,
 - 1 – na 5 pracowników, lecz nie mniej niż 1,

Miejsca parkingowe dla działek budowlanych w uzasadnionych przypadkach mogą być bilansowane z miejscami parkingowymi na publicznych parkingach istniejących lub

	planowanych w granicach strefy.
O.PU – strefy produkcyjno-składowe	
Podstawowa funkcja strefy	Działalność gospodarcza
Kierunek rozwoju strefy	<u>Kierunek podstawowy</u> – rozwój działalności gospodarczej.
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	<p>Przeznaczenie terenów.</p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny obiektów produkcyjnych i składowych, • tereny lasów. <p>Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Na terenach istniejącego zainwestowania i kontynuacji zabudowy <ul style="list-style-type: none"> • zachować funkcję terenu poprzez utrzymanie istniejącej zabudowy (remonty, przebudowę, rozbudowę, wymianę) oraz uzupełnianie z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska, w szczególności obowiązujących standardów jakości środowiska, • uzupełniać o miejsca do parkowania samochodów oraz zieleni o charakterze ozdobnym i izolacyjnym, • ograniczać działalność gospodarczą uciążliwą dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej. – Na terenach rozwoju zabudowy nową zabudowę kształtować zgodnie z przeznaczeniem terenu z uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> • wymogów ochrony środowiska, w szczególności obowiązujących standardów jakości środowiska, • lokalizacji miejsc do parkowania samochodów oraz zieleni o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym, • wykluczenia działalności uciążliwej dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej. – Zachować istniejące zalesienia wraz ze strefą ekotonową. <p>Wskaźniki zagospodarowania terenów.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne: <u>maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej:</u> - 80% <u>minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej:</u> - 10% <u>minimalny wskaźnik miejsc parkingowych dla działki budowlanej:</u> <ul style="list-style-type: none"> - 1,5 - 2 – na 1 mieszkanie, - 3 – na 100 m² powierzchni usługowej, lecz nie mniej niż 3, - 1 – na 5 pracowników, lecz nie mniej niż 1.
O.W – strefa wypoczynkowa	
Podstawowa funkcja strefy	Rekreacja i wypoczynek codzienny.
Kierunek rozwoju strefy	<u>Kierunek podstawowy</u> – tworzenie warunków dla rekreacji i wypoczynku. <u>Kierunek uzupełniający</u> – poprawa jakości środowiska.
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu.	<p>Przeznaczenie terenów.</p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teren urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, • teren planowanego zalesienia. <p>Zasady zagospodarowania terenu.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Teren byłego wyrobiska zrehabilitować z przystosowaniem do celów rekreacyjnych. Teren przeznaczony do zalesienia zagospodarować z uwzględnieniem powiązań terenów mieszkaniowych z terenem rekreacyjnym ciągami pieszymi.

O.R – strefa rolna	
Podstawowa funkcja strefy	Nieuciążliwa produkcja rolnicza.
Kierunek rozwoju strefy	<u>Kierunek podstawowy</u> – produkcja rolnicza nie kolidująca z funkcją mieszkaniową przyległych terenów. <u>Kierunek uzupełniający</u> – wspomaganie Systemu Przyrodniczego Obszaru (SPO)
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	<p><u>Przeznaczenie terenów.</u></p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny gruntów rolnych, • tereny wód otwartych. <p><u>Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Zachować istniejące użytki zielone, zadrzewienia, zakrzewienia i zadarnienia oraz cieki i oczka wodne. – Lokalizację nowej zabudowy dopuszczonej na gruntach rolnych – poza obiektami produkcji roślinnej (szklarniami) – ograniczyć do przypadków szczególnie uzasadnionych potrzebami gospodarstwa. – Nowe obiekty inwentarskie lokalizować wyłącznie w granicach istniejących działek zagrodowych lub w ich sąsiedztwie. – Nie lokalizować obiektów inwentarskich potencjalnie uciążliwych dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej. – Respektować zasady ochrony środowiska.
G - STREFY GOSPODARCZE	
G.PU – strefy produkcyjno-składowe	
Podstawowa funkcja strefy	Działalność gospodarcza
Kierunek rozwoju strefy	<u>Kierunek podstawowy</u> – aktywizacja gospodarcza gminy.
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów..	<p><u>Przeznaczenie terenów.</u></p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny obiektów produkcyjnych i składowych, • tereny ważniejszych obiektów usługowych, • tereny zabudowy mieszanej, • tereny urządzeń infrastruktury technicznej i drogowej, • tereny lasów. <p><u>Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Nową zabudowę kształtować zgodnie z przeznaczeniem terenu <u>z uwzględnieniem</u>: <ul style="list-style-type: none"> • wymogów ochrony środowiska, • lokalizacji miejsc do parkowania samochodów oraz zieleni o charakterze ozdobnym i izolacyjnym. – Zachować istniejącą zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową z uwzględnieniem obowiązujących dla tej zabudowy standardów jakości środowiska. – Ograniczać ilość zjazdów z dróg krajowych poprzez budowę wewnętrznych dróg zbiorczych. <p><u>Wskaźniki zagospodarowania terenów.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne: <u>maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy działki budowlanej</u>: - 80% <u>minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla działki budowlanej</u>: - 10% <u>minimalny wskaźnik miejsc parkingowych dla działki budowlanej</u> – - 1,5 - 2 – na 1mieszkanie,

	<ul style="list-style-type: none"> - 3 – na 100 m² powierzchni usługowej, lecz nie mniej niż 3, - 1 – na 5 pracowników, lecz nie mniej niż 1.
G.E – strefy eksploatacji kopalin	
Podstawowa funkcja strefy	Działalność gospodarcza
Kierunek rozwoju strefy	<u>Kierunek podstawowy</u> – rozwój lokalnego rynku materiałów budowlanych.
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	<p>Przeznaczenie terenów.</p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny eksploatacji kopalin, • tereny obiektów produkcyjnych i składowych. <p>Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wydobycie kopalin prowadzić zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne. – Sukcesywnie rekultywować tereny poeksploatacyjne. – Obiekty związane z prowadzoną działalnością wydobywczą – poza terenami przewidzianymi pod obiekty produkcyjne i składowe – realizować w sposób umożliwiający ich demontaż po zakończeniu eksploatacji. – Lokalizacja nowej zabudowy produkcyjnej i składowej na terenie udokumentowanego złoża możliwa po wyeksploatowaniu złoża lub jego anulowaniu.
N - STREFY NIEZURBANIZOWANE	
N.RL – strefy rolno – leśne produkcyjne	
Podstawowa funkcja strefy	Produkcja rolnicza i leśna
Kierunek rozwoju strefy	<p><u>Kierunek podstawowy</u> – rozwój produkcji rolniczej i leśnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.</p> <p><u>Kierunek uzupełniający</u> – wspomaganie Systemu Przyrodniczego Obszaru (SPO)</p>
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	<p>Przeznaczenie terenów.</p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny zabudowy zagrodowej, • tereny gruntów rolnych, • tereny lasów, • tereny wód otwartych, • tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. <p>Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Na terenach zabudowy zagrodowej zachować funkcję terenu poprzez utrzymanie istniejącej zabudowy (remonty, przebudowę, rozbudowę, wymianę) i uzupełnianie, <u>z dostosowaniem</u> nowej zabudowy do zabudowy istniejącej w zakresie gabarytów, wysokości i dominującej formy budynków – Na terenach leśnych gospodarkę leśną prowadzić zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów. Możliwa lokalizacja obiektów związanych z produkcją leśną. – Na terenach gruntów rolnych: <ul style="list-style-type: none"> • rozwijać rolniczą produkcję specjalistyczną, • zalesiać grunty wskazane na rysunku Studium, oraz inne spełniające warunki określone w przepisach ustawy o lasach, z wykorzystaniem drzew zgodnie z warunkami siedliskowymi i składem gatunkowym roślinności potencjalnej, • chronić i uzupełniać lub odbudowywać łągi, zadrzewienia przydrożne i śródpolne oraz nasadzać nowe zapobiegające erozji gleb, • rekultywować wyrobiska poeksploatacyjne i dzikie wysypiska śmieci. <p>Możliwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adaptacja istniejącej zabudowy,

	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja nowej zabudowy dopuszczonej na gruntach rolnych produkcyjnych - w granicach działek zagrodowych lub w ich sąsiedztwie; w przypadkach uzasadnionych potrzebami gospodarstwa można dopuścić inne lokalizacje, • zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne w postaci: <ul style="list-style-type: none"> – oznaczonych szlaków i ścieżek oraz wież widokowych, – urządzonych polan widokowych i wypoczynkowych. <p>pod warunkiem podporządkowania wyżej wymienionych przedsięwzięć zasadom ochrony środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Chronić istniejące ciekі, zbiorniki i oczka wodne oraz ich biologiczną otulinę. – Nowe urządzenia wodne lokalizować z uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> • ochrony przed zaburzeniami stosunków wodnych, zmianami jakości wód podziemnych i powierzchniowych, • utrzymania naturalnej zdolności retencyjnej obszaru. – Wydobywać kopaliny na terenach wskazanych na rysunku Studium zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i sukcesywnie rekultywować wyrobiska w kierunku leśnym.
N.RLE – strefy rolno – leśne chronione	
Podstawowa funkcja strefy	Ochrona środowiska przyrodniczego poprzez kształtowanie równowagi między procesami naturalnymi a działalnością gospodarczą
Kierunek rozwoju strefy	<p><u>Kierunek podstawowy</u> – produkcja rolnicza i leśna podporządkowana ochronie środowiska.</p> <p><u>Kierunek uzupełniający</u> – kształtowanie Systemu Przyrodniczego Obszaru (SPO)</p>
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	<p>Przeznaczenie terenów.</p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny zabudowy zagrodowej, • teren obiektów produkcyjnych i składowych, • tereny gruntów rolnych chronionych, • tereny lasów i planowanych zalesień, • tereny wód otwartych, • tereny infrastruktury technicznej, • teren urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych (Rudniki). <p>Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Na terenach zabudowy zagrodowej: <ul style="list-style-type: none"> • zachować funkcję terenu poprzez utrzymanie istniejącej zabudowy (remonty, przebudowę, rozbudowę, wymianę) i uzupełnianie, <u>z dostosowaniem</u> nowej zabudowy do zabudowy istniejącej w zakresie gabarytów, wysokości i dominującej formy budynków, • ograniczyć rozwój produkcji zwierzęcej do obiektów nie zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. – Na terenach leśnych gospodarkę leśną prowadzić zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów. – Na terenach gruntów rolnych: <ul style="list-style-type: none"> • zachować istniejące użytki zielone, • zalesić grunty wskazane na rysunku Studium, oraz inne spełniające warunki określone w przepisach ustawy o lasach, z wykorzystaniem drzew zgodnie z warunkami siedliskowymi i składem gatunkowym roślinności potencjalnej, • chronić i uzupełniać lub odbudowywać łągi, zadrzewienia przydrożne i śródpolne oraz nasadzać nowe zapobiegające erozji gleb, • rekultywować wyrobiska poeksploatacyjne i dzikie wysypiska śmieci. • prowadzić ekstensywną gospodarkę rolną z uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego poprzez min.: <ul style="list-style-type: none"> – przestrzeganie właściwych zabiegów agrotechnicznych, uwzględniających odpowiednie następstwa roślin,

	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczania w stosowaniu środków chemicznych, a na to miejsce wprowadzanie biologicznych metod ochrony roślin, - dostosowanie nawożenia organicznego i mineralnego do potrzeb wynikających z lokalnych warunków, - uzależnienie decyzji o melioracjach od wyników oddziaływania melioracji na środowisko przyrodnicze, - zaprzestanie rolniczego wykorzystania gruntów o niskiej przydatności rolniczej z możliwością ich zalesienia, zadrzewienia lub pozostawianie do renaturalizacji poprzez sukcesję. <p>Możliwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adaptacja istniejącej zabudowy, • lokalizacja nowej zabudowy dopuszczonej na gruntach rolnych chronionych - w granicach działek zagrodowych lub w ich sąsiedztwie; w przypadkach szczególnie uzasadnionych potrzebami gospodarstwa można dopuścić inne lokalizacje, • zagospodarowanie terenu urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych wyznaczonego na rysunku Studium, • zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne w postaci: <ul style="list-style-type: none"> - oznaczonych szlaków i ścieżek oraz wież widokowych, - urządzonych polan widokowych i wypoczynkowych, pod warunkiem podporządkowania wyżej wymienionych przedsięwzięć podstawowej funkcji strefy i zasadom ochrony środowiska; w szczególności zaleca się stosowanie ściółkowej metody hodowli zwierząt gospodarskich oraz wyklucza lokalizowanie dużych obiektów budowlanych (ferm, obiektów szklarniowych, magazynowych itp.), które stanowią dysonans w krajobrazie. - Chronić istniejące ciekі, zbiorniki i oczka wodne wraz z ich biologiczną otuliną, oraz obszary źródliskowe. - Nowe urządzenia wodne lokalizować z uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> • ochrony przed zaburzeniami stosunków wodnych, zmianami jakości wód podziemnych i powierzchniowych, • utrzymania naturalnej zdolności retencyjnej obszaru.
N.RLR – strefy rolno – leśne z rekreacją	
Podstawowa funkcja strefy	Ekstensywna produkcja rolnicza i leśna oraz rekreacja.
Kierunek rozwoju strefy	<p><u>Kierunek podstawowy</u> – produkcja rolnicza i leśna podporządkowana ochronie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru.</p> <p><u>Kierunki uzupełniające</u> – rozwój rekreacji, – kształtowanie Systemu Przyrodniczego Obszaru (SPO).</p>
Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.	<p>Przeznaczenie terenów.</p> <p>W granicach strefy wyznacza się tereny o następującym przeznaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny zabudowy zagrodowej, • tereny gruntów rolnych chronionych, • tereny lasów i zalesień, • tereny wód otwartych, • tereny zabudowy rekreacji indywidualnej, • teren urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych (Młyny, Ciecuiów,) • teren ważniejszych obiektów usługowych z zielenią urządzoną (planowany obiekt opieki zdrowotnej w Mostkach). <p>Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na terenach zabudowy zagrodowej: <ul style="list-style-type: none"> • zachować funkcję terenu poprzez utrzymanie istniejącej zabudowy (remonty, przebudowę, rozbudowę, wymianę) i uzupełnianie, z <u>dostosowaniem</u> nowej zabudowy do zabudowy istniejącej w zakresie gabarytów, wysokości

	<p>i dominującej formy budynków,</p> <ul style="list-style-type: none">• ograniczyć rozwój produkcji zwierzęcej do obiektów nie zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. <p>– Na terenach leśnych gospodarkę leśną prowadzić zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów.</p> <p>– Na terenach gruntów rolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">• zachować istniejące użytki zielone,• zalesiać grunty wskazane na rysunku Studium, oraz inne spełniające warunki określone w przepisach ustawy o lasach, z wykorzystaniem drzew zgodnie z warunkami siedliskowymi i składem gatunkowym roślinności potencjalnej,• chronić i uzupełniać lub odbudowywać łągi, zadrzewienia przydrożne i śródpolne oraz nasadzać nowe zapobiegające erozji gleb,• rekultywować wyrobiska poeksploatacyjne i dzikie wysypiska śmieci.• prowadzić ekstensywną gospodarkę rolną z uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego jak w strefie rolno-leśnej chronionej <p>Możliwe:</p> <ul style="list-style-type: none">• adaptacja istniejącej zabudowy i wykorzystanie jej cele rozwoju funkcji rekreacyjnej,• lokalizacja nowej zabudowy dopuszczonej na gruntach rolnych chronionych - w granicach działek zagrodowych lub w ich sąsiedztwie; w przypadkach szczególnie uzasadnionych potrzebami gospodarstwa można dopuścić inne lokalizacje,• zagospodarowanie terenów urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych wyznaczonych na rysunku Studium,• lokalizacja obiektu sanatoryjnego lub domu opieki na terenie wyznaczonym na rysunku Studium jako teren ważniejszych obiektów usługowych z zielenią towarzyszącą w Mostkach,• lokalizacja zabudowy na terenach rekreacji indywidualnej zgodnej z przeznaczeniem terenu,• zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne w postaci:<ul style="list-style-type: none">– oznaczonych szlaków i ścieżek oraz wież widokowych,– urządzonych polan widokowych i wypoczynkowych,– obiektów o funkcji rekreacyjnej i wypoczynkowej na wyznaczonych terenach urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych,pod warunkiem podporządkowania wyżej wymienionych przedsięwzięć względem krajobrazowym oraz zasadom ochrony środowiska, jak w strefie rolno-leśnej chronionej. W celu podporządkowania względem krajobrazowym zabudowy na terenach rekreacji indywidualnej w planach miejscowych należy:<ul style="list-style-type: none">– ograniczyć wysokość zabudowy do jednej kondygnacji, lecz nie więcej niż 7 m, wliczając wysoki dach,– narzucić formę dachów zbliżoną do formy tradycyjnej (regionalnej),– ograniczyć powierzchnię biologicznie bierną do max. 30 % w granicach działki,– zakazać lokalizacji zabudowań gospodarczych,– nakazać drewniane ogrodzenia. <p>– Chronić istniejące cieki, zbiorniki i oczka wodne wraz z ich biologiczną otuliną, oraz obszary źródliskowe.</p> <p>– Urządzenia gospodarki wodnej lokalizować z uwzględnieniem:</p> <ul style="list-style-type: none">• ochrony przed zaburzeniami stosunków wodnych, zmianami jakości wód podziemnych i powierzchniowych,• utrzymania naturalnej zdolności retencyjnej obszaru.
--	--

Przez adaptację istniejącej zabudowy należy rozumieć zachowanie istniejącej zabudowy zgodnie z jej dotychczasowym przeznaczeniem lub przeznaczeniem zgodnym z ustaleniami Studium.

3.2. Klasyfikacja przeznaczenia terenów.

Dla poszczególnych terenów o różnym przeznaczeniu wydzielonych w strefach ustala się następujący sposób użytkowania i zabudowy:

Tereny obiektów produkcyjnych i składowych

Przeznaczenie podstawowe: - zakłady produkcyjne i składowe oraz niekolidujące z nimi zakłady usługowe.

Przeznaczenie uzupełniające: - zieleń o funkcji ozdobnej i izolacyjnej, parkingi, infrastruktura techniczna,

Przeznaczenie dopuszczalne: - mieszkania właścicieli zakładów lub personelu nadzorczego, jeśli prowadzona działalność gospodarcza nie powoduje uciążliwości wykluczającej lokalizację obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

Przeznaczenie podstawowe: - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, nieuciążliwe usługi i rzemiosło łączone z zabudową mieszkaniową, towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające: - małe wolnostojące obiekty usługowe służące obsłudze mieszkańców, zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej w tym place zabaw, parkingi, infrastruktura techniczna, inne przeznaczenia służące poprawie warunków i jakości życia mieszkańców.

Przeznaczenie dopuszczalne: - urządzenia sportowe.

Tereny zabudowy zagrodowej

Przeznaczenie podstawowe: - zabudowa zagrodowa z możliwością usług agroturystycznych, małe nieuciążliwe zakłady usługowe i produkcyjne łączone z zabudową zagrodową, towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające: - parkingi, infrastruktura techniczna.

Przeznaczenie dopuszczalne: - pojedyncze budynki mieszkalne jednorodzinne z ogrodami towarzyszącymi.

Tereny zabudowy mieszanej

Przeznaczenie podstawowe: - zabudowa zagrodowa z możliwością usług agroturystycznych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, małe nieuciążliwe zakłady usługowe i produkcyjne łączone z zabudową mieszkaniową i zagrodową, towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające: - małe wolnostojące obiekty usługowe służące obsłudze mieszkańców, małe domy mieszkalne wielorodzinne, zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej w tym place zabaw, parkingi, infrastruktura techniczna, inne przeznaczenia służące poprawie warunków i jakości życia mieszkańców.

Przeznaczenie dopuszczalne: - jednostkowo - stacje paliw przy drogach krajowych i powiatowych, urządzenia sportowe.

Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Przeznaczenie podstawowe: - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, małe domy mieszkalne wielorodzinne, budynki mieszkalno-usługowe, wolnostojące obiekty usługowe, nieuciążliwe rzemiosło łączone z zabudową mieszkaniową, towarzyszące ogrody.

Przeznaczenie uzupełniające: - zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej w tym place zabaw, parkingi, infrastruktura techniczna, inne przeznaczenia służące poprawie warunków i jakości życia mieszkańców.

Przeznaczenie dopuszczalne: - urządzenia sportowe.

Tereny ośrodków usługowych

Przeznaczenie podstawowe: - zabudowa usługowa, nieuciążliwe rzemiosło, atrakcyjne przestrzenie publiczne.

Przeznaczenie uzupełniające; - zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej, parkingi, infrastruktura techniczna, inne przeznaczenia wzbogacające przeznaczenie podstawowe.

Przeznaczenie dopuszczalne: - budynki mieszkalno-usługowe.

Tereny ważniejszych obiektów usługowych i tereny ważniejszych obiektów usługowych z zielenią urządzoną

Przeznaczenie podstawowe: - zabudowa usługowa, zieleń o funkcji ozdobnej i wypoczynkowo-rekreacyjnej.

Przeznaczenie uzupełniające: - urządzenia sportowo-rekreacyjne, parkingi, infrastruktura techniczna

Przeznaczenie dopuszczalne: - mieszkania towarzyszące.

Tereny zieleni urządzonej

Przeznaczenie podstawowe: - zieleń o funkcji ozdobnej.

Przeznaczenie uzupełniające: - urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe w tym place zabaw, infrastruktura techniczna.

Przeznaczenie dopuszczalne: - jednostkowo – małe obiekty usługowe.

Tereny urządzeń sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych

Przeznaczenie podstawowe: - terenowe urządzenia sportowe, rekreacyjne i wypoczynkowe z niezbędnymi obiektami towarzyszącymi.

Przeznaczenie uzupełniające: - małe obiekty usługowe, zieleń o funkcji ozdobnej, parkingi, infrastruktura techniczna.

Przeznaczenie dopuszczalne: - mieszkania towarzyszące.

Tereny rekreacji indywidualnej

Przeznaczenie podstawowe: - domy rekreacyjne całoroczne (tzw. „drugie domy”) z towarzyszącymi ogrodami .

Przeznaczenie uzupełniające: - zieleń o funkcji ozdobnej, parkingi, infrastruktura techniczna.

Przeznaczenie dopuszczalne: - budynki mieszkalne jednorodzinne podporządkowane zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu obowiązującym dla zabudowy rekreacyjnej.

Tereny gruntów rolnych produkcyjnych

Przeznaczenie podstawowe: - uprawy polowe.

Przeznaczenie uzupełniające: - użytki zielone ogrody, sady, drogi transportu rolnego, urządzenia melioracji wodnych, infrastruktura techniczna, zieleń śródpolna, zieleń łąkowa.

Przeznaczenie dopuszczalne:

- zabudowa wchodząca w skład gospodarstw rolnych służąca produkcji rolniczej i przetwórstwu rolno-spożywczemu oraz agroturystyce (budynki mieszkalne, budynki gospodarcze, obiekty inwentarskie, obiekty produkcyjne, urządzenia rekreacyjne),
- stawy rybne,
- elektrownie wiatrowe,
- infrastruktura techniczna.

Tereny gruntów rolnych chronionych

Przeznaczenie podstawowe: - użytki zielone, zieleń nieurządzona .

Przeznaczenie uzupełniające: - uprawy polowe, ogrody, sady, drogi transportu rolnego, urządzenia melioracji wodnych, infrastruktura techniczna.

Przeznaczenie dopuszczalne:

- zabudowa wchodząca w skład gospodarstw rolnych służąca produkcji roślinnej, nieuciążliwej dla środowiska produkcji zwierzęcej z preferencją hodowli związanej z wypasem zwierząt, oraz agroturystyce (budynki mieszkalne, budynki gospodarcze, obiekty inwentarskie, urządzenia rekreacyjne),
- stawy rybne,
- elektrownie wiatrowe,
- infrastruktura techniczna.

Tereny lasów i zalesień

Przeznaczenie podstawowe: - lasy.

Przeznaczenie uzupełniające: - obiekty i urządzenia gospodarki leśnej, urządzenia melioracji wodnych, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, parkingi leśne i urządzenia turystyczne (szlaki turystyczne, miejsca biwakowe itp.).

Przeznaczenie dopuszczalne: - infrastruktura techniczna.

Tereny wód otwartych

Przeznaczenie podstawowe: - rzeki oraz mniejsze naturalne i sztuczne ciek wodne, zbiorniki i oczka wodne.

Przeznaczenie uzupełniające: - otulina biologiczna wód.

Przeznaczenie dopuszczalne: - urządzenia gospodarki wodnej, przejścia sieci infrastruktury technicznej.

Tereny urządzeń infrastruktury technicznej

Przeznaczenie podstawowe: - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.

Przeznaczenie uzupełniające: - zieleń o funkcji ozdobnej i izolacyjnej.

Tereny eksploatacji kopalni

Przeznaczenie podstawowe: - odkrywkowe wydobywanie kopalni.

Przeznaczenie uzupełniające: - obiekty i urządzenia związane z działalnością wydobywczą.

Przeznaczenie dopuszczalne: - zadrzewienia, zalesienia, zbiorniki wodne lub grunty rolne – zgodnie z kierunkiem rekultywacji, infrastruktura techniczna.

Tereny zamknięte

Przeznaczenie podstawowe: - zgodnie z art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2000 r. Nr 100, poz. 1086 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 110, poz. 1189, Nr 115, poz. 1229 i Nr 125, poz. 1363).

Ustalone w Studium przeznaczenia terenów należy w planach zagospodarowania przestrzennego uszczegóławiać odpowiednio do skali planu. Możliwe:

- zachowanie istniejącej zabudowy niezgodnej z ustalonym przeznaczeniem,
- wprowadzanie uzupełniająco innych przeznaczeń nie kolidujących z przeznaczeniem ustalonym w Studium.

4. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, oraz ochrony przyrody.

Na obszarze gminy wyznacza się obszary i obiekty szczególnej ochrony środowiska, które, ze względu na walory lub zagrożenie dla środowiska, objęte są ochroną prawną lub wymagają ochrony.

4.1. System Przyrodniczy Obszaru (SPO).

Wyznacza się obszary tworzące lokalny system przyrodniczy gminy nawiązujący do miejscowych uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych i fizjograficznych. System obejmuje:

- obszar chronionego krajobrazu Załęczce – Polesie oraz lasy, w tym lasy ochronne, (których powierzchnia powinna być sukcesywnie zwiększana o tereny planowanych zalesień) – pełniące funkcję obszarów węzłowych,
- ciągi ekologiczne w dolinach rzek – pełniące funkcję korytarzy ekologicznych.

System Przyrodniczy Obszaru wzbogacają mniejsze tereny oraz pojedyncze obiekty cenne przyrodniczo, wymagające szczególnej ochrony:

- użytki ekologiczne,
- drzewa pomnikowe.

Obszar chronionego krajobrazu Załęczce – Polesie.

utworzony uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 roku w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu.

Cel ochrony:

Ochrona charakterystycznych cech naturalnych środowiska przyrodniczego i krajobrazu, utrzymanie równowagi ekologicznej tego obszaru, zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej zbiorowisk leśnych, nieleśnych i torfowiskowych, ochrona ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem zewnętrznym i wewnętrznym, zachowanie walorów krajobrazowych, utrzymanie wzajemnych relacji przestrzennych pól uprawnych, osiedli wiejskich i zespołów zieleni wraz z wartościowymi elementami środowiska kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu, zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

Zasady ochrony:

Na obszarze chronionym zakazane jest m. in.:

- 1) realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 2) likwidowanie i niszczenie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych.

Lasy

objęte są ochroną na podstawie przepisów Ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach.

Cel ochrony:

- 1) zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą;
- 2) ochrona lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na:
 - a) zachowanie różnorodności przyrodniczej,
 - b) zachowanie leśnych zasobów genetycznych,
 - c) walory krajobrazowe,
 - d) potrzeby nauki;
- 4) ochrona wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych;
- 5) produkcja, na zasadzie racjonalnej gospodarki, drewna oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu.

Zasady ochrony:

Powszechne zasady ochrony lasów określone są w ww. ustawie. W szczególności:

- w lasach prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną według planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu,
- zabrania się m. in.:
 - zanieczyszczania gleby i wód,
 - rozkopywania gruntu,
 - niszczenia lub uszkodzenia drzew, krzewów lub innych roślin,
 - niszczenia urządzeń i obiektów gospodarczych, turystycznych i technicznych oraz znaków i tablic,
 - wypasu zwierząt gospodarskich,
 - biwakowania poza miejscami wyznaczonymi przez właściciela lasu lub nadleśniczego,

Warunkiem, aby tereny zalesiane pełniły przypisane im funkcje przyrodnicze jest wykorzystywanie do zalesień gatunków drzew zgodnie z warunkami siedliskowymi i składem gatunkowym roślinności potencjalnej.

Zgodnie z art. 20 ust 1 ustawy o lasach w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ustalenia planów urządzenia lasu dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych.

Lasy ochronne - dwa niewielkie obszary leśne uznane za lasy wodochronne w dolinie Proсны

ustanowione Zarządzeniami Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr 33 z dnia 26. 03. 1996r.

Cel ochrony:

poprawa stanu drzewostanów, ochrona zasobów wód (lasy wodochronne),

Zasady ochrony (wg Rozporządzenia Ministra O.Ś,Z.N.i L w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej) :

W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez zachowanie trwałości lasów w drodze:

- dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów,
- preferowanie naturalnego odnowienia lasu,
- ograniczanie regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych,
- ograniczanie trwałego odwadniania bagien śródleśnych do przypadków, w których wyniki przeprowadzonych badań i ekspertyz wykluczają niekorzystny wpływ tego zabiegu na stosunki wodne w lasach ochronnych.

Ciągi ekologiczne w dolinach rzek

wymagają ochrony w formie ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Cel ochrony:

- powiązanie głównych elementów lokalnego systemu przyrodniczego obszaru dla zapewnienia wymiany genów i rekolonizacji pomiędzy obszarami najbogatszymi w gatunki roślin i zwierząt dziko żyjących,
- ochrona wód powierzchniowych i ich źródeł oraz głównych obszarów zasilania wód podziemnych,
- ochrona terenów o wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Zasady ochrony:

Ochrona i kształtowanie ciągów ekologicznych powinny polegać na:

- zakazie:
 - likwidacji istniejących zadrzewień i zakrzewień, poza wynikającymi z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej,
 - przekształcaniu użytków zielonych na grunty orne,
 - przekształceń rzeźby terenu i niszczenia gleby, chyba że wynikają z niezbędnych prac związanych z ochroną przeciwpowodziową oraz zabezpieczeniem utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
 - lokalizacji obiektów zagrażających zanieczyszczeniem wód, w szczególności składowisk odpadów i wylewisk,
 - lokalizacji nowej zabudowy poza terenami wyznaczonymi na rysunku Studium i poza istniejącymi działkami zagrodowymi;
- zachowaniu w granicach działek budowlanych min. 70% powierzchni biologicznie czynnej,
- dopuszczeniu zalesień tylko wzdłuż cieków rzecznych w formie nawiązującej do naturalnych lasów nadrzecznych – łęgów i olsów, z wykluczeniem zalesień zwartych;
- ograniczeniu przez uzależnienie od oceny wpływu na środowisko przyrodnicze:
 - chemicznego nawożenia upraw,
 - zmiany stosunków wodnych i regulacji cieków wodnych,
 - działalności produkcyjnej i hodowlanej.

- wyłączeniu z użytkowania gospodarczego fragmentów dolin o niewielkiej przydatności rolniczej (zwłaszcza zabagnionych) oraz nie kwalifikujących się do zalesienia, i objęciu ich ochroną w formie użytków ekologicznych [patrz – użytki ekologiczne],
- wprowadzeniu dodatkowych form ochrony przyrody na podstawie szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej.

Użytki ekologiczne – dwa niewielkie bagniska w dolinie Proсны.

Cel ochrony - zachowanie bogatych i ciekawych zbiorowisk roślinnych o cechach naturalnych.

Zasady ochrony:

W celu zachowania chronionych obszarów na ich terenie zakazane jest m. in.:

- pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew, krzewów i innych roślin,
- dokonywania wszelkich istotnych zmian w obszarach objętych ochroną, w tym zmiany rzeźby terenu, zmiany stosunków wodnych, wydobywania torfu, niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, zanieczyszczania wód i gleby,
- stosowania środków chemicznych w gospodarce leśnej, zadrzewieniowej i łowieckiej,
- lokalizacji zabudowy,
- budowy dróg oraz lokalizacji urządzeń i instalacji, które naruszyłyby walory przyrodnicze i krajobrazowe terenu.

Poza uwzględnieniem ochrony istniejących użytków ekologicznych zaleca się rozważenie objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych najbardziej wartościowych przyrodniczo fragmentów ekosystemów ukształtowanych wzdłuż ciągów ekologicznych w dolinach rzek, w tym wskazanych na rysunku Studium zbiorowisk roślinnych o cechach naturalnych, oraz ciągu niewielkich oczek wodnych wzdłuż północnej granicy zainwestowania w Żytniowie.

Użytki ekologiczne uwzględnia się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i uwidacznia w ewidencji gruntów.

Pomniki przyrody - Drzewa pomnikowe wg wykazu w rozdz. 1 pkt 3.3.1.	- 15 drzew, w tym 5 pojedynczych drzew i 4 zespoły. - 2 pojedyncze drzewa
---	--

Pomniki przyrody są ustanowione rozporządzeniem Wojewody Częstochowskiego nr 4/96 z dnia 06. 02. 1996r. oraz Uchwałą Nr XXVII/193/01 Rady Gminy Rudniki z dnia 31 sierpnia 2001r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych gatunków drzew rosnących na terenie gminy Rudniki.

Drzewa pomnikowe wymagają ochrony w formie ustanowienia pomników przyrody.

Cel ochrony - zachowanie obiektów ze względu na ich szczególne wartości naukowe, kulturowe, historyczno - pamiątkowe i krajobrazowe.

Zasady ochrony

W stosunku do pomników przyrody obowiązują m. in. zakazy:

- niszczenia i uszkodzenia drzew, w tym umieszczania na drzewach tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ich ochroną,
- prowadzenia w otoczeniu drzew działalności oraz robót mogących spowodować ich uszkodzenie lub pogorszenie warunków wegetacji (w tym: wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, uszkodzenia i zanieczyszczania gleby, wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celem niż ochrona przyrody),
- budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

Zaleca się:

- prowadzenie na bieżąco prac pielęgnacyjnych,
- wprowadzanie podstawowych zabezpieczeń i oznaczeń w postaci płotka i tabliczki informacyjnej.

System Przyrodniczy Obszaru uzupełniają **zbiorowiska łąkowe** poza ciągami ekologicznymi rzek a także **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz drzewa przydrożne**. Ochrona tych elementów środowiska przyrodniczego została uwzględniona w zasadach zagospodarowania terenów gruntów rolnych.

4.2. Ochrona zasobów przyrody nieożywionej.

Na terenie gminy chronione powinny być następujące elementy środowiska abiotycznego:

Wartościowe kompleksy gleb – obejmujące kompleksy gruntów klas III i IV.

Kompleksy wymagają ochrony w formie ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Cel ochrony:

zachowanie gruntów dla celów produkcji rolniczej.

Zasady ochrony

Ochrona kompleksów powinna polegać na:

- zakazie przeznaczania gruntów na cele nierolnicze,
- ograniczeniu zabudowy rolniczej do przypadków szczególnie uzasadnionych potrzebami gospodarstwa.

Udokumentowane złoża kopalin - w Faustiance, Odcinku i Żytniowie

Złoża objęte są ochroną na podstawie przepisów Ustawy z dnia 4 lutego 1994r. prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o ochronie środowiska..

Cel ochrony:

zachowanie warunków umożliwiających wydobywanie kopalin oraz ochrona zasobów złóż.

Zasady ochrony

Obowiązuje:

- zakaz zmiany sposobu przeznaczenia terenów do czasu wyeksploatowania lub anulowania złoża,

- racjonalne gospodarowanie zasobami złóż oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących.

Skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym iłów środkowojurajskich cegielni „Faustianka

wymagają ochrony w formie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego.

Cel ochrony:

zachowanie ważnego pod względem naukowym i dydaktycznym fragmentu nieczynnego wyrobiska powierzchniowego iłów środkowojurajskich – miejsca występowania nagromadzeń skamieniałości.

Zasady ochrony

W stosunku do obiektu chronionego można zakazać:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał oraz skamieniałości.

Tereny ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych w Jaworku

- chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne.

Cel ochrony -

zachowanie właściwej jakości wód dla potrzeb zaopatrzenia w wodę wodociągów komunalnych.

Zasady ochrony

Na terenie ochrony bezpośredniej:

- zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody,
- należy zapewnić:
 - odprowadzanie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły one przedostawać się do urządzeń poboru wody,
 - zagospodarowanie terenu zielenią,
 - szczelne odprowadzanie poza granicę strefy ochronnej ścieków z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody;
 - ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób nie zatrudnionych stale przy urządzeniach służących do poboru wody.

Zalecane jest rozważenie potrzeby wyznaczenia stref ochrony pośredniej ujęć.

Wody powierzchniowe – rzeki i rowy, zbiorniki oraz oczka wodne.

- chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne.

Cel ochrony -

utrzymywanie lub poprawa jakości wód, biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na obszarach zalewowych, tak aby wody osiągnęły co najmniej dobry stan ekologiczny i w zależności od potrzeb nadawały się

do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, bytowania ryb w warunkach naturalnych oraz umożliwiły ich migrację, rekreacji oraz uprawiania sportów wodnych.

Zasady ochrony

Ochrona wód polega w m. in. na:

- unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczenia wód, w szczególności zanieczyszczenia substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego,
- zapobieganiu niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody albo naturalnych poziomów zwierciadła wody.

4.3. Ochrona zdrowia ludzi i mienia.

Na terenie gminy zagrożenia dla zdrowia i mienia ludzi występują na następujących obszarach:

Obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią w dolinie Proсны

Ograniczenia w użytkowaniu tych terenów wynikają z przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne.

Cel ochrony:

ochrona przed powodzią.

Zasady ochrony:

Na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią zabronione jest wykonywania robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, w szczególności:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód, a także utrzymywaniem lub odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z ich infrastrukturą.

Tereny w zasięgu uciążliwego oddziaływania:

- **pól elektromagnetycznych** - przy GZP w Dalachowie i wzdłuż linii 110 kV
- **hałasu komunikacyjnego** przy drogach krajowych, drodze powiatowej w Dalachowie oraz przy trasie kolejowej

Ograniczenia w użytkowaniu tych terenów wynikają m. in. z przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Cel ochrony:

Wyeliminowanie lub ograniczenie skutków zagrożeń i uciążliwości wynikających z niedotrzymania standardów jakości środowiska poza terenami inwestycji.

Zasady ochrony

Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych powinna polegać na zakazie lokalizacji w zasięgu tego oddziaływania obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Ochrona przed uciążliwym hałasem powinna polegać na:

- w przypadku terenów budowlanych - nakazie stosowania w obiektach przeznaczonych na stały pobyt ludzi rozwiązań technicznych eliminujących ponadnormatywny hałas,
- w przypadku pozostałych terenów – zakazie lokalizowania nowych obiektów z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Do czasu opracowania miarodajnych danych dotyczących zasięgu uciążliwości hałasem na terenach przyległych do wyżej wymienionych tras komunikacyjnych, proponuje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przyjęcie potencjalnych stref zasięgu uciążliwości zgodnie z uchylonym w 2003r. miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy, tj. 50m od linii rozgraniczających dróg i 60m od trasy linii kolejowej.

Dla GPZ i linii elektroenergetycznych, do czasu ewentualnego utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania w zasięgu faktycznego oddziaływania pól elektromagnetycznych, proponuje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przyjęcie potencjalnej strefy zasięgu uciążliwości na podstawie badań empirycznych prowadzonych na innych liniach 110 kV, tj. 15m, mierząc od skrajnie położonych przewodów.

Strefy sanitarne cmentarzy.- w Rudnikach, Dalachowie, Żytniowie, Jaworznie, Ciciuowie

Ograniczenia w użytkowaniu terenów w strefach wynikają z przepisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

Cel ochrony:

Ochrona zdrowia ludzi.

Zasady ochrony

Obowiązuje zakaz lokalizacji w odległości mniejszej niż:

- 50 m od cmentarza:
 - zabudowań mieszkalnych,
 - zakładów produkujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, zakładów przechowujących artykuły żywności;
- 150 m od cmentarza - studzien służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych.

5. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej.

Nadrzędnym celem ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego i dóbr kultury współczesnej jest zachowanie lokalnych wartości historycznych i estetycznych środowiska kulturowego kształtujących tożsamość gminy.

Z analizy uwarunkowań wynika, że na terenie gminy ochrony wymagają następujące obszary i obiekty kulturowe:

Zabytkowe obszary kulturowe:

- tereny o szczególnych walorach historycznych:

- cmentarz epidemiczny w Żytniowie,
- bezpośrednie otoczenie zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego, tj. kościołów w Żytniowie Jaworznie oraz dworu w Bugaju

- historycznie ukształtowane układy ruralistyczne lub ich fragmenty, w tym zabytkowe cmentarze:

- historyczny układ wiejski w Rudnikach z zespołem kościoła parafialnego i terenem przykościelnym po byłym cmentarzu
- historyczny układ wiejski w Żytniowie z terenem przykościelnym oraz czynnym cmentarzem,
- teren przykościelny w Jaworznie,
- teren zespołu dworsko – parkowego w Bugaju Starym z parkiem,
- czynne cmentarze w Jaworznie i Rudnikach

- tereny kulturowe o walorach krajobrazowych:

- park podworski krajobrazowy w Żytniowie
- dawny obszar dworski koło kościoła i ośrodka zdrowia w Żytniowie
- dawny obszar dworski przy kościele w Jaworznie

- układ zabytkowy o walorach krajobrazowych

- zespół dworsko – parkowego w Bugaju

Cel ochrony:

Zachowanie historycznie ukształtowanych układów zabudowy i zieleni oraz walorów krajobrazu kulturowego.

Zasady ochrony:

Ochrona wyżej wymienionych obszarów powinna polegać na ustanowieniu w miejscowych planach zagospodarowania stref ochrony konserwatorskiej odpowiednio do wartości historycznych i rodzaju zagospodarowania obszaru. Wskazane są następujące strefy oraz zakres i zasady ochrony obszarów objętych strefami:

OBSZAR	RODZAJ STREFY	ZAKRES I ZASADY OCHRONY
Tereny o szczególnych walorach historycznych	Strefa A ochrony konserwatorskiej	Strefa ścisłej ochrony historycznej struktury przestrzennej. W przypadku cmentarza epidemicznego obowiązuje zachowanie historycznego kształtu cmentarza oraz krzyża misyjnego z 1950r.
Historycznie ukształtowane układy ruralistyczne lub ich fragmenty, w tym zabytkowe cmentarze	Strefa B ochrony konserwatorskiej	Strefa częściowej ochrony historycznej struktury przestrzennej obejmującej zasadnicze elementy historycznego rozplanowania oraz tradycyjną formę zabudowy. Obowiązuje: <ul style="list-style-type: none"> - zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania tj. dróg, parcelacji działek, układów zabudowy i zieleni, - restauracja i modernizacja techniczna obiektów o wartościach kulturowych, - dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej.
Tereny kulturowe o walorach krajobrazowych	Strefa K ochrony krajobrazu kulturowego	Strefa ochrony wszelkich elementów krajobrazotwórczych. Obowiązuje: <ul style="list-style-type: none"> - w parku w Żytniowie – zachowanie starodrzewu, - na dawnym obszarze dworskim w Jaworznie, integralnie krajobrazowo związanym z zabytkowym zespołem kościelnym - zagospodarowanie zielenią niską z elementami małej architektury dla potrzeb rekreacji (ławki, latarnie).

Układ zabytkowy o walorach krajobrazowych	Strefa E ekspozycji	Strefa ochrony ekspozycji układów zabytkowych. Obowiązuje podporządkowanie działań funkcji nadrzędnej, tj. ochronie ekspozycji zespołu, w szczególności całkowity zakaz wznoszenia obiektów kubaturowych i zwartych zadrzewień. Postulowane uprawy polowe i i użytki zielone.
---	-------------------------------	---

Zabytki architektury i budownictwa:

- wpisane do rejestru zabytków – kościoły w Żytniowie i Jaworznie oraz dwór w Bugaju
- ujęte w ewidencji zabytków - wg wykazu w rozdz. 1 pkt.4.1.2....

Cel ochrony:

Zachowanie i należyte utrzymanie budynków i budowli mających znaczenie dla dziedzictwa i rozwoju kulturowego ze względu na ich wartość historyczną, naukową lub artystyczną.

Zasady ochrony

Obowiązuje ochrona zabytków polegająca m. in. na:

- ochronie prawnej zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności wszelkie roboty budowlane przy zabytkach wymagają pozwolenia właściwego organu do spraw ochrony zabytków,.
- ustaleniu zasad ochrony zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zabytki archeologiczne - 72 stanowiska archeologiczne wg wykazu rozdz. I pkt 4.1.4. :

Cel ochrony:

Ochrona przed zniszczeniem potencjalnych znalezisk będących podziemną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów.

Zasady ochrony:

Obowiązuje ochrona zabytków archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków polegająca m. in. na ustaleniu zasad ich ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności wszelkie prace ziemne podejmowane w rejonach stanowisk archeologicznych wymagają wyprzedzająco zgłoszenia i uzgodnienia z organem właściwym do spraw ochrony zabytków.

Współczesny budynek o wysokich walorach architektonicznych – hala sportowa w Rudnikach

Cel ochrony:

Zachowanie walorów architektonicznych obiektu.

Zasady ochrony:

Uznanie obiektu za dobro kultury współczesnej i ustalenie zasad jego ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, w szczególności zakazanie remontów, przebudowy i rozbudowy w sposób naruszający jego oryginalny wygląd.

6. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmuje strefy nieurbanizowane – rolno-leśne. Na podstawie analizy warunków ekofizjograficznych oraz bonitacji gleb i kompleksów przydatności rolniczej grunty rolne w tych strefach dzieli się na:

- przeznaczone pod zalesienia,
- grunty rolne chronione,
- grunty rolne produkcyjne.

Pod zalesienia przeznacza się grunty nieprzydatne lub mało przydatne dla produkcji rolniczej, najczęściej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących lasów. Grunty te wyłącza się z zabudowy.

Grunty rolne chronione obejmują tereny, które ze względu na uwarunkowania ekofizjograficzne predysponowane są do pełnienia funkcji przyrodniczych oraz rekreacyjnych. Obejmują one kompleksy trwałych użytków zielonych, bagna, grunty organiczne, tereny źródliskowe, tereny występowania zespołów oczek wodnych, obszar chronionego krajobrazu, obszary wokół planowanych terenów zabudowy rekreacyjnej. Na gruntach tych działalność produkcyjna powinna być podporządkowana wymogom ochrony środowiska i funkcji rekreacyjnej, czyli powinna na nich być prowadzona ekstensywna gospodarka rolna. Wyłącza się całkowicie z zabudowy dna dolin rzecznych oraz grunty organiczne.

Grunty rolne produkcyjne obejmują tereny najbardziej predysponowane do rozwoju produkcji rolniczej, w tym najbardziej przydatne dla produkcji rolniczej kompleksy z glebami klas III i IV. Na terenach tych można prowadzić intensywną produkcję roślinną oraz rozwijać rolniczą produkcję specjalistyczną.

Bardziej szczegółowe warunki zagospodarowania gruntów rolnych chronionych i produkcyjnych zawarte są w ustaleniach określających kierunki zmian w przeznaczaniu terenów oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów oraz w ustaleniach określających zasady ochrony środowiska i jego zasobów, oraz ochrony przyrody. M. In. na terenach tych wyznaczono obszary możliwej lokalizacji farm wiatrowych, gdzie wyklucza się zabudowę zagrodową.

Dla terenów gruntów rolnych dodatkowo należy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzić zapisy chroniące je przed żywiołową parcelacją i wprowadzaniem zabudowy pseudo-rolniczej.

7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji.

7.1. Drogi.

7.1.1. Komunikacja samochodowa.

Na terenie gminy zachowuje się istniejący układ dróg publicznych krajowych, powiatowych i gminnych.

Rozwój systemu komunikacji samochodowej będzie polegał przede wszystkim na przebudowie istniejących dróg publicznych do parametrów wymaganych dla przyjętych klas technicznych, tj.:

- dla dróg krajowych – klasy głównej,
- dla dróg powiatowych – klasy lokalnej i zbiorczej (ewentualnie głównej na wniosek zarządcy dróg, choć ta klasa dla dróg na terenie gminy Rudniki wydaje się zawyżona) - zgodnie z rysunkiem Studium,
- dla dróg gminnych – klasy dojazdowej,

z budową obejść wsi Rudniki i Jaworzno w ciągach dróg krajowych nr 42 i 43. Wyżej wymienione drogi w granicach stref osadniczych powinny mieć docelowo przekrój uliczny. W ramach przebudowy dróg należy przewidzieć ścieżki rowerowe dla komunikacji lokalnej na odcinkach:

- w ciągu dróg krajowych nr 42 i 43 – od cegielni w Faustiance do Julianpola (przez Rudniki i Jaworzno), z wyłączeniem planowanych obejść,
- w ciągu drogi powiatowej nr 1928 - Rudniki – Bugaj.

Na terenach kontynuacji zabudowy i rozwoju zabudowy, zlokalizowanych przy drogach krajowych, wymagane jest ograniczanie zjazdów poprzez realizację ulic zbiorczych - na terenach mieszkaniowych, i wewnętrznych dróg zbiorczych - na terenach produkcyjno-usługowych.

7.1.2. Drogi transportu rolnego.

Zachowuje się istniejący układ dróg transportu rolnego i planuje sukcesywną poprawę ich stanu technicznego.

Nie planuje się nowych tras tych dróg.

7.1.3. Trasy rowerowe.

Poza planowanymi ścieżkami rowerowymi przeznaczonymi dla komunikacji lokalnej, wymienionymi w pkt 7.1.1, na terenie gminy planuje się realizację systemu turystycznych tras rowerowych w ramach wspólnego projektu z gminami sąsiednimi, pilotowanym przez Fundację Górna Proсна. Przebieg tras – wg koncepcji opracowanej w ramach tego projektu – pokazany jest na rysunku Studium.

7.2. Komunikacja kolejowa.

Zachowuje się biegnąca przez teren gminy drugorzędą linią kolejową nr 181 Kępno – Herby Nowe, ze stacjami w Jaworznie i Janinowie. Nie przewiduje się żadnych zadań inwestycyjnych związanych z linią.

8. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej.

8.1. Zaopatrzenie w wodę.

Zachowuje się istniejący wodociąg gminny oraz urządzenia niezbędne do jego prawidłowego funkcjonowania, tj.

- ujęcie wody, obejmujące dwie studnie głębinowe z którego wodociąg jest zaopatrywany oraz dwie studnie nie eksploatowane (na terenie wsi Jaworek przy granicy z Rudnikami i przy drodze powiatowej nr 1928),
- 3 zbiorniki wyrównawcze oraz przepompownię (na terenie wsi Jaworek przy drodze Nr 42/43).

Zatwierdzone zasoby wód istniejących na terenie gminy ujęć pokrywają z dużą nadwyżką obecne i perspektywiczne potrzeby gminy¹.

Planowane inwestycje związane z zaopatrzeniem w wodę obejmują kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci oraz jej rozbudowę w celu zaopatrzenia w wodę terenów rozwoju zabudowy położonych poza zasięgiem istniejącej sieci z uwzględnieniem wymagań przeciwpożarowych.

8.2. Gospodarka ściekowa.

W zakresie gospodarki ściekowej planuje się kontynuowanie realizowanego obecnie kompleksowego systemu odbioru i oczyszczania ścieków, który przewiduje skanalizowanie wszystkich miejscowości o zwartej zabudowie z odprowadzeniem ścieków do istniejących na terenie gminy Rudniki oczyszczalni w Rudnikach i Żytniowie oraz do oczyszczalni na terenach gmin sąsiednich w Praszcze i Krzepicach. Jako alternatywę dla oczyszczalni w Krzepicach przyjmuje budowę nowej oczyszczalni w Bobrowej.

Kanalizacją sanitarną objęte powinny być wszystkie wsie dla których przyjęty został progresywny (rozwojowy) kierunek zmian ludnościowych (patrz pkt 1.2.3). W przypadku wsi o stabilnym kierunku zmian ludnościowych budowę kanalizacji sanitarnej uzależnia się od faktycznych zmian ludnościowych oraz kryterium ekonomicznego. We wsiach nie objętych siecią kanalizacji sanitarnej planuje się kontynuowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Planowany rozwój sieci kanalizacji sanitarnej wiąże się z koniecznością rozbudowy obu istniejących na terenie gminy oczyszczalni.

Poza kanalizacją sanitarną przewiduje się budowę kanalizacji deszczowej we wszystkich większych wsi o zwartej zabudowie, w szczególności w Rudnikach, Żytniowie, Dalachowie i Jaworznie.

8.3. Energetyka.

8.3.1. Zaopatrzenie w gaz przewodowy

Gmina posiada koncepcję gazyfikacji, przewidującą zaopatrzenie w to medium wszystkich w miarę zwartych terenów zabudowy. Realizacja koncepcji uzależniona jest od budowy gazociągu przesyłowego Bąków - Krzepice, oznaczonego na rysunku. Główna stacja redukcyjno - pomiarowa zlokalizowana byłaby w miejscowości Bugaj Nowy. Szczegółowy przebieg gazociągu może się różnić dość istotnie od przedstawionego na rysunku „Infrastruktura”

¹ Wg bilansu zasobów wód i prognozowanych potrzeb do roku 2020 sporządzonego na potrzeby pierwszej edycji Studium

8.3.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Z analizy uwarunkowań wynika, że istniejąca na terenie wsi Janinów stacja GPZ pokrywa w całości zapotrzebowanie gminy na energię elektryczną i dysponuje znacznymi rezerwami na pokrycie dodatkowego zapotrzebowania, a istniejąca sieć linii średniego napięcia zapewnia prawidłowe rozprowadzenie energii. Na potrzeby rozwoju zabudowy mieszkaniowej w wariancie stabilnego rozwoju ludnościowego gminy wystarczająca może się okazać jedynie wymiana transformatorów na jednostki o większej mocy. W dynamicznego rozwoju ludnościowego konieczna natomiast będzie budowa nowych stacji transformatorowych dla obsługi planowanych zespołów zabudowy w Rudnikach, Ciecuiowie i Żytniowie.

Na potrzeby rozwoju pozostałej zabudowy (produkcyjno-usługowej i rekreacyjnej) zapotrzebowanie na energię elektryczną realizowane będzie:

- z istniejącej sieci średniego napięcia po rozbudowie o nowe odcinki i nowe stacje transformatorowe lokalizowane na obsłużanym terenie, lub
- za pośrednictwem nowych linii zasilających prowadzonych z GPZ - w przypadku obiektów o dużych potrzebach energetycznych.

Ze względu na lokalizację GPZ, najkorzystniejsze dla lokalizacji obiektów o dużych potrzebach energetycznych są tereny aktywizacji gospodarczej w Dalachowie – Janinowie – Odcinku, Chwiłach – Faustiance i Porąbkach oraz Jaworku.

8.3.3. Alternatywne źródła energii

Przewiduje się na terenie gminy możliwość:

- rozwoju energetyki wiatrowej na terenach określonych na rysunku zmiany studium,
- produkcji energii z biomasy na terenach obiektów produkcyjnych i składowych,
- korzystania z podziemnych wód geotermalnych.

8.4. Gospodarka odpadami.

Składowanie odpadów komunalnych planowane jest czasowo na istniejącym komunalnym składowisku w Rudnikach, a po jego zamknięciu – co powinno nastąpić do 2014 roku - na terenie projektowanego „Międzygminnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Gotartowie”, zgodnie z porozumieniem międzygminnym zawartym w marcu 2007r. Alternatywnie dopuszcza się dostosowanie istniejącego składowiska komunalnego do aktualnych przepisów obowiązujących dla tego rodzaju obiektów. Wstępna forma gromadzenia odpadów planowana jest poprzez selektywną zbiórkę odpadów „u źródła”.

W zakresie gospodarki odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi nie planuje się zmian, tj. ich zbiórkę, segregację i recyklingiem będą zajmować się podmioty gospodarcze spoza gminy.

9. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego.

9.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Zgodnie z wnioskami wynikającymi z planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, w studium uwzględniono następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- 1) przebieg dróg krajowych:
 - nr 42 Namysłów - Rudniki wraz z planowaną budową obejścia miejscowości Rudniki,
 - nr 43 Wieluń – Częstochowa wraz z planowaną budową obejścia miejscowości Rudniki i Jaworzno,
- 2) przebieg linii energetycznej wysokiego napięcia 400kV relacji Dobrzeń – Trębaczew oraz linii 110 KV relacji Praszka – Panki,
- 3) projektowany przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia relacji Kozłowice – Krzepice o przekroju DN 200 oraz relacji Radłów – Rudniki o przekroju DN 100,
- 4) położenie w północnej części terenu gminy Obszaru Chronionego Krajobrazu „Załęcze - Polesie”,
- 5) lokalizacja zbiornika małej retencji Młyny oraz projektowanego zbiornika Jaworek (na gruntach wsi Cieciulów).

9.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Uwzględniając potrzeby i możliwości gminy planuje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- w zakresie infrastruktury społecznej:
 - rozbudowa gimnazjum w Rudnikach,
 - zagospodarowanie terenu centrum rekreacyjno-sportowego przy gimnazjum w Rudnikach,
 - budowa sali gimnastycznej w Cieciulowie,
 - zagospodarowanie terenu na centrum spotkań w Jaworznie,
 - budowa boiska w Julianpolu,
 - rozbudowa boiska w Bugaju,
 - zagospodarowanie terenów centrów usługowych w Rudnikach, Żytniowie i Cieciulowie.

10. Obszary wymagające opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

10.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenia mpzp.

Na terenie gminnego ośrodka usługowego w Rudnikach planowany jest obszar przestrzeni publicznej, który – zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wymaga sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

10.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić mpzp.

W celu przygotowania terenów inwestycyjnych oraz ustalenia zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu w sposób funkcjonalny i estetyczny, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powinny być objęte:

- tereny rozwoju zabudowy produkcyjno-usługowej,
- tereny lokalizacji farm wiatrowych
- tereny rozwoju zabudowy rekreacyjnej i urządzeń sportowo-rekreacyjnych,
- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowo - zagrodowej przewidziane do uzupełniania istniejącej zabudowy,
- tereny centrów usługowych.

W celu zapewnienia ochrony zabytków, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powinny być objęte wszystkie tereny w strefach ochrony konserwatorskiej oraz tereny występowania zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków.

11. Podsumowanie

11.1. Uzasadnienie przyjętych w zmianie studium rozwiązań.

Podstawowe zmiany studium w stosunku do dokumentu pierwotnego to:

- korekta granic terenów mieszkaniowych,
- zwiększenie terenów zabudowy letniskowej,
- korekta granic terenów przeznaczonych pod zalesienia,
- ograniczenie terenów dopuszczonych do eksploatacji kopalni,
- wskazanie terenów rolnych, na których możliwa jest lokalizacja farm wiatrowych.

Korekta granic terenów mieszkaniowych wynika z analiz uwarunkowań w zakresie dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów, stanu systemów komunikacji drogowej i infrastruktury technicznej, oraz potrzeb i możliwości rozwoju gminy.

Na podstawie wyników powyższych analiz wyznaczone zostały nowe tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej we wsiach o najlepiej rozwiniętej infrastrukturze społecznej i technicznej, tj. w Rudnikach i Żytniowie, oraz dopuszczone zostały do zabudowy tereny uzbrojone przy istniejących drogach, położone pomiędzy istniejącą zabudową, najwięcej w Żytniowie i Julianpolu. Dopuszczenie tych terenów do zabudowy pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie uzbrojenia technicznego.

Zwiększenie terenów przeznaczonych pod zabudowę letniskową ma na celu rozwój funkcji rekreacyjnej bazującej na walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy. Z uwarunkowań wynika, że najbardziej predysponowane do rozwoju funkcji rekreacyjnej są rejony wsi Słowików i Jelonki oraz okolice zbiornika wodnego w Młynach, dlatego tam wyznaczone zostały nowe tereny zabudowy letniskowej.

Granice terenów przeznaczonych pod zalesienia zostały skorygowane z uwzględnieniem obowiązującego planu sporządzonego w celu przeznaczenia gruntów do zalesienia na terenie gminy Rudniki, oraz z uwzględnieniem nowych potrzeb inwestycyjnych, w tym przede wszystkim w zakresie budownictwa letniskowego w Słowikowie oraz farm wiatrowych na gruntach wsi Żytniów i Jaworzno.

Tereny dopuszczone do eksploatacji surowców naturalnych zostały ograniczone ze względu na wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. W pierwszej wersji studium dopuszczono do eksploatacji surowców - poza terenami udokumentowanych złóż - również obszary prognostyczne i perspektywiczne występowania surowców mineralnych, obejmujące znaczną część powierzchni gminy. W aktualnym stanie prawnym ustalenia studium w tym zakresie są podstawą wydawania koncesji na wydobywanie kopalin (nie jest już konieczne sporządzanie w tym celu planu miejscowego), dlatego konieczne jest ograniczenie możliwości eksploatacji do terenów, gdzie skutki tej działalności na środowisko będą najmniejsze. Kierując się tym kryterium tereny eksploatacji kopalin wyznaczone zostały, poza terenami udokumentowanych złóż, wyłącznie w miejscach istniejących już wyrobisk w Jaworznie, Jaworznie Bankowym i Ciecuiowie.

Tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych wskazane zostały na wniosek inwestora. Wybór tych terenów dokonany został na podstawie analizy uwarunkowań, które uwzględnione zostały w sposób następujący:

- uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów oraz warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ich zdrowia uwzględniono wyznaczając tereny możliwej lokalizacji turbin wiatrowych z zachowaniem odległości ok. 500m od istniejących i planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej, w celu ochrony tych terenów przed hałasem emitowanym przez turbiny;
- uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska uwzględniono wyznaczając tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych poza obszarami cennymi przyrodniczo, które w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy wydzielone zostały jako obszary tworzące System Przyrodniczy Obszaru (SPO);
- uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków uwzględniono wyznaczając tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych poza skupiskami stanowisk archeologicznych;
- uwarunkowania wynikające z występowania terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych uwzględniono wyznaczając tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych poza obszarem chronionego krajobrazu Załęczce-Polesie.

Rozwój energetyki wiatrowej (tzw. „zielonej energii”) wpisuje się w proekologiczną politykę rozwoju przestrzennego gminy.

11.2. Synteza ustaleń projektu zmiany planu.

Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Rada Gminy w Rudnikach podjęła na podstawie uchwały w sprawie aktualności *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki* i uchwały w sprawie przystąpienia do zmiany *Studium*. Zgodnie z zakresem określonym w tych uchwałach, zakres zmiany studium obejmuje:

- doprowadzenie ustaleń *Studium* do pełnej zgodności z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenów przewidzianych do zalesienia w zasięgu granicy polno-leśnej,
- uwzględnienie wniosków o zmianę planu miejscowego niezgodnych z ustaleniami *Studium*, zgodnie z wynikami analizy wniosków pod kątem uwarunkowań,
- aktualizację i uzupełnienie ustaleń *Studium*, zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów art. 10 ust.1 i 2 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*,
- dostosowanie ustaleń *Studium* dotyczących zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego do nowych regulacji prawnych oraz zaktualizowanie kategorii dróg.

W ramach zmiany studium sporządzony został nowy tekst zawierający opis uwarunkowań i ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz nowy rysunek studium określający kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Część tekstowa uwarunkowań została zaktualizowana i uzupełniona do pełnego zakresu określonego w art. 10 ust.1 ustawy opizp, a także o wnioski wynikające z opisanych uwarunkowań. W ramach tych zmian uwzględniono m. in., nie analizowane w pierwszej wersji studium, uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego oraz wymogów jego ochrony. Główne wnioski z tych uwarunkowań to konieczność ograniczania rozpraszania zabudowy mieszkaniowej poprzez jednoznaczne wyznaczenie granic terenów przeznaczonych do rozwoju tej zabudowy (obszary urbanizacji) oraz potrzeba ochrony historycznej tożsamości gminy poprzez zachowanie historycznie ukształtowanych układów przestrzennych miejscowości oraz utrzymanie cech budownictwa regionalnego, w szczególności w architekturze budynków położonych w granicach historycznie ukształtowanych układów osadniczych i zabudowy zagrodowej położonej w krajobrazie otwartym (poza obszarami urbanizacji).

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy zachowane zostały dotychczasowe cele i podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy. Najistotniejsze zmiany w zakresie przeznaczenia terenów obejmują:

- korektę granic terenów mieszkaniowych,
- zwiększenie terenów zabudowy letniskowej,
- korektę granic terenów przeznaczonych pod zalesienia,
- ograniczenie terenów dopuszczonych do eksploatacji kopalni,
- wskazanie terenów rolnych, na których możliwa jest lokalizacja farm wiatrowych.

Poza tym wprowadzono szereg zmian dostosowujących ustalenia studium do obecnych wymogów prawnych.

Zmiany te dotyczą przede wszystkim:

- numeracja dróg publicznych,
- obszarów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym,
- obszarów na których występuje zagrożenie powodziowe,
- obszarów dla których wymagane jest sporządzenie planów miejscowych,
- zasad ochrony zabytków, w ramach których zaktualizowano także wykaz stanowisk archeologicznych.

Ww. zmiany, poza wprowadzoną możliwością rozwoju energetyki wiatrowej, nie zmieniają zasadniczych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przyjętych w wersji podstawowej studium.

KONIEC